

OKS TRØNDELAG SA

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Mona Syrstad

Stilling: Daglig leder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

OKS Trøndelag SA mener at tiltak som styrker rekrutteringen til læreplass og gjennomføring fram til fagbrev bør prioriteres framfor løsninger som reduserer reell tilgang på fagarbeidere. Arbeidslivet har allerede et stort behov for fagarbeidere, og høringen peker selv på at tilgangen på kvalifisert arbeidskraft vil bli en stadig større utfordring fram mot 2040. Det er derfor særlig viktig å legge til rette for at flere ungdommer fullfører med fag- eller svennebrev. Oppfylging av skoleklasser og samling av kostbare utdanningsprogram OKS Trøndelag SA støtter opp under at Vg1-tilbud i størst mulig grad bør tilbys lokalt. Samtidig bør det vurderes bredere og mer fleksible Vg2-løp, med større mulighet for spesialisering gjennom YFF og programfag. Skolens oppgave bør være å gi elevene det grunnleggende faglige fundamentet som kreves for å gå ut i lære, mens den yrkesfaglige spesialiseringen og utviklingen til fagarbeider i stor grad skjer gjennom læretiden i bedrift. Det er av betydning å opprettholde utdanningstilbudene slik at de framstår som stabile for regionene og ivaretar kompetanse, fagmiljø og nettverk som er bygget opp ved den enkelte videregående skole over tid. En gradvis nedskalering av yrkesfagtilbud ved distrikts skolene vil svekke både skolene og rekrutteringen til yrkesfag. Dette vil igjen kunne føre til mangel på kvalifisert arbeidskraft, både i distriktene og i Trøndelag som helhet. Reduksjon i antall yrkesfagklasser Trøndelag fylkeskommune foreslår blant annet i høringen, en forskyvning av elevplasser fra yrkesfaglige til studieforberedende utdanningsprogram. Dette begrunnes blant annet med store forskjeller i søkertall mellom regionene, behovet for rekruttering til yrker som lærere, sykepleiere og sivilingeniører, samt at yrkesfaglige utdanningsprogram og opplæring i bedrift har høyere kostnader enn studiespesialisering. Selv om yrkesfaglige utdanningsprogram har høyere kostnader i skoledelen enn studiespesialisering, må dette vurderes opp mot at en betydelig del av opplæringen gjennomføres i lærebedriftene. Lærebedriftene tar et stort opplæringsansvar og bidrar med betydelige ressurser utover lærlingtilskuddet gjennom veiledning, oppfølging, utstyr, administrasjon og tapt produksjonstid. Samtidig har utviklingen i lærlingtilskuddet over flere år i liten grad kompensert for den generelle kostnadsveksten i samfunnet. Dette innebærer at en stadig større del av den reelle opplæringskostnaden bæres av lærebedriftene selv. Kostnadsdiskusjonen bør derfor sees i sammenheng med den verdien fagopplæringen skaper for arbeidslivet og samfunnets behov for kvalifiserte fagarbeidere. 1+3-løpet kan også benyttes der dette er hensiktsmessig, forutsatt at det legges til rette for gode løsninger for manglende fellesfag og at lærlingene unngår unødvendig veksling mellom skole og

bedrift over store geografiske avstander. Når det gjelder økonomi, er det viktig å se kostnadene i et helhetlig perspektiv. Til tross for at Trøndelag pr. i dag har en desentralisert skolestruktur og et bredt tilbud over hele fylket, ligger netto driftsutgifter per elev noe under landsgjennomsnittet. I 2024 var netto driftsutgifter per elev i Trøndelag 101 315 kroner, sammenlignet med 103 988 kroner som var snittet for landet, uten Oslo. Dette kan tyde på at dagens struktur allerede drives relativt kostnadseffektivt. Tallene reiser spørsmål om hvor store økonomiske gevinster som kan oppnås gjennom de foreslåtte endringene knyttet til yrkesfag i skoletilbudet, sett opp mot konsekvensene for rekruttering av læringer og framtidig kompetanse i distriktene Nøkkeltall vgs | Trøndelag i tall. OKS Trøndelag SA mener at en forskyvning fra yrkesfag mot studiespesialisering må vurderes opp mot de langsiktige konsekvensene for næringsliv, offentlig sektor og lokalsamfunn i hele Trøndelag. Erfaring og OKS Trøndelag SA sine egne tall på formidling til læreplass de senere årene, viser at nedleggelse eller flytting av yrkesfaglige tilbud fører til færre læringer lokalt. Dette får direkte konsekvenser for både næringsliv og kommunale tjenester. De fleste elever ønsker å gå på nærskolen og tar utdanningsvalg ut fra tilbudene som finnes der. Når yrkesfagtilbud reduseres lokalt, risikerer man at flere elever velger utdanningsløp som ikke er i tråd med egne interesser og forutsetninger. Dette kan føre til flere omvalg, økt frafall og svakere gjennomføring i videregående opplæring.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

For ungdom som starter på et yrkesfaglig utdanningsløp, bør hovedmålet være å fullføre opplæringen fram til fag- eller svennebrev. Yrkesopplæring er avgjørende for å dekke arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. Lærebedriftene er avhengige av en stabil tilgang på læringer for å sikre framtidig rekruttering. OKS Trøndelag SA mener at fylkeskommunen bør prioritere tiltak som bidrar til at flere ungdommer fullfører med fagbrev. Samtidig er det viktig å ivareta muligheten til å oppnå generell studiekompetanse for de som ønsker å studere videre. Denne muligheten bør i større grad knyttes til de som allerede har fullført fag- eller svennebrev, da gjennom påbygg etter yrkeskompetanse. Halvor Spetalen, dosent ved institutt for yrkesfaglærerutdanning, skriver på debattsiden Utdanningsnytt 24. april-26: "Dersom elever allerede fra starten planlegger å bruke yrkesfag som vei til påbygg etter vg2, er det rimelig å spørre om systemet bruker ressursene godt. Yrkesfaglige utdanningsprogram er kostbare og komplekse. De krever verksteder, utstyr, spesialisert kompetanse og praksisnære læringsarenaer. Når en del elever går inn i dette løpet uten intensjon om å fullføre som fagarbeidere, er det vanskelig å komme utenom spørsmålet om dette er en klok innretning av tilbudsstrukturen." I dag finnes det allerede fleksible løsninger, blant annet gjennom nettbasert påbygg parallelt med fagopplæringen. Dette framstår som en kostnadseffektiv ordning samtidig som den gir elevene flere valgmuligheter. OKS Trøndelag SA mener at påbygg i større grad bør være et tilbud etter fullført fagbrev. Da har ungdommene gjennomført et yrkesfaglig løp, oppnådd en etterspurt kompetanse og skaffet seg verdifull erfaring fra arbeidslivet. Erfaring tilsier også at mange på dette tidspunktet er mer modne og bedre forberedt på videre studier. Fylkeskommunen bør vurdere fleksible løsninger for påbygg etter fagbrev. Da for eksempel

gjennom nettbaserte tilbud eller ved å fylle opp eksisterende klasser, fremfor å dimensjonere tilbudet på en måte som reduserer rekrutteringen til læreplass og fagopplæring. Dette vil bidra til å sikre både den enkeltes utdanningsmuligheter og Trøndelags framtidige behov for fagarbeidere.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

OKS Trøndelag SA mener at tilbudene innen videregående opplæring for voksne må sees i tett sammenheng med arbeidslivets opplæringskapasitet og de etablerte ordningene for yrkesopplæring i bedrift. Behov for nettbasert opplæringsmodul i norsk og samfunnsfag Når det gjelder forslaget om nettbasert opplæring i modulen norsk og samfunnskunnskap, vil dette kunne fungere godt for deltakere som behersker norsk og har høy grad av selvstendighet. Erfaringen til OKS Trøndelag SA er imidlertid at mange av de voksne søkerne til helsearbeiderfaget har minoritetsspråklig bakgrunn. For denne gruppen vil ikke nødvendigvis en nettbasert løsning være det beste alternativet. For deltakere som mestrer det, kan det derimot være hensiktsmessig å kombinere norsk og samfunnskunnskap med opplæring i bedrift gjennom lærekontrakt i MFY. Bør flere lærefag med modulstrukturerte læreplaner tilbys i Trøndelag? Mange av OKS Trøndelag SA sine medlemsbedrifter er berørt av ordningen med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY). Fra høsten 2024 ble MFY innført som hovedmodell for voksenopplæring i yrkesfag, i første rekke innen helsearbeiderfaget, og flere fag vil etter hvert omfattes av ordningen. OKS Trøndelag SA registrerer at det per i dag er relativt få deltakere i MFY som har lærekontrakt og at det etter innføringen, har ført til en vesentlig andel færre læringer ute i våre medlemsbedrifter. August 2026 er det fortsatt i overkant av 20 læreplasser i helsearbeiderfaget ledig da særlig i Namdalen og på Fosen. Utdanningsdirektoratet har vært tydelig på at en målsetting med ordningen er at deltakerne skal gå ut i lære. Det bør derfor arbeides mer systematisk med å etablere gode strukturer og rutiner mellom fylkeskommunen, skolene, opplæringskontorene og bedriftene for å sikre overgangen fra skole til læreplass. Dette for å dekke arbeidslivets behov. Hos våre medlemsbedrifter som tilbyr læreplasser i Helsearbeiderfaget, er ikke opplæringskapasiteten en utfordring. Når fylkeskommunen samtidig står overfor økonomiske utfordringer, er det viktig å evaluere om MFY gir den ønskede effekten. Dersom deltakere i stor grad blir værende i skolebaserte løp framfor å gå over i lærebedrift, kan dette redusere gevinsten ved en modell som nettopp skulle bidra til raskere og mer fleksible veier fram til fagbrev. OKS Trøndelag SA ser at det fortsatt tar tid å utvikle gode rutiner, informasjonssystemer og samhandlingsstrukturer for MFY. Ordningen er fortsatt relativt ny, og det er behov for mer erfaring og kunnskap om hvordan den fungerer i praksis for både deltakere, skoler og bedrifter. På bakgrunn av dette anbefaler ikke OKS Trøndelag SA at flere fag omfattes av MFY på nåværende tidspunkt. Før ordningen utvides ytterligere, bør erfaringene fra dagens fag evalueres. OKS Trøndelag SA mener derfor at videregående opplæring for voksne i størst mulig grad bør bygge på etablerte ordninger for fagopplæring i bedrift og ha som mål å føre flere voksne fram til fagbrev gjennom lærebedrifter og fagbrev på jobb.

TRØNDERENERGI AS

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Tord Lien

Stilling: Direktør for samfunnskontakt

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

TrønderEnergi eier 80% av TrønderEnergi Kraft AS, 50% av ANEO AS og 40% av Tensio AS. I sum representerer vi dermed den største lokale eieren av fornybar kraftproduksjon i Trøndelag og vi er stor medeier i nett som sørger for at det er lys i husene i hele fylket. Om kraftsystemet skal levere det fylkets ambisjoner tilsier vil vi også i fremtiden ha behov for tilgang på kompetent arbeidskraft i TE og selskaper vi er medeier i. Vårt hovedanliggende i tilknytning til denne høringen vil være opprettholdelse av utdanningskapasitet i yrkesfagene. Våre selskaper sysselsetter flere titalls energimontører og -operatører, i tillegg til mekanikere og folk med betongfaglig utdanning. Hovedvekten av våre ansatte har sitt daglige virke i Orklandsregionen, Oppdal og på Fosen. Samtidig er vi veldig fornøyd med at fylkeskommunen har opprettet linje med nasjonalt opptak for fornybar energi på Selbu vgs, hvor Aneo AS drifter og er i ferd med å videreutvikle Stokkfjellet II. Vi deler fylkesdirektørens syn om at det i møte med færre elever og et knappere finansielt handlingsrom bør være et mål å opprettholde høy kvalitet i de tilbud som gis. Vi deler også synet om at det også i fremtiden bør være sånn at det er det normale løpet som skal være hovedregelen, altså 2 + 2. Alternative ordninger bør være unntaket fordi det potensielt kunne medføre ekstra kostnader, både for bedriftene og for fylkeskommunen. Vi deler også fylkesdirektørens syn om at det kan være fornuftig å vurdere organisatorisk sammenslåing av skoler slik at en skole får flere utdanningssteder. Vi merker oss at fylkesdirektøren i det korte bildet ikke foreslår noen endringer på viktige utdanningsløp i skoler som ligger i nær tilknytning til våre viktigste oppmøtestedene og slutter oss til dette.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Vi har ingen kommentar.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Vi deler fylkesdirektørens syn om at det nok er fornuftig å sikre at de som vil ha studiekompetanse og ikke yrkesfag heller tar studiespesialiserende fra begynnelsen av, heller enn å oppta kostbare plasser i yrkesfagene. Vi er imidlertid opptatt av at dette sees i sammenheng med muligheten for våre og andres fagarbeidere til å ta høyere fagskoleutdanning etter fullført fagbrev.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Vi har ingen kommentar.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Vi har ingen kommentar.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Vi har ingen kommentar.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Vi deler fylkesdirektørens syn om at det i møte med færre elever og et knappere finansielt handlingsrom bør være et mål å opprettholde høy kvalitet i de tilbud som gis. Vi deler også synet om at det også i fremtiden bør være sånn at det er det normale løpet som skal være hovedregelen, altså 2 + 2. Alternative ordninger bør være unntaket fordi det potensielt kunne medføre ekstra kostnader, både for bedriftene og for fylkeskommunen. Vi deler også fylkesdirektørens syn om at det kan være fornuftig å vurdere organisatorisk sammenslåing av skoler slik at en skole får flere utdanningssteder. Gitt av vi og selskaper vi er medeier i hovedsak har vår produksjon og dermed våre oppmøtesteder i Oppdals-, Orklandsregionen, på Fosen og i Selbu er vi imidlertid opptatt av at skolestedene for VG1 elektro ikke legges ned. Vi mener tvert imot at ettersom en stadig større del av energikonsumet i Trøndelag vil være elektrisitet så vil behovet for fagutdannete innen produksjon og overføring av strøm være fagfelt med betydelig kompetansebehov også i tiden fremover. Å legge ned Selbu VGS som skolested, bare noen år etter opprettelsen av spesialisert linje for fornybar energi ville også gi en svært uheldig signaleffekt til ungdom over hele fylket som kan tenke seg å ta en slik utdanning andre steder.

TRØNDELAG IDRETTSKRETS

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Ståle Vaag

Stilling: Organisasjonssjef

Region: Ingen bestemt region

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i

Trøndelag?

Høringsuttalelse – Tilpasning av tilbudsstruktur i Trøndelag fram mot 2040 Trøndelag idrettskrets ønsker med dette å gi sine innspill til høringen om framtidig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Trøndelag fram mot 2040. Tilbudsstrukturen bør sikre en kjønnsbalanse i elevmassen på det enkelte studiested, blant annet med tanke på å opprettholde et godt breddeidrettstilbud for begge kjønn. Et studietilbud som erfaringsmessig tiltrekker seg søkere av ett kjønn vil vanskeliggjøre muligheten til å delta i lagidretter der du bor. Dette fordi ungdommene må se seg nødt til å flytte til andre studiesteder rundt om i fylket og i slike tilfeller kan det da bli for få ungdommer igjen til at idrettslaget greier å opprettholde et breddetilbud i disse årsklassene. Idrettskretsen ønsker også å være tydelig på at dagens tilbudsstruktur innen spisset toppidrett (Trøndelagsmodellen) og idrettsfag må opprettholdes på minimum dagens nivå, og at dagens økonomiske tildelingsnivå må videreføres og helst styrkes. Trøndelagsmodellen har over tid vist seg å være et viktig virkemiddel for å sikre likeverdige muligheter for ungdom i hele fylket til å kombinere utdanning og idrett på høyt nivå. Vi vil særlig peke på følgende utfordringer ved foreslåtte endringer: - Vi ser en reell fare for at de endringene som her er foreslått, på sikt vil forvitte det toppidrettstilbudet som trønderske ungdommer har i den offentlige skolen i dag og være starten på slutten for Trøndelagsmodellen. En modell som flere fylker og idrettskretser rundt om i landet kommer til Trøndelag for å lære mere om. En modell som har vært en suksess, og som har skapt både norgesmestere, europamestere, verdensmestere og olympiske mestere fra Trøndelag. - Trøndelag idrettskrets frykter at en forvitring av dagens Trøndelagsmodell fører til at private tilbud etableres. Dette som en følge av at den offentlige skolen ikke tilbyr tilbudet lengre. Dette vil kunne trekke elever og ressurser bort fra den offentlige skolen, noe som vil føre til en gradvis sentralisering og kommersialisering av toppidrettstilbudet her i fylket. Vi frykter en situasjon der hvor utøverne som har de største økonomiske ressurser i bakhånd blir vinnerne og dermed være de ungdommene som får muligheten til å realisere drømmen om å bli toppidrettsutøver. Vi mister da den viktige bredden av potensielle toppidrettsutøvere her i Trøndelag. Trøndelag idrettskrets mener dagens Trøndelagsmodell hensyntar dette på en mye bedre måte, og sikrer at alle ungdommer i Trøndelag, uansett økonomiske kår og bostedsadresse, kan satse på toppidrett og få realisert sine drømmer om å bli toppidrettsutøver. - En svekkelse av Trøndelagsmodellen vil etter vårt syn kunne bidra til at den desentraliserte toppidrettssatsingen som har vært en suksess for oss i Trøndelag i årevis, vil svekkes kraftig

og på sikt forvitte såpass at tilbudet i praksis sentraliseres til Trondheim. Dette vil igjen føre til at ungdom fra distriktene som i dag satser i sine nærmiljø, i større grad må flytte på hybel langt hjemmefra med den risiko at satsningen uteblir og at dropout-utfordringen bare vil øke. - Trøndelag idrettskrets vet at store private utdanningsaktører ønsker å etablere seg i Trøndelag (Trondheim) innenfor toppidrett. Dette har de ønsket i flere år, men den politiske viljen i Trøndelag har ikke åpnet opp for dette. Dersom nedskaleringen av Trøndelagsmodellen realiseres, frykter vi at flere private aktører i vårt utdanningstilbud etableres og vi frykter da en dominoeffekt. Fylkeskommunen taper inntekter fordi pengene følger eleven. Dette vil kunne gi fylkeskommunen nye utfordringer på sikt. Eks.: Hvis en privat aktør etablerer et utdanningstilbud som tiltrekker seg 350 nye elever pr. År, og finansieringen fra staten til fylkeskommunen er kr. 130.000,- pr. Elev, vil dette bety tapte inntekter på kr. 45.500.000,- pr. År som følge av en slik etablering. Vi frykter da at stadig nye utdanningstilbud i årene fremover settes under press, legges ned eller sentraliseres. - Tilbakemeldinger fra toppidrettsmiljøene i Trøndelag er tydelige: De ønsker å videreføre dagens Trøndelagsmodell med dagens finansieringsnivå. Dette støttes også av de største særkretsene, som uttrykker et klart ønske om å bevare en offentlig forankret og desentralisert modell for idrettsfag og spisset toppidrett. Trøndelag idrettskrets vil understreke at likeverdige muligheter for å kombinere skole og idrett er et grunnleggende prinsipp. Dersom tilbudet innen spisset toppidrett reduseres eller svekkes økonomisk, vil dette utfordre målet om likeverdig tilgang for ungdom i hele fylket. Vi mener derfor at det er avgjørende å verne om den offentlige videregående skolen som hovedarena for idrettsfaglig utdanning, og sikre at ungdom – uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn – fortsatt får reelle og likeverdige muligheter til å kombinere utdanning og toppidrett. På bakgrunn av dette anbefaler Trøndelag idrettskrets at dagens struktur og finansiering for spisset toppidrett og idrettsfag holdes uendret og aller helst styrkes for å møte allerede pågående trusler fra private utdanningsinstitusjoner som ønsker å ta over dette tilbudet. Med vennlig hilsen Ståle Vaag Organisasjonssjef Trøndelag idrettskrets

Privatperson

Type innsender: Privatperson

Kontaktperson: Wenche Waagen

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

Jeg fraråder sterkt å redusere studieforberedende musikk i fylkets framtidig skolestruktur. Det gjelder både antall skoler med tilbudet, og antall elevplasser, særskilt etter at Orkanger og Fosen musikk ble nedlagt. Dette gjelder både perioden 2026-2029, samt perioden fram mot 2040. For NTNU vil det være svært bekymringsfullt om antallet søkere fra musikklinjene i fylket reduseres. Disse utgjør ca.75% av det samlede inntaket vårt til Institutt for musikk årlig. Musikk studieforberedende er nemlig del av en langsiktig profesjonsutdanning, der elevene starter i kulturskolene, tas opp gjennom prøvespill/karakterer ved Heimdal, Trondheim katedralskole, Ole Vig, Inderøy og Olav Duun. Her forberedes de til høyere utdanning. Om dette utdanningsløpet brytes, vil det få alvorlige konsekvenser for høyere utdanning og norsk musikkliv. Elevgruppa fra videregående skoler er basis for at høyere utdanning overhode kan fortsette å utdanne musikere til norske og internasjonale scener. Jeg illustrerer med et knippe musikere som har hatt musikklinjene i Trøndelag som springbrett. Lista kan mangedobles: Kim Ofstad, studiomusiker og produsent, trommeslager i pop-/R&B-suksessen D'Sound. Christian Valle, operasanger på flere scener i Europa. Øystein Baadsvik, verdenskjent tubaist. Solveig Slettahjell, av Norges mest prisvinnende jazzvokalister. Randi Stene, mezzosopran og operasjef ved Den Norske Opera & Ballett. Marianne B. Lie, cellist i Alpaca Ensemble og Trondheim Sinfonietta. Frøydis F. Kopperud og Filip E. Steinland, Det norske solistkor og flere oratorieoppsetninger. Birgitte Volan Håvik, harpist i Oslo- filharmonien. Sidsel Walstad, harpist i KORK. Petter Wavold, trønderrock-legende. Karl E. Steinland og Ida W. Solstad, musikalsangere, bl.a. på åpningen av Nye Hjorten Teater. Frida B. Johansen, Jonas A. Viken, Lars M. Hølås, Ole H. Schøyen Sjølin, musikere i TSO. Vilde Aakre Lie, sanger/ komponist med flere større bestillingsverk de senere år. Nadia Warhol Essahli, sanger innen pop og funk, låtskriver og produsent. Håkon M. Skogstad, pianist/komponist med flere innspillinger av egne verk. Karoline Brevik, cellist, spilt i Trondheimsolistene i flere år. Anna K. Sonstad, fiolinist, startet kammermusikkfestival i Stjørdal sammen med sin søster. Åsmund Flaten, pianist/arrangør/kapellmester ved Trøndelag Teater. Mari H. Smistad, hovedrolle i den norske oppsetningen av We will rock you. Mads Bones, teatersjef ved Nye Hjorten Teater. I tillegg blir elever fra de 5 skolene korpsledere, bandledere, kantorer, kordirigenter, musikkprodusenter, miljøarbeidere, altså spydspisser i sine lokalmiljø. Dette styrker tilhørighet og bolyst for folk. Å redusere musikkplasser blir dermed på kollisjonskurs med fylkets egne mål om å bidra til regionens samlede kompetansebehov. Musikkelevne trenger god, veiledet trening, som toppidretten. Ja, det koster noe. De krever individuell trening/undervisning som tilrettelegges ulikt fra elev til elev, bl.a. for å unngå

belastningsskader. Fylkesadministrasjonen må løfte blikket og se sitt ansvar for musikkutdanningsløpet i en samfunnsmessig sammenheng. Det vil innebære å jobbe for bedre rammebetingelser for Musikk studieforberedende framfor å bygge ned flaggskipet sitt.

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

4: la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Jeg fraråder sterkt å redusere studieforberedende musikk i fylkets framtidig skolestruktur. Det gjelder både antall skoler med tilbudet, og antall elevplasser, særskilt etter at Orkanger og Fosen musikk ble nedlagt. Dette gjelder både perioden 2026-2029, samt perioden fram mot 2040. For NTNU vil det være svært bekymringsfullt om antallet søkere fra musikklinjene i fylket reduseres. Disse utgjør ca.75% av det samlede inntaket vårt til Institutt for musikk årlig. Musikk studieforberedende er nemlig del av en langsiktig profesjonsutdanning, der elevene starter i kulturskolene, tas opp gjennom prøvespill/karakterer ved Heimdal, Trondheim katedralskole, Ole Vig, Inderøy og Olav Duun. Her forberedes de til høyere utdanning. Om dette utdanningsløpet brytes, vil det få alvorlige konsekvenser for høyere utdanning og norsk musikkliv. Elevgruppa fra videregående skoler er basis for at høyere utdanning overhode kan fortsette å utdanne musikere til norske og internasjonale scener. Jeg illustrerer med et knippe musikere som har hatt musikklinjene i Trøndelag som springbrett. Lista kan mangedobles: Kim Ofstad, studiomusiker og produsent, trommeslager i pop-/R&B-suksessen D'Sound. Christian Valle, operasanger på flere scener i Europa. Øystein Baadsvik, verdenskjent tubaist. Solveig Slettahjell, av Norges mest prisvinnende jazzvokalister. Randi Stene, mezzosopran og operasjef ved Den Norske Opera & Ballett. Marianne B. Lie, cellist i Alpaca Ensemble og Trondheim Sinfonietta. Frøydis F. Kopperud og Filip E. Steinland, Det norske solistkor og flere oratorieoppsettinger. Birgitte Volan Håvik, harpist i Oslo- filharmonien. Sidsel Walstad, harpist i KORK. Petter Wavold, trønderrock-legende. Karl E. Steinland og Ida W. Solstad, musikalsangere, bl.a. på åpningen av Nye Hjorten Teater. Fride B. Johansen, Jonas A. Viken, Lars M. Hølås, Ole H. Schøyen Sjølin, musikere i TSO. Vilde Aakre Lie, sanger/ komponist med flere større bestillingsverk de senere år. Nadia Warhol Essahli, sanger innen pop og funk, låtskriver og produsent. Håkon M. Skogstad, pianist/komponist med flere innspillinger av egne verk. Karoline Brevik, cellist, spilt i Trondheimsolistene i flere år. Anna K. Sonstad, fiolinist, startet kammermusikkfestival i Stjørdal sammen med sin søster. Åsmund Flaten, pianist/arrangør/kapellmester ved Trøndelag Teater. Mari H. Smistad, hovedrolle i den norske oppsetningen av We will rock you. Mads Bones, teatersjef ved Nye Hjorten Teater. I tillegg blir elever fra de 5 skolene korpsledere, bandleidere, kantorer, kordirigenter, musikkprodusenter, miljøarbeidere, altså spydspisser i sine lokalmiljø. Dette

styrker tilhørighet og bolyst for folk. Å redusere musikkplasser blir dermed på kollisjonskurs med fylkets egne mål om å bidra til regionens samlede kompetansebehov. Musikkelevne trenger god, veiledet trening, som toppidretten. Ja, det koster noe. De krever individuell trening/undervisning som tilrettelegges ulikt fra elev til elev, bl.a. for å unngå belastningsskader. Fylkesadministrasjonen må løfte blikket og se sitt ansvar for musikkutdanningsløpet i en samfunnsmessig sammenheng. Det vil innebære å jobbe for bedre rammebetingelser for Musikk studieforbereidende framfor å bygge ned flaggskipet sitt.

SAMARBEIDSFORUM OPPLÆRINGSKONTORENE I TRØNDELAG (OKIT)

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Per Erik Sandnes

Stilling: Styreleder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Okit mener at endringer i tilbudsstrukturen må ta utgangspunkt i regionale kompetansebehov og behovet for levende lokalsamfunn. Lokale studietilbud bidrar til at flere ungdommer blir boende i regionen gjennom utdanningsløpet, noe som også kan være viktig for å sikre framtidig tilbakeflytting av personer med høyere utdanning. Okit bekymret for forslag som innebærer reduksjon i kapasitet samtidig som både næringsliv og offentlige tjenester opplever betydelige rekrutteringsutfordringer. Dette gjelder særlig innen helse- og oppvekstfag, hvor behovet for faglært arbeidskraft forventes å øke i årene framover. Men også i andre bransjer er behovet stort. En reduksjon i antall plasser kan føre til høyere inntakskrav, færre valgmuligheter for elevene og risiko for at ungdom som ønsker en praktisk utdanningsvei ikke får oppfylt førstevalget sitt. Yrkesfag gir mange elever en mer praktisk og motiverende skolehverdag. Samtidig ser vi at overgangen til Vg3 påbygg i enkelte programområder er stort, her ønskes det en vridning over til læretid. God og tydelig karriererådgiving i ungdomskolen blir viktig for at elever som ønsker studiekompetanse rutes dit.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Er det fylkets ansvar å legge til rette for dette? Tilbudet er smalt og favner få elever. Kan en finne andre modeller der næringsliv og idrettsliv bidrar mer. Skoleløpet er såpass fleksibelt i dag at det kan finnes muligheter i mer ordinære løp. Vi er for idrett men når rammene er stramme vil vi prioritere bredden av elever, der hovedandelen av elever er.

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

2: legge ned to musikktilbud i fylket (da beholder vi kvaliteten, men færre elever får tilbudet)

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Næringslivet har et økende behov for faglært arbeidskraft. Flere elever som velger læreplass og fullfører fag- eller svennebrev vil kunne bidra til å dekke dette behovet. Okit

mener derfor at statusen til fagutdanningene må styrkes, samtidig som de gode karriere- og videreutdanningsmulighetene blir tydeligere. I den forbindelse kan det være aktuelt å vurdere opptakskrav til påbygg, for eksempel karakterkrav i fellesfag, eller fullført fag-svennebrev for å komme inn på påbygg. Et kombinasjonsløp med påbygg under læretiden er også et alternativ.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

I byområder, hvor avstandene mellom skolene er relativt korte, kan samlokalisering være en god løsning. Dette kan bidra til å samle kompetanse, styrke fagmiljøene og gi elevene tilgang til et bredere og mer helhetlig tilbud. Men det understrekes at samlokalisering må være tilknyttet en videregående skole. For distriktsregioner mener Okit at denne typen tilbud i størst mulig grad må være lokalt tilgjengelig på lokal skole. Nærhet til hjemsted, familie og lokalsamfunn gir bedre forutsetninger for helhetlige og individuelt tilpassede opplæringsløp, og ikke minst gode overganger til arbeid, tilrettelagte tilbud og kommunale tjenester. Dette bygger på etablerte samarbeidsrelasjoner mellom skole, foresatte, kommunale tjenester, arbeidsliv og andre lokale aktører.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Okit har ikke tatt stilling til dette spørsmålet.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Skoletilbudene er for langt unna fysisk der de faktiske behovene er. Siden tilbudene er samlet på bestemte skoler. Opplæringskontorene bør være mer involvert i formidling og inntak/realkompetansevurdering. Sett opp mot næringslivets behov i de ulike regionene. Potten til ordningen Fagbrev på jobb økes.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Okit mener framtidens tilbudsstruktur må bygge på fleksibilitet, samarbeide med næringslivet. Et eksempel på fleksibilitet er at tilbud må kunne settes på pause når søkningen er lav, og gjenopprettes når elevgrunnlaget eller arbeidslivets behov tilsier det. Dimensjonering av tilbud må gjøres etter næringslivets behov. For å opprettholde bosetting og verdiskaping i hele fylket er det viktig å ha et tilstrekkelig bredt tilbud lokalt, særlig på Vg1 og i størst mulig grad også på Vg2. Små skoler må ha en viss bredde for å treffe ungdommers utdanningsvalg og muligheter. I år med lav søking på et programområde er ordningen 1+3 en god løsning. Aktiv bruk av Yff i bedrift og kombinasjonsklasser på vg2 i år der elevmassene er lave. Når det må gjøres prioriteringer innenfor stramme økonomiske rammer, mener Okit at hovedvekten bør legges på tilbud som kommer den brede elevmassen til gode og som dekker arbeidslivets behov for kompetanse. Dette må

også ses opp mot mer spissede tilbud som toppidrett og enkelte særskilte fordypningstilbud som omfatter relativt få elever.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Okit mener at Trøndelagssamfunnets beste handler om å utvikle hele fylket, ikke bare i bynære strøk. Levende lokalsamfunn, tilgang på kompetent arbeidskraft og gode utdanningsmuligheter i hele fylket er avgjørende for en bærekraftig og god samfunnsutvikling. Dette er også et viktig i et beredskapsperspektiv. Videregående opplæring spiller en sentral rolle i dette arbeidet. Når ungdom kan gjennomføre opplæringen nær hjemstedet, kan de samtidig bidra aktivt i lokalt kulturliv, idrett, frivillighet og samfunnsliv. Ungdom er en viktig ressurs i lokalsamfunnene, og det å beholde ungdom i egen region så lenge som mulig kan også øke sannsynligheten for tilbakeflytting senere. Norge trenger fagarbeidere, Okit mener derfor at tilbudsstrukturen må gi ungdom reelle valgmuligheter lokalt. Lange reiseavstander eller tidlig borteboertilværelse kan være krevende for mange elever og påvirke både trivsel, gjennomføring og tilhørighet. Dette er også viktig for rekrutteringen til arbeidslivet. Mange fagarbeidere blir værende i regionen der de tar utdanning og gjennomfører læretiden. Læreplasser og praksis i hjemområdet bidrar til å styrke koblingen mellom skole og arbeidsliv og sikrer framtidig kompetanse til kommuner, helse- og omsorgstjenester og næringsliv for øvrig. Samlet legger Okit i Trøndelagssamfunnets beste at videregående opplæring skal bidra til levende lokalsamfunn, høy gjennomføring, god kompetanseforsyning til arbeidslivet og bærekraftig utvikling i hele fylket. Dette krever en tilbudsstruktur som kombinerer kvalitet og effektiv ressursbruk med fleksibilitet, nærhet og muligheten til å utvikle kompetanse der folk bor.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Dersom endringer i skole- og tilbudsstrukturen fører til lengre reiseavstander eller at flere elever må bo borte fra hjemmet, mener Okit at det må etableres kompenserende tiltak som reduserer belastningen for elevene og bidrar til høy gjennomføring. Lange reiseavstander og tidlig borteboertilværelse kan påvirke trivsel, tilhørighet og gjennomføring negativt. Aktuelle tiltak kan være styrket skoleskyss, utvidede ordninger for hybeltilskudd, økt oppfølging av borteboere, støtte til hjemreiser og andre tiltak som gjør overgangen til borteboertilværelsen enklere. Kompenserende tiltak kan være: styrket skoleskyss, bedre kollektivtilbud, økt hybeltilskudd, tettere oppfølging av borteboere, gratis eller subsidierte hjemreiser, oppfølgingstjenester for borteboere, miljøarbeidere eller hybelkontakter, økt samarbeid med vertskommuner, støtteordninger for elever med særskilte behov.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Okit mener at skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur må bygge på en helhetlig vurdering av regionale kompetansebehov, geografiske forhold og

samfunnsutviklingen i ulike deler av fylket. Lange reiseavstander og økt behov for borteboertilværelse kan ha betydning for både læringsmiljø, psykososial trivsel og gjennomføring, og må derfor tillegges betydelig vekt. Okit mener videre at tilbudsstrukturen må sees i sammenheng med regionale kompetansebehov og arbeidsmarkedet. I mange distriktsområder er videregående skoler viktige leverandører av framtidig arbeidskraft til kommuner, helse- og omsorgstjenester, næringsliv forøvrig og offentlig sektor. Endringer i skoletilbud må derfor vurderes opp mot langsiktige rekrutteringsbehov og muligheten til å sikre tilgang på kompetent arbeidskraft i hele fylket. Samlet mener Okit at skolefaglige vurderinger bør vektlegge: regionale kompetansebehov og framtidig arbeidskraftbehov, betydningen av videregående opplæring for bosetting og næringsutvikling, geografiske avstander og konsekvenser av økt borteboertilværelse.

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Gro Iren Kvanli Dæhlin

Stilling: Rådgiver rektors stab

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

NTNU takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med tilbudsstruktur og skolestruktur i Trøndelag. NTNU legger til grunn at fylkeskommunen står overfor viktige vurderinger knyttet til demografiske endringer, kompetansebehov og utviklingen i arbeids- og samfunnslivet. Som et universitet som rekrutterer et betydelig antall studenter fra Trøndelag, er NTNU opptatt av at tilbudsstrukturen bidrar til gode overganger mellom videregående opplæring og høyere utdanning, og også til et hensiktsmessig antall godt kvalifiserte søkere fra Trøndelag til våre utdanninger. Fra NTNUs perspektiv er det sentralt at utdanningstilbudene utvikles på en måte som bidrar til høy kvalitet i opplæringen og gir elevene et godt grunnlag for videre utdanning og arbeid. NTNU vil særlig peke på betydningen av at videregående opplæring legger til rette for god studieforberedthet hos elever som ønsker å gå videre til høyere utdanning. Solide faglige ferdigheter, evne til kritisk tenkning og gode læringsstrategier er viktige forutsetninger for å lykkes i videre studier og for livslang læring. Samtidig vil NTNU understreke betydningen av at tilbudsstrukturen ses i sammenheng med samfunnets langsiktige kompetansebehov. Fremtidens arbeidsliv vil kreve kompetanse på tvers av fagområder, og det er viktig at utdanningssystemet samlet sett bidrar til å møte behovene i både privat og offentlig sektor. Dette forutsetter også robuste fagmiljøer som kan opprettholde høy kvalitet i opplæringen over tid. NTNU har ikke tatt stilling til de konkrete forslagene som er lagt fram i høringen, men vil generelt fremheve betydningen av at eventuelle endringer vurderes ut fra hensynet til kvalitet i opplæringen, elevenes læringsutbytte, overgangen til høyere utdanning og samfunnets fremtidige kompetansebehov.

Creos Tillitsvalgte i Fylkeskommunen

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: Marte Lovise Elnan Aune

Stilling: HTV Creo Trøndelag fylkeskommune

Region: Ingen bestemt region

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

4: la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

2a - Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene? Creo mener vi må ta vare på de stabile og gode fagmiljøene vi har innenfor praktiske studieretninger. Det er dyrt å miste. God kvalitet i opplæringa krever at vi tar vare på kjerneaktiviteten. I musikkutdanninga er det undervisning på fordypningsinstrument. Denne undervisningen må være tilgjengelig i hele fylket, da det er en spesialisert men viktig kompetanse som framtidens samfunn har behov for. God kvalitet i opplæringa krever gode og attraktive arbeidsforhold, arbeidsregioner som er attraktive å bosette seg i. MDD bygger og styrker skolemiljøet der det får dominere, det skaper identitet, fellesskap, entusiasme, glede og livslust. Lærere kan flytte på seg, og en god fordeling mellom fysisk og digital undervisning må vurderes alt etter hvor det er hensiktsmessig, for å bidra til at man beholder dyrebare skolesteder/fagmiljø for elevene. Godt samarbeid og en god rollefordeling med samfunnet der skolene ligger kan være besparende. Vi bruker mye ressurser på skolene på å ta vare på elevene, psykisk, ernæringsmessig, for hverdagsmestring og livsmestring. Her kan gode samarbeidsformer mellom fylkeskommunen/ansatte og lokalsamfunnet være med på å begrense behovet for kostbar tilrettelegging og oppfølging på skolen. Fylket bør også se etter midler utenfor skolebudsjettet. Fylkesdirektøren i NAV er klokkeklar på at investering i skole og oppvekst er det viktigste vi gjør for å minske utenforskap og kostnader knyttet til arbeidsliv senere. Vi mener det må vurderes på nytt om det er riktig og lurt å la en liten del av de videregående tilbudene som musikk er, ta så store kutt. Alternative innsparinger er nok allerede vurdert og i noen grad tatt, men vi nevner allikevel: Administrasjon, kurs, reiser, konsulentutgifter, digitalisering, vei og evt framtidige planlagte investeringer. Vi mener også det kan være fornuftig å sette av mindre i disposisjonsfond for å berge de få elevplassene fylket har på musikk. Trøndelag fylke har satt av i disposisjonsfond langt mer enn det anbefalte minstenivået nasjonalt hold, og også langt mer enn KS sin anbefaling for å ha handlingsrom.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

2b - Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste? Creo mener Trøndelagssamfunnet trenger musikktilbudene i vgs - elevene, lærerne, musikken for å fortsette å være et friskt og produktivt samfunn. Det som gjør det attraktivt å bosette seg et sted handler ofte om hvordan man ser for seg oppveksten for barn. At de får ren luft og sunn og god mat, at de blir begeistret og betatt, at de får møte de store følelsene i seg selv og andre. Derfor trenger vi musikkmiljø av høy kvalitet i regionene der folk skal bo. Fylkeskommunen ønsker å satse på musikktilbudet, og legge til rette for god kvalitet. Å satse på musikktilbudet betyr å sørge for hele fylket, ikke bare en del. Det må legges til rette strukturelt, samferdselsmessig, bosettingsmessig, kulturelt, administrativt, for at musikken når ut til alle. Musikklinjene er en motor i musikkmiljøene, og enhver omorganisering av tilbudsstrukturen må ta hensyn til denne rollen. Frivilligheten og kulturskolene kan ikke ta den rollen, og de lever selv i et avhengighetsforhold til musikklinjene. Vi må sørge for at musikklinjene fortsetter å være drahjelp for kulturaktivitet i regionene, og at ingen regioner står uten drahjelp. Fra Trøndelagsplanen 2018: I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag. Kultur og musikk brukt som metode og verktøy trengs i helse, for minoritetsspråklige, ordinær opplæring, kommunikasjon, ved høytider, i hverdag og fest, ved kriser og ulykker. Beredsskap i framtida krever robuste mennesker med stor kapasitet både menneskelig og sosialt. I krevende tider trenger vi folk med ferdigheter i fellesskapsbygging, som er modige, trygge og inkluderende. Trøndelagssamfunnets beste er at by og distrikt er likeverdige bo- og oppvekstregioner, med sterke og gode tilbud i videregående musikk i både sør- og norddelen av fylket. Trøndelagssamfunnets beste er at elever og lærere på musikklinjene har anledning til å bo, utøve musikk og bidra i alle regionene. Samfunnets kompetansebehov Det er viktig å være tydelig på hva som i utgangspunktet begrunner samfunnets investering i musikklinjene slik de er organisert i dag. Musikklinjene er en del av utdanningskjeden fram mot høyere musikkutdanning og et profesjonelt musikkliv. NTNU anslår at omkring 75% av studenter som søker seg inn på musikkutdanning kommer fra de ulike musikklinjene i fylket. Samfunnet har behov for profesjonelle musikere, musikkpedagoger og annen spesialisert musikkfaglig kompetanse. Skal denne kompetansen finnes også i framtiden, må det finnes en sammenhengende utdanningsvei der elever får anledning til å utvikle ferdigheter på et nivå som gjør videre utdanning og profesjonell virksomhet mulig. Det er i dette perspektivet vi først og fremst må forstå behovet for fordypning på instrument, individuell undervisning, samspill på høyt nivå og spesialisert lærerkompetanse. Dette er ressurskrevende deler av utdanningen, men de er ressurskrevende fordi de skal utvikle en spesialisert kompetanse. Vi mener at et bærekraftig samfunn må kunne rekruttere til musikeryrket fra både byer og grisgrendte strøk. Den kompetansen som oppnås er ifølge KS en katalysator for annen verdiskaping (Kulturfeltets plass i samfunnsutviklingen | Samfunnsøkonomisk Analyse 2024), og må fordeles i regionen på god måte. Dette betyr ikke at verdien av musikklinjene begrenser seg til de elevene som senere blir profesjonelle musikere. Tvert imot tyder både forskning og erfaring på at kompetansen fra MDD får anvendelse langt bredere. MDD-Elever går

videre til pedagogikk, kulturforvaltning, men også helse, offentlig forvaltning og næringsliv. Disse folkene representerer i tillegg en betydelig samfunnsmessig merverdi ved at 'Kunstfaglig kompetanse fra MDD-utdanning anvendes bredt og ofte indirekte i arbeidsliv, frivillighet og lokalsamfunn, noe som er særlig viktig i distriktskommuner der fleksibilitet og rolleblanding er utbredt'. (Rapport-MDD-Namsos_29.05.26-signed.pdf) Utdanningen utvikler også samarbeidsevne, kreativitet, selvstendighet og andre kompetanser med verdi langt utenfor musikklivet. I all forskning om hvilke kvaliteter det framtidige arbeidsmarkedet trenger er dette viktige komponenter som går igjen. Musikk er også en viktig del av det totale tilfanget av praktiske løp for ungdommene i fylket. Vi vet at mange trenger praktiske fag, det er ikke gitt, dersom musikkplassene blir færre, at de som ellers ville gått på musikk kan klare seg gjennom et rent teoretisk løp. Vi har også mangel på ansatte i offentlig sektor, og innenfor skole og helse er vi avhengig av folk med praktisk kompetanse, som skaper samhold, livslust, arbeidsglede og god helse. Elevens beste Elevens beste er en utdanning som tar hensyn til at både hjerne og kropp trenger påfyll. Skolen er blitt mer teoretisert – vi ser resultatene av dette i videregående skole på mange områder. Vi tar ikke vare på elever ved å la dem gå år etter år og ikke mestre. Vi må selekttere på lavere nivå, omorganisere overgangen fra grunnskole til videregående med flere muligheter for å ta eksamener, og opptak til videregående må skje etter beståtte eksamener. Dette er bedre både for elevene og for samfunnet, undervisningen i videregående må bli mer effektiv både kostnadmessig og menneskelig. I tillegg må vi ta vare på de elevene vi har. Vi må ta vare på de spesialiserte og praktiske utdanningsløpene. Musikk er et viktig tilbud både for de elevene som satser: De jobber hardt og øver mye, og undervisningen de får kaster godt av seg., og de elevene som ikke satser: noen av dem blir dyktige lærere eller helsearbeidere eller andre ting med en verdifull musikkkompetanse, og alle vil ifølge forskning komme til å bidra med sin kompetanse til et bærekraftig samfunn på en eller annen måte (MDD-rapport). Undersøkelser viser at for noen elever er det avgjørende at miljøet er lite. Små skoler fyller et behov hos noen elever. Derfor må det være ulik størrelse på skolene. Å la alle skoler være store kan føre til økt frafall av elever totalt. De små skolene har nesten ikke vokselevener, de er ungdommenes valg. Trøndelagssamfunnet trenger skoler av ulik størrelse, små og store. Beredskapsmessig vil vi ha nytte også av små enheter.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

1c - Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet? Creos tillitsvalgte i fylkeskommunen er enige om at denne høringen er vanskelig for oss. Vi har vært sterkt delaktige på egne skoler og gjennom HTV i å utarbeide høringens eneste kunnskapsgrunnlag (rapport om organisering og ressursbruk). Her går det fram at ved en nedskjæring tilsvarende alternativ 1 vil vi ikke være trygge på å oppfylle læreplanmål i fagene, og kjernevirksomheten vil være truet. I høringsteksten står det om innsparing av denne størrelsen: "dette kan gå utover kvaliteten i den praktiske opplæringen". I rapporten går det altså fram at den praktiske opplæringen blir kraftig svekket og at vi "delvis

ikke/ikke vil oppfylle kompetansemålene" i læreplanen for de andre programfagene. Allerede kutt i elevsatsen på 10% (ned til 160 000 pr elev) er drastisk og vil få store konsekvenser for kvaliteten i utdanningen (se rapport). Dette vil gjøre mye av undervisningen mer teoretisk og mindre praktisk. Det er heller ikke mulig å gjennomføre disse kuttene uten at undervisningen i fordypningsinstrument (elevens valgte hovedinstrument) blir berørt. På denne bakgrunnen er vi bekymret for alternativ 1. Musikk er et rent praktisk fag, musikkutøvingen er selve utgangspunktet for og begrunnelsen for musikktilbudet i videregående skole. God kvalitet i denne undervisningen (én til én undervisning) er hovedgrunnen til at de fleste elevene søker seg inn på musikklinjene. Reduseres noe av dette risikerer vi at søkertallet vil gå kraftig ned. Vi kan få privatskoler som overtar en del av elevmassen, og på den måten miste kontrollen på opplæringen og arbeidsforholdene (sitat HTV i Vestland fylke, hvor 1/3 av musikklinjene er private). Dyktige lærere kan også forsvinne fra skolene fordi det ikke lenger er en attraktiv jobb. Alternativ 2 og 3 har i seg mindre kutt i elevressurs, men er svært drastiske tiltak med store konsekvenser, sannsynligvis særlig for nord-delen av fylket, men dermed også for hele fylket. Den kulturelle strukturen og dynamikken i hele fylket vil endres drastisk. Vi erkjenner at nedlegging av et etablert musikktilbud er et strukturelt grep som er svært vanskelig å reversere. Det krever også en langsiktig plan for forvaltning av endrede strukturer - for å kunne frigjøre penger som man ønsker. (Jfr. rapport om effekt av skolenedleggelse). Usikkerhet knyttet til den faktiske innsparingen kommer også av at vi har å gjøre med mange spesialiserte lærere med spisset kompetanse som skal ivaretas. Våre medlemmer har en spesialisert, verdifull kompetanse for fylkeskommunen som er vanskelig å erstatte, både i videregående skole og i deres øvrige virke. Vi ser det som vårt beste alternativ i denne høringen, å stå samlet og argumentere for alternativ 4. Hva er en musikklinje - hvorfor den er krevende å bygge og vanskelig å gjenopprette. En musikklinje består ikke bare av elevplasser. Den krever egnede lokaler og utstyr, spesialisert fagkompetanse, individuell undervisning, samspill og en organisasjon som er bygget opp over tid. Rundt etablerte musikklinjer utvikles det i tillegg faglige forbindelser til kulturskoler, profesjonelle musikere, ensembler, arrangører og andre kulturaktører. Disse forbindelsene er ikke en forutsetning for at en musikklinje skal kunne eksistere, men de bidrar til kvaliteten i tilbudet og er en del av et fagmiljø som tar tid å bygge opp. Det tar mye arbeid over tid å bygge opp et godt musikkmiljø, så å fjerne det har store, uopprettelige og merkbare konsekvenser for en hel region, ikke bare for elever og ansatte. Det er heller ikke bare å finne kompetente lærere og starte opp igjen, en musikklinje har svært mange forgreininger til folk og samfunn som er bygget over tid. Skolene har også en møysommelig oppbygd park av lokaler og utstyr og ansatte som kjenner og vet å bruke og ta vare på rom og ressurser. Husk at Heimdal vg skole sine spesialiserte lokaler for musikk kostet 1,1 milliarder kroner. Hva vil vi hegne om, og hva kan vi spare på? Creo ser at elevtallet ikke reduseres før i 2030. Årets 10.-klasse er større enn noen gang. Tallene er usikre der grunnlaget er lite, altså i de områdene med færrest ungdommer. Vi vil i derfor i denne delen av høringssvaret oppfordre fylkeskommunen til ikke å gjøre ugjenkallelige strukturelle endringer i tilbudet mot 2030, men å skjerme stødige fagmiljøer mens man benytter tiden godt for å forberede strukturendringer som er varige og som bidrar til stabile

regioner og et balansert fylke på sikt. Når det gjelder fullføringsretten i opplæringsloven og praktiseringen av denne, mener vi det er grunn til å tro at Udir vil måtte se på den i KLAR2030-prosessen, noe som pr i dag utgjør en betydelig utgiftspost. Siste rapport i KLAR2030-prosjektet kommer allerede neste år, i 2027. Konsekvensene for dans og drama må også inngå i vurderingen før det tas beslutning om å legge ned musikktilbud. Ved skoler der tilbudene inngår i et felles MDD-miljø, kan en nedlegging av musikk få konsekvenser langt utover selve musikktilbudet. Det vil være både faglig og økonomisk utfordrende å fortsette å drive dans- og/eller dramalinjene som allerede er tilknyttet en musikklinje. Dette må utredes konkret for de berørte skolene. Et beslutningsgrunnlag som bare beregner bortfallet av musikkelevplasser, uten å vurdere konsekvensene for dans og drama, gir ikke nødvendigvis et riktig bilde av strukturendringen og økonomien i den. Vi mener ikke at musikktilbudet skal skjermes fra nødvendige økonomiske prioriteringer. Vi har inneværende år allerede redusert på ressursen til undervisning i fordypningsinstrument ved flere skoler, utjevningstillegget er halvert, og vi er forberedt på å spare. En reduksjon av den størrelsen som foreslås i alternativ 1 mener vi ikke kan forsvares. Innsparinger må ta hensyn til at begrunnelsen for tilbudet ligger i kjernevirksomheten og at dersom den kuttet over det som er anbefalt i rapporten fjernes hele begrunnelsen for musikktilbudet. Derfor mener vi at fylkeskommunen må, utover akseptable innsparinger, se seg om andre steder for å spare. Vi har for eksempel fått mulighet til å søke om ekstra midler til utstyr, med en total ramme for alle de videregående skolene tilsammen - på 30 000 000 kroner. Det sies at de er øremerket utstyr og ikke kan brukes som lønnsmidler. Vi er ikke nødvendigvis enig i at dette er riktig prioritering i den situasjonen vi er i. Vi er kjent med at fylkesadministrasjonen også vurderer at Udirs reform KLAR2030 Videregående opplæring i utvikling og endring) kan få betydning for framtidig struktur. Her er det snakk om endringer i uketimetall, krav til fagsammensetninger for studiespesialisering og sluttvurderingspraksis, krav til opptak i videregående skole, felles formålsparagraf eller ikke, mulighetene for mer spesialisering og færre fellesfag, og en ny gjennomgang av selve begrepet "studieforberedt". (fra dialogkonferansen til Udir i februar 2026 og frokostseminar i mai 2026). Det er altså potensielt store endringer med store konsekvenser for strukturen i videregående skole. Vi ser at fylkeskommunen også jobber med å se på hvordan opptak til videregående skole skal være i framtida. Dette er en viktig del av prosessen i Udir, og vi tror det må skje endringer her som gjør Norge mer likt de andre nordiske landene, nemlig at man setter noen krav for opptak, og dermed minsker utgiftene til tilrettelegging i videregåendeopptak. Studieforberedende kan bli billigere ved å selektare elever tidligere. Norge er det eneste landet i Norden hvor det ikke kreves noen ting for å komme inn i videregående opplæring. Vi kan øke selvstendigheten, se på eksamensformer, inntaksprøver/beståttkrav og krav til tilstedeværelse i ulike fag. Vi kan gjøre studiespes. mer effektivt og utnytte fagkompetansen til lærerne bedre. Sommerskolen til fylket er en god erfaring å ta med seg mht hvordan elever kan hjelpes til å satse og mestre og gjennomføre et faglig krav. Som direktøren selv har sagt vil det mest hensiktsmessige være å gi elevene denne muligheten før de starter i videregående. Tilby eksamener på ulike nivå i fag der det kan gjennomføres uten store ressurser. Alt dette vil bety endring i økonomiske forutsetningene for fylkeskommunal

skoledrift etter 2030, og mulig andre muligheter for å organisere de studieforberedende løpene mht fagsammensetninger og timetall. 2d - Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12? Ressursutnyttelse - lærere og lokaler: Ved skolenedleggelser hvor man mister tilgang på lokaler som fra før av benyttes i sambruk vil utnyttelsen av disse lokalene være umulig, altså forverret utnyttelse. Organisatorisk sammenslåing vil sikre at lokalene fortsatt kan benyttes, mens nullalternativet vil føre til at lokalene fortsatt kan utnyttes. Her gir tabellen helt misvisende svar for akkurat dette, men dersom vi ser det fra situasjonen til en studiespeselev som flyttes sammen med læreren sin inn i en uoppfylt klasse et annet sted – da vil resultatet bli en bedret utnyttelse av lærere og lokaler. Dette er et eksempel på at store kategorier og generaliseringer kan gi feil svar, og at det er viktig å vurdere konkrete forslag for seg. Sterke og stabile fagmiljø: Fagmiljøet ved MDD-linjene strekker seg utover de ansatte på skolen, et godt fagmiljø på musikk er et fagmiljø som er integrert i samfunnet. Elever og lærere samarbeider med organister, andre musikere og ensembler, dirigenter for orkestere og regissører for teater, spel, opera osv. En sammenslåing vil ikke nødvendigvis føre til et bedre fagmiljø, det spørs hvor og hvordan det gjøres. Vi mener at alle fagmiljøene på musikk er sterke og gode i dag. Læringsmiljø for elevene: Her mener vi det ikke er udiskuterbart - skolenedleggelser vil som vi ser det også kunne føre til forverret miljø, både fordi størrelsen på skolene i seg selv har betydning for miljøet, og fordi sammensetningen av tilbud på skolen har betydning for miljøet som skapes. Creo ser at tabellen er dårlig egnet til å vurdere konkrete forslag, de må uansett vurderes konkret med de konsekvenser man ser nettopp for dette konkrete tilfellet. Denne tabellen kan som vi ser det, ikke brukes til å vurdere konkrete løsninger, da utfallet kan være alt og ingenting alt etter hvilke skoler og tilbud som berøres, og på hvilken måte det gjøres.

TRØNDELAG IDRETTSKRETS

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Kristian Dahl

Stilling: Regionleder

Region: Ingen bestemt region

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i

Trøndelag?

Høringsuttalelse – Tilpasning av tilbudsstruktur i Trøndelag fram mot 2040 Olympiatoppen Midt-Norge gir med dette innspill til høringen om framtidig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Trøndelag fram mot 2040. Vår klare anbefaling er at dagens tilbudsstruktur innen spisset toppidrett – Trøndelagsmodellen – og idrettsfag videreføres på dagens nivå, og at dagens økonomiske tildelingsnivå opprettholdes. Økonomisk risiko ved nedskalering Vi har forståelse for at fylkeskommunen står i krevende økonomiske prioriteringer, og at det er nødvendig å vurdere tiltak som gir bærekraftige budsjetter. Samtidig mener vi det er avgjørende å vurdere de langsiktige konsekvensene av en eventuell nedskalering av Trøndelagsmodellen. Dersom det offentlige tilbudet svekkes, øker risikoen for at private aktører etablerer parallelle utdanningstilbud. Det kan på sikt gi fylkeskommunen både svakere styring, lavere inntekter og større press på den offentlige tilbudsstrukturen. Et eksempel illustrerer risikoen: Dersom en privat aktør etablerer et tilbud som tiltrekker seg 250 elever per år, og statlig finansiering til fylkeskommunen utgjør kr 130 000 per elev, vil dette kunne innebære et årlig inntektstap på om lag kr 32,5 millioner for fylkeskommunen. Sett opp mot en reduksjon på kr 9 millioner i spisset toppidrett, kan en slik utvikling gi en betydelig større økonomisk belastning på sikt. Vi frykter derfor at en nedskalering kan føre til en dominoeffekt der flere offentlige utdanningstilbud settes under press, legges ned eller sentraliseres. Verdien av Trøndelagsmodellen Som samarbeidspartner for den offentlige skolen ser vi at Trøndelagsmodellen har en verdi som strekker seg langt utover den enkelte elev og utøver. Utøverne blir ivaretatt fra de er på VG1 til de avslutter karrieren som 30 åringer. Modellen legger til rette for systematisk kompetanseoverføring mellom skole, trenere, klubber, særidretter og idrettskrets. Den gjør det mulig å utvikle sterke trenings- og læringsmiljøer der unge utøvere kan bli værende i egen region, samtidig som kunnskap og erfaring deles nedover i idrettssystemet. De fem skolene Oppdal, Steinkjer, Meråker, Strinda og Heimdal har alle imponerende resultater både nasjonalt og internasjonalt. Både som elever og som seniorer på elitenivå etter endt skolegang. Det produseres årlig landslagsløpere på aldersbestemte nivå. I tillegg deltakere og medaljevinnere i både EM, VM og OL. Trøndelagsskolene har vært med og bidratt til over 100 VM og OL medaljer i mesterskap. Dette er et glimrende eksempel på at den norske idrettsmodellen har fungert i praksis! Olympiatoppens sju regioner samarbeider med både private og offentlige idrettsgymnas. Dette samspillet er en styrke i den norske modellen. Samtidig skiller Trøndelag seg ut ved at det offentlige tilbudet står særlig sterkt. Flere fylker ser til

Trøndelag og arbeider for lignende løsninger, nettopp fordi modellen bidrar til å motvirke fraflytting, gi flere ungdommer mulighet til å satse i egen region og redusere betydningen av familiens privatøkonomi. Olympiatoppen har siden oppstarten i 2007 hatt en oppfølgingsrolle der vi har bidratt inn imot både utøvere, trenere og ledere. Ref utredning spissa toppidrett 2021, kommer det frem fra skolene en samlet tilbakemelding. Punkt suksesskriterier, 2.4.1 Punkt B) Samarbeidet med Olympiatoppen og i/mellom skolene

Samtlige skoler trekker frem samarbeidet med de andre aktørene som avgjørende for tilbudet om spisset toppidrett. Alle skolene synes å verdsette og anerkjenne samarbeidet de har med Olympiatoppen. Dette sørger for god oppfølging av utøverne og de ansatte ved skolene. I tillegg understrekes det at både det interne samarbeidet mellom lærerne/trenerne, og det eksterne samarbeidet mellom skolene som tilbyr spisset toppidrett, fungerer godt. Konsekvenser for berørte skoler og idretter Vi ønsker å ytre en bekymring ifm Fylkesdirektørens forslag til ny tilbudsstruktur. Heimdal og Oppdal vgs er de skolene som blir mest berørt økonomisk av dette forslaget. Heimdal reduseres kraftig innenfor idrettene håndball, langrenn, hopp og kombinert og for Oppdal mister alpint halve støtten. Majoriteten av alle internasjonale medaljer i junior og seniorsammenheng kommer nettopp fra disse fem idrettene og to skolene. Konsekvensene for disse idrettene vil gi et langt dårligere tilbud da trenertettheten svekkes, noe vi vet er helt avgjørende for å skape utvikling. Vi håper at det er mulig å se på nye/andre muligheter for å opprettholde det høye nivået som man har i dagens modell. Trøndelagsmodellen har over tid vist seg å være et avgjørende virkemiddel for å sikre likeverdige muligheter for ungdom i hele fylket til å kombinere videregående opplæring med idrettssatsing på høyt nivå. For oss handler dette ikke bare om toppidrett, men også om regional utvikling, offentlig ansvar, rekruttering og muligheten til å bygge sterke miljøer i hele Trøndelag. Anbefaling På bakgrunn av dette anbefaler Olympiatoppen Midt-Norge at dagens struktur og finansiering for spisset toppidrett og idrettsfag videreføres uendret. Med vennlig hilsen Olympiatoppen Midt-Norge

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Tone Anette Vorseth Graneggen

Stilling: organisasjonsmedarbeider

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

LO Trøndelag takker for muligheten til å gi innspill til høringen om tilbudsstruktur i videregående opplæring fram mot 2040. LO organiserer arbeidstakere i både privat og offentlig sektor, og har et særlig ansvar for å bidra til et utdanningssystem som sikrer framtidig kompetanse, høy sysselsetting og små forskjeller i samfunnet. Videregående opplæring er en av de viktigste samfunnsinstitusjonene vi har for å forebygge utenforskap, sikre rekruttering til arbeidslivet og legge grunnlaget for regional utvikling. LO Trøndelag har forståelse for at Trøndelag fylkeskommune står overfor betydelige økonomiske utfordringer, samtidig som antallet ungdommer i alderen 16–18 år forventes å bli redusert fram mot 2040. Dette innebærer at det vil være behov for tilpasninger i skole- og tilbudsstrukturen. Samtidig mener vi at økonomiske hensyn alene ikke kan være premissgivende for beslutningene som tas. Konsekvensene for elever, lokalsamfunn, arbeidsliv og framtidig kompetanseforsyning må tillegges stor vekt. Overordnede prinsipper LO Trøndelag mener følgende prinsipper må ligge til grunn for det videre arbeidet: - Alle ungdommer skal ha reell tilgang til videregående opplæring av høy kvalitet, uavhengig av bosted. - Videregående opplæring skal bidra til sosial utjevning og redusere risikoen for utenforskap. - Tilbudsstrukturen må dimensjoneres ut fra behovene i arbeidslivet og samfunnet. - Fag- og yrkesopplæringen må styrkes, ikke svekkes. - Fylket må opprettholde attraktive utdanningstilbud i hele Trøndelag for å sikre bosetting og regional utvikling. - Hensynet til elevenes beste må være overordnet i alle strukturendringer. Fag- og yrkesopplæringen må styrkes LO Trøndelag er bekymret for forslag som innebærer reduksjon i yrkesfaglige tilbud eller elevplasser. Arbeidslivet i Trøndelag vil i årene framover ha et betydelig behov for fagarbeidere innen blant annet: - bygg- og anleggsgfag - industri- og teknologifag - elektro og automatisering - helse- og oppvekstfag - transport og logistikk - havbruk og maritime næringer Mangelen på kvalifisert arbeidskraft er allerede en betydelig utfordring for mange virksomheter. LO Trøndelag mener derfor at fylkeskommunen bør være varsom med å redusere kapasiteten innen yrkesfagene, selv om dette på kort sikt kan gi økonomiske besparelser. Fagarbeidere er en forutsetning for både det grønne skiftet, industrisatsinger og utviklingen av offentlig velferd. En svekkelse av yrkesfagene vil kunne få langsiktige konsekvenser for verdiskaping og sysselsetting i hele fylket. Hovedmodellen 2+2 må ligge fast LO Trøndelag støtter at hovedmodellen med to år i skole og to år i lære fortsatt skal være grunnlaget for fag- og yrkesopplæringen. Alternative opplæringsmodeller kan være gode supplementer i enkelte områder eller fag, men må ikke

erstatte hovedmodellen. Eventuelle fleksible løsninger må utvikles i tett samarbeid med partene i arbeidslivet og Yrkesopplæringsnemnda. Kvalitet, læringsutbytte og tilgang til læreplass må alltid være viktigere enn kortsiktige innsparinger. Skolestruktur og distriktsutvikling LO Trøndelag vil understreke at videregående skoler har stor betydning langt utover opplæringstilbudet. Skolene er: - viktige arbeidsplasser - kompetansemiljøer - drivere for lokal utvikling - avgjørende for bosetting og rekruttering Eventuelle nedleggelser eller sammenslåinger av skoler må derfor vurderes svært grundig. LO Trøndelag er særlig opptatt av at strukturendringer ikke bidrar til økt sentralisering eller svekker mulighetene for unge mennesker til å bo og utdanne seg i egen region. For mange elever kan lengre reiseavstander eller hybeltilværelse føre til økt risiko for frafall og dårligere læringsutbytte.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

LO Trøndelag mener at videregående opplæring skal bidra til utvikling av hele mennesket. Kulturtilbud, musikkfag og idrettstilbud har stor betydning for elevenes motivasjon, trivsel og psykiske helse. Slike tilbud bidrar også til levende lokalsamfunn og et aktivt frivillig kulturliv. LO Trøndelag er derfor skeptisk til løsninger som svekker kvaliteten i disse tilbudene betydelig. Dersom det må gjennomføres tilpasninger, bør fylkeskommunen søke løsninger som ivaretar både kvalitet og geografisk tilgjengelighet.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

LO Trøndelag mener at framtidens tilbudsstruktur må ha et langt sterkere fokus på voksne enn det tradisjonelt har vært tilfelle. Arbeidslivet er i kontinuerlig endring, og behovet for omstilling og kompetansepåfyll vil øke. Videregående opplæring må derfor legge til rette for: - fagbrev på jobb - praksiskandidatordninger - modulbasert opplæring - etter- og videreutdanning - omskolering ved omstillinger i arbeidslivet Dette er viktig både for den enkelte arbeidstaker og for samfunnets samlede kompetansebehov.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Dersom det gjennomføres endringer som gir lengre reisevei eller flere hybelboere, må fylkeskommunen etablere gode kompenserende tiltak. LO Trøndelag anbefaler særlig: - styrket skoleskyss - bedre kollektivtilbud tilpasset skoledagen - økt oppfølging av elever som bor på hybel - styrket rådgivning og elevtjeneste - målrettede tiltak mot frafall Det er viktig at kostnaden ved strukturendringer ikke skyves over på elever og deres familier. LO Trøndelags anbefalinger LO Trøndelag anbefaler at fylkeskommunen legger følgende prinsipper til grunn i det videre arbeidet: 1. Hensynet til elevenes beste skal være overordnet. 2. Arbeidslivets framtidige kompetansebehov må være styrende for

dimensjoneringen av tilbudene. 3. Fag- og yrkesopplæringen må styrkes og ikke bygges ned. 4. Hovedmodellen 2+2 må videreføres som grunnmodell. 5.

Yrkesopplæringsnemnda må tillegges stor vekt i beslutningene. 6.

Strukturendringer må vurderes opp mot konsekvenser for bosetting, distriktsutvikling og regional verdiskaping. 7. Videregående opplæring for voksne må styrkes betydelig. 8. Eventuelle endringer må følges av gode ordninger for skoleskyss, hybelboere og elevoppfølging. 9. Fylkeskommunen må sikre moderne utstyr, gode fagmiljø og høy kvalitet i opplæringen. 10. Det må utvikles en langsiktig og forutsigbar tilbudsstruktur som sikrer kompetanse og utdanningsmuligheter i hele Trøndelag. LO Trøndelag mener at framtidens skole- og tilbudsstruktur må bygge på prinsippene om like muligheter, høy kvalitet, sterk fagopplæring og et arbeidsliv som trenger kompetente fagarbeidere, yrkesutøvere og profesjonsutdannede i hele fylket. Målet må være å sikre både den enkelte elevs muligheter og Trøndelags framtidige verdiskaping og samfunnsutvikling.

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Marte Løvik

Stilling: Seniorrådgiver

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

NHO Trøndelag takker for muligheten for å gi innspill til Trøndelag fylkeskommunes høring rundt tilbudsstruktur på videregående skole frem mot 2029 og 2040. Både dimensjonering av tilbud og tilbudsstruktur er særdeles viktig for næringslivet og arbeidslivet, og de utfordringer som beskrives i høringen er alvorlige og krever endring og handling også fra fylkeskommunen. Det er da både modig og riktig at fylkeskommunen starter tidlig med planlegging slik at utfordringene møtes med handling slik at konsekvensene kan minimeres. NHO sine bedrifter støtter at fylket gjør de endringer som trengs for å møte demografiutfordringene, og arbeids- og næringslivets livets behov for kompetanse må være førende for beslutninger. Gjennom å ta kraftige grep nå rigger vi Trøndelag for framtida. NHO sitt kompetansebarrometer for 2025 viser at det fortsatt er yrkesfag det er størst behov for, selv om det er rekordmange søkere til yrkesfag er det for få som tar fagbrev. Særlig teknologi- og industrifag, elektro og bygg og anlegg er etterspurt blant våre bedrifter. NHO mener det er positivt at mange velger å søke yrkesfag, men mener det er viktigere å fokusere på antall som faktisk tar fagbrev og velger det som yrkesvei. Det er for mange som ikke fullfører utdanningen, for få som tar fagbrev og for mange som tar påbygg. Det er tydelig at vi trenger flere fagarbeidere og da må vi få flere til å fullføre ikke bare starte på yrkesfag. NHO ber fylkeskommunen vurdere hvordan de sammen med kommunene kan utvikle arbeidslivsfaget på ungdomsskolen slik at elever gjør bedre valg i videregående skole. Forskning viser at tidlig kontakt med arbeidslivet gir bedre tilknytning til arbeidsmarkedet senere i livet, og 3 av 4 bedrifter tilbyr ett eller flere tiltak for å gi unge tidlig kontakt med arbeidslivet. Utdanning må bli mer relevant for arbeidslivet de unge skal ut i, og unge må få tidlig erfaring fra arbeidslivet. NHOs kompetansebarromenter viser også behovet at flere velger realfag, dette understøttes i tillegg av Draghirapporten, vår egen Veien til vekst (Draghi på norsk) og Abelas omstillingsbarometer. Disse beskriver kompetansegapet spesielt rundt realfag og høyere utdanning. Det er viktig at fylkeskommunen har et bevist forhold til hvordan øke vår konkurransekraft både nasjonalt og internasjonalt. Vi trenger flere med spisskompetanse innen realfag og IKT, med NTNU som et flaggskip for realfagsutdanning bør vi ha et fortinn for dette arbeidet her. NHO støtter initiativ som styrker realfagssatsing i Trøndelag på alle nivå. Vi oppfordrer fylkeskommunen til å støtte og videreutvikle egne realfagsmiljø som har god kvalitet og resultater som miljøene på Trondheim Katedralskole og Thora Storm videregående skole. Gode realfagslærere og utstyr for å gjøre undervisningen både praktisk og interessant er en

forutsetning. Fylket bør i samarbeid med kommunene jobbe for at flere tar realfag på videregående skole, dette arbeidet starter tidlig i skoleløpet og da i samarbeid med kommunene. NHO Trøndelag støtter de kortsiktige grepene i hovedsak, opprettholdelse av tilbud, men redusere omfang er en fornuftig vei å gå, men vi er bekymret for å ta tilbudet om VG1 bygg og anleggsteknikk ved Åfjord VGS. Å ta bort alle tilbud om faget uroer, næringslivet i Åfjord er sterkt knyttet til fag innen bygg og anlegg og behovet for fagarbeidere er stort. Vi ber derfor fylkeskommunen se om de sammen med bedriftene kan opprettholde VG1 tilbud slik at man i samarbeid kan tilby enten godt 3+1 løp eller tilrettelegge for 0+4.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

De andre forslagene på kortsiktige endringene på tilbud støtter vi, men bemerker at NHO har tar ikke stilling til fagene MDD og idrett.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

NHO Trøndelag mener at det er viktigere å ha et bredt tilbud på VG1, men å se på tilbud i VG2 mer regionvis, slik at skolene samarbeider i region for å gi det tilbud som næringslivet etterspør. Og med en endring i demografi slik vi ser i store deler av Trøndelag oppfordrer vi til tettere samarbeid med bedriftene for å både sikre kvaliteten på undervisningen og gjennomføringen på fagene slik at vi får de som velger yrkesfag også gjennom et læreløp til fagarbeidere. I tillegg vil tettere samarbeid kunne gjøre at effekten av demografiske endringer blir mindre. Det blir umulig for skolene å ha fulle klasser, og ha det fagtilbudet som næringslivet trenger. Mer bruk av bedriftsnært yrkesfag, BYF vil kunne være den eneste muligheten for enkelt fag eller områder for å kunne tilby utdanning etter behovet for næringslivet. En forutsetning for at BYF skal fungere er tett samarbeid med bedrifter i et partssamarbeid før innføring. Gode prosesser i gjennomført i samarbeid kan sikre at lokalsamfunnet har tilgang til verdifull kompetanse og elevene får gode læringsforhold. NHO støtter fylkeskommunens utenviklingsprosjekt, Å bli noen ikke bare noe, og mener den tilnærmingen til undervisning og samarbeid med næringsliv bør gjennomføres i alle fag. Tidlig bygging av yrkesstolthet, sikring av elevmedvirkningen og en undervisning som bruker elevens yrkesinteresse som motivasjon for læring bør sikre økt gjennomføring og sterkere fagarbeidere. Tettere samarbeid med bedriftene kan også sikre at elevene får undervisning som er mer oppdatert og på utstyr som er tettere på det de vil møte i arbeidslivet. Undervisningen vil kunne bli mer relevant for elevene og lærerne vil få oppdatert kunnskap i sine fag.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

På lengre sikt mot 2040 ser NHO Trøndelag klart at det er behov for sterkere grep, det kan ikke løses gjennom å redusere tilbud. NHO Trøndelag mener det er nødvendig å legge ned enheter, men det betyr ikke at fagtilbudene nødvendigvis forsvinner på stedet, disse kan

flyttes til en nærliggende skole. Vi vil anbefale at fylkeskommunen allerede nå ser på å organisatorisk slå sammen skoler, og slik at man gjør nødvendige grep knyttet til redusert administrasjon og at undervisning kan skjermes mer for kutt. NHO mener fylkeskommune bør se på skoler som kan organisatorisk slås sammen allerede nå, uten at fagtilbudet reduseres. NHO Trøndelag mener at det på sikt må legges ned skolesteder, men at fagtilbud må opprettholdes og flyttes til andre skoler i regionen. For bedriftene er det viktigst at det opprettholdes faglig tilbud, og dette kan gjøres i tettere samarbeid med bedriftene, og gjennom bruk av yrkes- og interessedifferensiering. Ved å få alle elever gjennom utdanningen sin og ut i arbeid, blir demografiutfordringene mindre og vi kan møte fremtidens arbeidskraftbehov både i privat og offentlig sektor. NHO Trøndelag mener at de kravene som stilles til å fylle opp klassene i Trondheim er ok, men det er viktig å også si ifra om at skolene i Trondheim ikke tåler flere ostehøvelkutt. Det er ikke mulig for dem å ta ned undervisningen mer for å sikre finansiering til å opprettholde tilbud i distriktet der klassene ikke er fulle. Vi ber også fylket vurdere om det skal være tydelige minimumskrav på klassestørrelser andre steder enn Trondheim. Vi ser at det må gjøres større grep dersom fylkeskommunen skal ha rom i økonomien for å tilby mer desentralisert utdanning som er tilpasset et næringsliv som trenger kompetanse. NHO Trøndelag vil igjen oppfordre fylkeskommunen til å ta initiativ til et trepartssamarbeid der vi sammen jobber frem løsninger for utdanningene for å møte demografiske endringer. Samfunnets viktigste ressurs er de folke vi har, og når demografien endrer seg må vi kunne diskutere i fellesskap hvordan vi best bruker denne ressursen slik at vi kan oppnå de ønsker vi har for landet. Vi har i Norge lagt tradisjon for å løse utfordringer i samarbeid, hvis KS, LO, NHO og fylkeskommunen kan sette seg sammen og jobbe fram løsninger til det beste for bedrifter og offentlig sektor, kan vi bedre sikre nok og riktig kompetanse for framtiden.

NORGES BONDELAG

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Berit Johanne Sølberg

Stilling: Seniorrådgiver/saksbehandler

Region: Ingen bestemt region

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Trøndelag Bondelag mener det er viktig at det gis mulighet til å ta studieforberedende påbygg etter endt landbruksfag, slik at en etter endt grunnleggende fagutdannelse gis mulighet til å ta høyere landbruksfaglig utdanning. Vi vil også påpeke at skoletrøtt ungdom ofte velger dyrefag eller hest, og at vg1 og vg2 i disse fagene kan gi motivasjon til mer teoretisk læring. Vi mener derfor det er viktig å opprettholde muligheten for disse fagene til å gå fra vg2 til påbygg studieforberedende.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Voksenagronomen er et viktig tilbud for nyetablerte bønder/kommende bønder som ønsker å ta grunnleggende og oppdatert kunnskap i faget i forbindelse med nært forstående eller nettopp gjennomført gårdsoverdragelse. I tillegg har vi også Voksengartner.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Organisatorisk sammenslåing som virkemiddel – dette må vurderes som virkemiddel fra region til region da geografi/avstander er ulike utfordringer. Trøndelag Bondelag anser organisatorisk sammenslåing sammen med krav om fylling av klasser og samarbeid om fordeling av fag som bedre virkemidler distriktspolitisk enn skolenedleggelser. Landbruket er over hele fylket, mens bolyst før bønder og andre avhenger av levende samfunn der aktive skoler er av avgjørende betydning.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Trøndersk landbruk står i dag for rundt 23% av matproduksjonen i sektoren i landet. Trøndelag Bondelag mener at vi ivaretar trøndelagssamfunnets beste ved å sikre at vi har gode utdanningstilbud som sikrer at vi har kompetente bønder og kompetent rådgiverapparat som bidrar til å ivareta og opprettholde matproduksjon fra jordbruket i Trøndelag.

MARITIM OPPLÆRING NORDVEST

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Robin Alexander Sund Aag

Stilling: Daglig leder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Yrkesfaglige tilbud bør vurderes opp mot hvor læreplassene og næringene faktisk finnes. Vi ønsker å kommentere de foreslåtte reduksjonene i restaurant- og matfag ved Steinkjer vgs. (fra 2 til 1 klasse på VG1) og Byåsen vgs. (fra 3 til 2 klasser på VG1). Restaurant- og matfag er inngangsporten til kokke-, servitør- og reiselivsfagene, som våre medlemsrederier også har betydelig behov for læringer innen – medlemsrederiene meldte inn behov til årets formidling for 14 kokkelæringer og 6 servitørlæringer i februar 2026. Våre medlemsrederier rekrutterer kokke-, servitør- og reiselivslæringer fra hele landet, selv om vårt formelle virkeområde som opplæringskontor strekker seg fra Måløy videregående skole i sør til Ytre Namdal videregående skole i nord. En reduksjon i inntaket på VG1 restaurant- og matfag i Trøndelag vil likevel kunne bidra til å svekke det samlede rekrutteringsgrunnlaget over tid. Vi ber om at konsekvensene for den maritime næringens rekruttering vurderes før endringene eventuelt vedtas. For øvrig viser vi til vårt svar på spørsmål 1g for innspill knyttet til dimensjonering av maritime fag og maritim elektriker.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Påbygg bør fortsatt være tilgjengelig, men dimensjoneringen bør ikke svekke rekrutteringen til fag- og yrkesopplæringen.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Videregående opplæring for voksne vurderes som et viktig virkemiddel for å møte framtidige kompetansebehov. For våre medlemsrederier ble det i februar 2026 meldt inn behov til årets formidling for 93 matroslæringer, 54 skipsmotormekanikerlæringer, 22 læringer i maritim elektriker (VG3), 14 kokkelæringer og 6 servitørlæringer – til sammen 189 læringer. I løpet av formidlingsarbeidet ble det klart at det fortsatt sto søkere uten læreplass i vår region. Medlemsrederiene bidro derfor til å etablere om lag 30 ekstra læreplasser innen maritime fag, utover de intensjonsavtalene som allerede var inngått. Så langt i årets formidling har 226 læringer fått læreplass, en økning på over 23 % fra året før. I dag står likevel om lag 20 formidlingsbare søkere uten læreplass innen maritime fag og maritim elektriker samlet, og dette arbeider vi kontinuerlig med å følge opp. Vi vet at flere

av medlemsbedriftene våre har nybyggingsprogram på gang. Disse fartøyene skal bemannes og vil trolig også ha lærlinger om bord. Forsvaret har på sin side varslet en opptrapping av behovet for maritimt personell over en periode. Dette er Forsvarets egen vurdering, og vi vil bemerke at Forsvarets eget lærlingeinntak ikke har økt i samme takt som vi har sett i den sivile maritime næringen. Vi ser ikke grunnlag for å be om en oppskalering av maritime fag og maritim elektriker nå. Samtidig peker utviklingen beskrevet over i retning av at behovet trolig vil holde seg stabilt, og mulig noe økende. Vi vurderer derfor dagens dimensjonering som tilnærmet balansert, snarere enn overdimensjonert. Vi merker oss for øvrig at Vg2 Maritime fag ved Charlottenlund vgs. er ført opp med en inntakskapasitet på 8 plasser i forslaget for 2027-2028, som leder videre til læretid i matrosfaget. På denne bakgrunn anbefaler vi at dagens dimensjonering i maritime fag og maritim elektriker opprettholdes uendret. Vi fraråder nedjusteringer, som kan svekke tilgangen på maritim kompetanse i en periode hvor behovet ser ut til å holde seg stabilt eller øke noe.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Vi støtter forbedret skoleskyss og god oppfølging av hybelboere for elever som må reise langt eller bo borte fra hjemmet for å ta utdanning. Vi mener også at alternative opplæringsmodeller – som bedriftsnære opplæringsmodeller og 1+3-løp der dette er hensiktsmessig – kan bidra til å redusere behovet for daglig reise og gjøre utdanningsløpene mer tilgjengelige. Samtidig mener vi at normalmodellen fortsatt bør være hovedmodellen for opplæringen.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Våre medlemsbedrifter meldte i februar 2026 inn behov til årets formidling for om lag 190 lærlinger – fordelt på 93 matroslærlinger, 54 skipsmotormekanikerlærlinger, 22 lærlinger i maritim elektriker (VG3), 14 kokkelærlinger og 6 servitørlærlinger. I løpet av formidlingsprosessen ble det etablert om lag 30 ekstra læreplasser utover tidligere inngåtte intensjonsavtaler. For våre fagområder ser vi fortsatt etterspørsel etter faglærte matroser, skipsmotormekanikere, maritime elektrikere (VG3), reiseliv, kokker og servitører. Oppsummert: Dimensjonering må baseres på arbeidslivets behov og læreplasskapasitet. Matros-, skipsmotormekaniker (VG2)- og maritim elektrikerfagene (VG3), samt kokke- og servitørfagene, har et dokumentert og langsiktig kompetansebehov. Dagens dimensjonering av maritime fag og maritim elektriker framstår som godt tilpasset arbeidslivets behov, og bør opprettholdes. Ytterligere oppskalering anbefales ikke på nåværende tidspunkt.

SØR-TRØNDELAG SKIKRETS

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Anders Myrland

Stilling: Daglig leder

Region: Ingen bestemt region

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Til: Trøndelag fylkeskommune Fra: Styret i Sør-Trøndelag Skikrets Sted Dato: Trondheim 15.09.2026 Høringsuttalelse – Framtidig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Trøndelag Innledning: Styret i Sør-Trøndelag Skikrets viser til høringen om framtidig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Trøndelag. Våre grener innen langrenn, alpint, hopp og kombinert har levert egne høringsuttalelser (egne svar fra grenene lengre ned). Skikretsstyret ønsker med dette å understreke noen felles og overordnede perspektiver som går igjen på tvers av grenene. Disse bygger på innspill fra Langrennskomiteen, Alpinkomiteen og Hopp-Kombinert komiteen i Sør-Trøndelag skikrets, Trønderhopp og Granåsen Skiteam. Samt støttebrev fra Norges Skiforbund Langrenn. Betydningen av spisset toppidrett: Sør-Trøndelag og Trøndelag har over lang tid utviklet sterke kompetanse- og prestasjonsmiljøer innen skiidretten. Tilbudene ved blant annet Heimdal, Meråker, Steinkjer og Oppdal videregående skoler har spilt en viktig rolle i utviklingen av utøvere, trenere, ledere og fagmiljøer som har bidratt både regionalt og nasjonalt. For mange unge utøvere er muligheten til å kombinere utdanning og idrettssatsing avgjørende for om de fortsetter sin utvikling innen idretten. Skikretsen er derfor bekymret for at de foreslåtte reduksjonene i finansieringen av spisset toppidrett kan svekke kvaliteten og tilgjengeligheten i etablerte tilbud. Økte økonomiske barrierer: Et gjennomgående tema i grenenes høringssvar er risikoen for at reduserte offentlige tilskudd vil føre til økte kostnader for utøvere, familier, klubber og støtteapparat. Dette kan bidra til at muligheten til å kombinere skole og idrett i større grad blir avhengig av familiens økonomi enn av utøverens motivasjon og potensial. Skikretsen mener dette er en uheldig utvikling som kan svekke både rekruttering og sosial inkludering i idretten. Langsiktige konsekvenser for utviklingsmiljøene: De foreslåtte innsparingene må vurderes opp mot de langsiktige konsekvensene for etablerte utviklingsmiljøer. Skikretsen vil særlig peke på at det er investert betydelige offentlige og private ressurser i anlegg, kompetansmiljøer og utviklingsstrukturer knyttet til skiidretten i Trøndelag. Disse miljøene er bygget opp over mange år og representerer verdier som ikke enkelt kan gjenopprettes dersom de først svekkes. I flere av grenene er det også påpekt at tilbudene inngår i helhetlige utviklingsløp som strekker seg fra ungdomsidrett til videregående skole og videre til høyere utdanning og toppidrett. Slike sammenhengende utviklingsmodeller er viktige for regionens evne til å beholde og utvikle kompetanse og utøvere. Skikretsens anbefaling: Styret i Sør-Trøndelag Skikrets mener at fylkeskommunen bør være varsom med å gjennomføre reduksjoner som

kan få uforholdsmessig store konsekvenser for etablerte utviklingsmiljøer innen skiidretten. På bakgrunn av innspillene fra langrenn, alpint, hopp og kombinert anbefaler Sør-Trøndelag Skikrets at dagens finansieringsnivå for de spissede toppidrettstilbudene i størst mulig grad opprettholdes. Dersom reduksjoner likevel vurderes som nødvendige, bør det gjennomføres grundige konsekvensvurderinger og sikres løsninger som begrenser negative effekter for rekruttering, inkludering, kompetansemiljøer og den langsiktige utviklingen av skiidretten i Trøndelag. Med vennlig hilsen Styret i Sør-Trøndelag Skikrets Langrennskomiteen i Sør-Trøndelag Skikrets ønsker med dette å gi sine innspill til høringen om opplæringstilbudet i Trøndelag fram mot 2029. Langrennskomiteen i Sør-Trøndelag Skikrets er bekymret for de foreslåtte reduksjonene i finansieringen av spisset toppidrett ved Heimdal, Meråker og Steinkjer videregående skoler. Selv om tilbudene foreslås videreført, vil redusert ressursbruk kunne få betydelige konsekvenser for kvaliteten og tilgjengeligheten på tilbudet. Langrennsmiljøene ved disse skolene har gjennom flere tiår vært sentrale utviklingsarenaer for norsk skiidrett. De har bidratt til en rekke internasjonale topputøvere, men også til utviklingen av trenere, smørere, fagpersoner, ledere og forskere som har hatt stor betydning for norsk skisports sterke posisjon internasjonalt. For mange utøvere er muligheten til å kombinere skolegang med en langsiktig idrettssatsing avgjørende. Innen langrenn er det vanlig at elever benytter et fireårig utdanningsløp for å kunne håndtere den totalbelastningen av skole, trening og konkurranser på en forsvarlig måte. Dersom ressursene til spisset toppidrett reduseres, frykter vi at færre elever vil få mulighet til slike tilpassede løp. Konsekvensen kan bli at flere velger bort videre satsing i en alder hvor mange av våre fremste utøvere fortsatt er i en viktig utviklingsfase. Videre er vi bekymret for at kostnader som i dag dekkes gjennom fylkeskommunens finansiering, i større grad vil bli overført til utøverne, deres familier og klubbene. Langrenn er allerede en ressurskrevende idrett, og ytterligere økonomisk belastning vil kunne skape høyere terskler for videre deltakelse. Dette kan bidra til at utvikling av utøvere i større grad blir avhengig av familiens økonomiske muskler fremfor utøverens fysiske forutsetninger, motivasjon og innsats. Klubbene i regionen står allerede overfor betydelige krav knyttet til anleggsdrift, arrangementsgjennomføring og aktivitetstilbud. Dersom de samtidig forventes å kompensere for reduserte offentlige ressurser til spisset toppidrett, vil dette kunne gå på bekostning av klubbens arbeid med breddeidrett, rekruttering og utvikling av nye utøvere. Langrennskomiteen vil også peke på at det gjennom de siste årene er investert betydelige offentlige og private midler i utviklingen av anlegg og infrastruktur for langrenn i Trøndelag. Moderne trenings- og konkurranseanlegg er en forutsetning for å drive toppidrett på høyt nivå, og slike anlegg finnes ikke overalt. De spissede toppidrettstilbudene ved Heimdal, Meråker og Steinkjer er i stor grad etablert nettopp der det finnes sterke fagmiljøer og anlegg med høy kvalitet. Det er etter vår vurdering et naturlig og langsiktig prinsipp at kompetansemiljøer bygges rundt eksisterende anlegg og investeringer. En svekkelse av toppidrettstilbudene vil kunne redusere den samlede effekten av investeringer som allerede er gjort, og bidra til at viktige anlegg og kompetansemiljøer i mindre grad utnyttes til sitt formål. Langrennskomiteen mener derfor at de foreslåtte innsparingene kan få større konsekvenser enn det som kommer frem i høringsgrunnlaget. Besparelsene på kort sikt må vurderes opp mot risikoen

for redusert rekruttering, færre utøvere som gjennomfører et langsiktig utviklingsløp, økte kostnader for familier og frivillige klubber, samt redusert utnyttelse av betydelige investeringer i anlegg og kompetansemiljøer. På denne bakgrunn anbefaler Langrennskomiteen i Sør-Trøndelag Skikrets at dagens finansieringsnivå for spisset toppidrett ved Heimdal, Meråker og Steinkjer videregående skoler videreføres. Leder langrennskomiteen Sør-Trøndelag Skikrets Norges Skiforbund langrenn ved Langrenssjef Cathrine Ingebø og Landslagssjef Per Elias Kalfoss, stiller seg bak høringsuttalelsen - Opplæringstilbudet i Trøndelag fram mot 2029 fra Langrennskomiteen i Sør - Trøndelag Skikrets. Kompetansen og kompetanseutvikling er en av de viktigste faktorene bak Norges svært gode langrennsprestasjoner. Å gi utøvere muligheten gjennom den offentlige skolen til å satse på sin idrett, samtidig som de gjennomfører sin skolegang gir utøveren trygghet og veiledning av svært kompetente trenere og lærere. Trøndelagsmodellen har vært et forbilde for andre fylker og regioner, på hvordan idrett og det offentlige kan samarbeide om å gi best mulig rammevilkår for utvikling. Det er derfor svært trist å se at det planlegges å kutte i tilskuddet til det som for mange har vært en suksessoppskrift i norsk idrett. Fra dette kommer ikke bare gullmedaljene i de siste mesterskapene, men også utøvere som har fått leve ut sin drøm og ta ut sitt idrettslige potensiale. Dette er ressurssterke mennesker som gir tilbake på svært mange av samfunnets områder. Vi støtter derfor at anbefalingen fra Langrennskomiteen i Sør-Trøndelag Skikrets at dagens finansieringsnivå for spisset toppidrett ved Heimdal, Meråker og Steinkjer videregående skoler videreføres. Til

Trøndelag Fylkeskommune Fra Hopp og kombinert komiteen i Sør-Trøndelag Skikrets, Trønderhopp og Granåsen Skiteam Sammendrag Hopp- og kombinertkomiteen i Sør-Trøndelag Skikrets, Granåsen Skiteam og Trønderhopp er bekymret for de foreslåtte kuttene i finansieringen av spisset toppidrett ved Heimdal videregående skole. Vi mener kuttet rammer skjevt: besparelsen for fylkeskommunen er liten, mens konsekvensene for hopp- og kombinertmiljøet, for Granåsen som anlegg og for rekrutteringen i regionen kan bli store. Vi anbefaler at dagens finansieringsnivå for hopp og kombinert ved Heimdal videreføres. Dersom det ikke er mulig, ber vi om at det gjennomføres en grundigere konsekvensutredning – med tallgrunnlag for effekten på breddeidrett, anleggsbruk og arbeidsplasser – før endelig vedtak fattes, og at en eventuell reduksjon i så fall trappes ned gradvis. Et lite, men avgjørende miljø: Hopp og kombinert er små idretter med få utøvere. Nettopp derfor er vi avhengige av at de gode miljøene som finnes, får lov til å bestå. Av skolene som i dag mottar tilskudd gjennom ordningen for spisset toppidrett, er Heimdal den eneste med tilbud i hopp og kombinert. For de fleste av utøverne våre er dette i praksis den viktigste veien videre etter ungdomsskolen for å kombinere skole og satsing i Trøndelag. Samarbeidet mellom skolen, teamene og Olympiatoppen Midt-Norge er bygget opp over mange år, og det er dette samspillet, og ikke bare skoleplassen i seg selv, som gjør at unge utøvere fra Trøndelag når langt. Liten besparelse, stor risiko: Av de 77 millioner kronene fylkeskommunen skal spare inn på skoletilbudet i perioden 2026–2029, utgjør reduksjonen ved Heimdal videregående skole om lag 3 prosent. Konsekvensene av å hente inn denne summen kan likevel bli store. Når mer av kostnaden legges over på utøvere og familier, må vi regne med at færre søker seg til Heimdal videregående skole for å satse på hopp og kombinert. Skolen har fra før få elever i

disse idrettene, og i praksis kan selv en liten nedgang i søker tallet bety at grunnlaget for tilbudet forsvinner helt. Da har fylkeskommunen spart en liten brøkdel av innsparingskravet, men mistet et tilbud og en kompetanse det har tatt tiår å bygge opp. Vi mener kostnad per elev er feil mål å styre etter når elev tallet i utgangspunktet er lavt. Det avgjørende bør være hva ordningen faktisk gir tilbake, og hva som går tapt om den svekkes. Dette handler om mer enn toppidrett: Heimdal videregående skole, Trønderhopp og Granåsen Skiteam er ikke bare et tilbud til noen få toppidrettsutøvere. De er en del av en sammenheng som starter i barne- og ungdomsidretten. Vi mener at toppen av stigen blir mindre attraktiv å strekke seg mot for de yngste, dersom den blir mindre synlig og mindre tilgjengelig. Svekket tilbudet ved Heimdal, risikerer vi at rekrutteringen svikter lenger ned i systemet også, da mulighetene videre blir mindre tydelig. Nasjonale tall fra Ungdata viser at rekrutteringen til organisert idrett fortsatt er sosialt skjev, og at ungdom fra ressursvake familier både deltar sjeldnere og slutter tidligere enn ungdom fra ressurssterke familier. Et kutt som gjør det dyrere å satse, trekker i feil retning på nettopp dette punktet – også i hopp og kombinert. Det samme gjelder aktiviteten i Granåsen. Anlegget ble oppgradert for om lag 1,2 milliarder kroner i perioden 2021–2024, blant annet med en ny hoppbakke som regnes som en av verdens mest moderne, i forbindelse med Ski-VM i nordiske grener i 2025. Selve anlegget eies og driftes av Trondheim kommune, gjennom Trondheim bydrift. Dersom aktiviteten ved skolen og i teamene går ned, går også bruken av anlegget ned, og et hoppanlegg med lav aktivitet blir vanskeligere å begrunne drift av, uansett hvor bra det er. Det vil ikke gagne noen med et nytt oppgradert hoppanlegg til flere hundre millioner som ikke brukes – verken fylkeskommunen, Trondheim kommune, idretten eller de som bor og jobber i regionen. Dette er en indirekte, men reell risiko vi mener fylkeskommunen bør vurdere før vedtak fattes, siden konsekvensene i så fall rammer langt bredere enn bare opplæringstilbudet, og også berører en annen offentlig aktørs investering. Lavere aktivitet vil til slutt også kunne påvirke arbeidsplasser – både omkring arrangement, trenere og støtteapparatet rundt utøverne, blant annet gjennom samarbeidet med Olympiatoppen Midt-Norge. Dette er arbeidsplasser som henger sammen med at det faktisk er utøvere og aktivitet å drifte rundt. Uklart hvordan kuttet fordeles: Vi registrerer at kuttet på 2,4 millioner kroner ved Heimdal videregående skole er oppgitt samlet for hopp, kombinert, langrenn og håndball. Vi ber om en tydeligere oversikt over hvordan reduksjonen fordeles mellom disse idrettene. Hopp og kombinert har trolig færre utøvere enn enkelte av de andre idrettene som inngår i dette tallet, og faste kostnader rammer gjerne hardere per utøver når antallet er lavt. Uten en slik oversikt er det vanskelig å vurdere hvor treffsikkert forslaget faktisk er. Arbeidsgruppens eget mandat: Da fylkesdirektøren oppnevnte arbeidsgruppen høsten 2025, ble det understreket at elevene fortsatt skal kunne kombinere utdanning og satsing på idrett på en god måte. Etter vår vurdering svarer ikke forslaget for hopp og kombinert ved Heimdal godt nok på dette. Som tallene fra Ungdata over viser, spiller økonomi allerede en rolle for hvem som deltar i organisert idrett. Når kostnadene i stor grad flyttes over på utøvere og familier, risikerer vi at dette forsterkes også i hopp og kombinert – og at det i enda større grad blir foreldrenes økonomi som avgjør hvem som får muligheten til å kombinere skole og toppidrett. Vår anbefaling Vi anbefaler at dagens finansieringsnivå for hopp og kombinert ved Heimdal videregående skole videreføres.

Dersom fylkeskommunen likevel velger å redusere tilskuddet, ber vi om: - en tydelig oversikt over hvordan reduksjonen fordeles mellom idrettene ved Heimdal - en grundigere vurdering av konsekvensene for breddeidrett, rekruttering, aktivitet i Granåsen og lokale arbeidsplasser, før endelig vedtak - at en eventuell reduksjon trappes ned gradvis, slik at miljøet får tid til å tilpasse seg uten at grunnlaget forsvinner underveis Vi stiller gjerne opp for å utdype disse punktene i den videre prosessen. Kilder - Trøndelag fylkeskommune: Høring om tilpasning av opplæringstilbudet fram mot 2029, og vedtatt budsjettkutt i handlings- og økonomiplan 2026–2029 118 mill. kr totalt, 77 mill. kr innenfor skoletilbudet - Ungdata NOVA, OsloMet: forskning på sosial ulikhet i ungdoms idrettsdeltakelse og frafall - Trondheim kommune: oppgraderingsprosjektet i Granåsen idrettspark, 2021–2024 Til

Trøndelag Fylkeskommune Fra Alpinkomiteen Sør-Trøndelag Skikrets
Trondheim 12.09.2026 Viser Fylkeskommunens forslag til ny fordeling gjeldende midler til spisset toppidrett. For alpint forstår vi dette som en reduksjon i tilskudd 1.3 MNOK som ikke bare omfatter OVS men inkluderer også tilskudd til Trønderalpin. Vi oppfatter videre at 4 årig tilbud ikke er omfattet av mandatet og vi forstår derav at 4 årig tilbud for spisset toppidrett Alpint opprettholdes. Vedr. spisset toppidrett Oppdal Videregående skole: Ved bortfall av nevnte beløp ser vi to mulige utfall gitt opprettholdelse av nødvendig kvalitet: - Egenandel gjennom foreningen OAE vil måtte økes med 50% eller mer eller - Antall plasser reduseres Egenandel: En av suksess faktorene med tilbudet på OVS har vært muligheten for flere å kombinere toppidrett og videregående utdanning innenfor oppnåelige økonomiske rammer. En økning av den egenandel utøverne betaler via OAE for opprettholdelse av ønsket kvalitet og kvantitet vil øke classeskillet, dessuten vil det i praksis resultere i lik eller høyere kostnad enn hva vi ser fra private tilbydere. Dette vil igjen resultere i ytterligere kanalisering av utøvere til private utdanningstilbud. Antall plasser: Tilbudet på OVS er omstridt i regionen på grunn av landslinje status. I utgangspunktet gir landslinje status en god tilførsel av talentfulle utøvere og gjennom dette bidrar til kvaliteten på tilbudet. Derimot resulterer landslinje status i den harde kampen vi som regionalt tilsluttet skikrets ser fra hele Norden om de allerede fåtall plassene på OVS. En mulig ytterligere reduksjon av plasser til spisset toppidrett vi forsterke problemet for vår region ytterligere. Bolyst og Frivillighet: TRFK omtaler estetiske/kreative fag som følgende: Kulturliv og frivillighet: Elever fra skolenes estetiske/kreative tilbud blir ofte viktige personer i det lokale kulturlivet og i frivilligheten. Forsvinner slike tilbud, kan lokalsamfunnet få et dårligere kulturtilbud, som igjen kan redusere folks lyst til å bo der. Det minnes om at alpin idrett, alpin fritid og friluftsliv er en av de viktigste fundamentene for skibygd Oppdal. Det oppfattes som svært vanskelig i så måte å skille den lokale effekten av spisset toppidrett Alpin på OVS mot ovennevnte vurdering rettet mot estetiske/kreative fag. Innspill vdr tilbudet OVS: Sør Trøndelag skikrets fraråder en endring av tilskuddet til OVS. Dette vil øke classeskillet i idretten, dessuten vil det redusere sterkt muligheten til å opprettholde kvaliteten i tilbudet og derav utfordre tilbudets ubestridte suksess over mange år. En reduksjon vil øke tilstrømming og lekkasje til private tilbud. Fra Sør Trøndelag Skikrets vil vi påpeke at under landslinjestatus og et allerede utfordrende og begrenset tilbud for utøvere bosatt i Trøndelag, bees det om at TRFK ikke utfører tiltak som reduserer tilbudet ytterligere til disse. Snarere ønsker vi en forsterket satsning mot den

lokale regionale idretten innen STF. Vdr tilskuddet til Trønderalpin I underlagene for høringen finner vi ikke Trønderalpin omtalt. Likevel forstår vi under hånden at tilskudd NOK 350.000 til Trønderalpin er utfordret innenfor de omtalte 1.3MNOK til OVS. Grunnleggende påpeker vi i så fall manglende detaljering i beskrivelsen. I det fall at tilskudd til Trønderalpin er under diskusjon ønsker vi kommentere følgende: Trønderalpin gir muligheten for utøvere å fortsette alpin satsning i kombinasjon med høyere utdanning. Tilbudet støttes også vesentlig økonomisk av Norges Skiforbund. Med base i Norges mest sentrale region for høyere utdanning opplever vi at Trønderalpin gir et unikt tilbud i kombinasjon med høyere utdanning og over tid har gitt svært gode sportslige resultater. Sammen med OVS / OAE gir Trønderalpin et helhetlig tilbud over 5-7 år og derav utviklingstrapp for toppidrettsutøvere kombinert med utdanning. Denne kombinasjonen er også en av Norges mest suksessfulle produsenter av landslagsutøvere i godt samarbeide med Olympiatoppen. Innspill vdr tilskudd til Trønderalpin Det anbefales på det sterkeste at tilskuddet opprettholdes. Sett i forhold til hva muligheter tilbudet gir idretten oppleves støtten som lav. Likevel er støtten essensiell for opprettholdelse av Trønderalpin som Universitets lag. For Alpinkomiteen Sør-Trøndelag Skikrets Ketil Aagesen AK Leder

Læringerådet

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: André Åstrøm

Stilling: Nestleder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Læringerådet stiller seg bak forslagene på endring som er framkommet i vedlegg 1 kapittel 3.2

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Læringerådet stiller seg bak forslagene på endring som er framkommet i vedlegg 1 kapittel 3.2

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

3: lage en kombinasjon av alternativ 1 og 2, ved å legge ned bare ett musikktilbud i fylket, og i mindre grad redusere elevsatsen enn foreslått i alternativ 1

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Ønsker en dimensjonering som tilsier at en større andel av de som går påbygg kommer seg igjennom med karakter bestått.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Vi i læringerådet mener det ikke er rett å ha en skole som skal ha alle elever med ITO. Vi mener dette burde fordeles på flere skoler for å hindre segregering, og at ikke skoler får negativ sosial status.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Alternativ 2

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overensstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Vi i læringerådet har ikke kunnskap om det er samstemt mellom tilbud og behov.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Samling av tilbud så ikke alle skolene i en region har de samme tilbudene. I større grad ha organisatoriske sammenhenger samt se på mulighetene på skolenedleggelse i de regionene det er hensiktsmessig. Det burde også stilles større krav til oppfylling av klasser samt justere kravet for oppstart av tilbud.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Godt samarbeid med lokale aktører, gjøre kutt der det smerter minst. Derfor er det viktig at det ikke gjøres skeivfordelene kutt i utdanningsprogrammene. Det er viktig å sørge for at utdanningstilbud gjenspeiler behovet i næringslivet og samfunnet generelt. Dette innebærer en god yrkesfagfaglig utdanning, ettersom det er mangel på fagarbeidere i Trøndelag og behovet vil være større i fremtiden. Hva legger du i trøndelagssamfunnets beste? Det har vi aktivitet i Trøndelag med gode arbeidsplasser og et skapende næringsliv over hele fylket. Derfor er det viktig at vi har gode yrkesfaglige utdanningsprogrammer som fører til befolkningsutvikling og sysselsetting over hele fylket. Vi behøver også byer som både har gode studenttilbud og lærlingetilbud.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Ha digital undervisning, særlig for studie forbedrende fag, ettersom mange høyskoler og universiteter allerede tilbyr heldigital undervisning. I tillegg må man ha god oppfølging av skoleelever som bor på hybel. Samt gode kollektive transporttilbud for skoleelever som pendler.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Det vi i lærlingerådet annser som viktig i dette arbeidet er og sørge for at de ulike regionene ikke mister tilbud de har fra før av. Viktig at man heller samler tilbud enn at man legger det ned i sin helhet.

Næringsalliansen i Trøndelag

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: Marte Karoline Sollien

Stilling: Medlem i Næringsalliansen

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

Næringsalliansen er kritisk til en generell forskyvning fra yrkesfag til studieforberedende tilbud dersom begrunnelsen i hovedsak er at yrkesfaglig opplæring koster mer per elev. Utgifter til verksteder, utstyr og opplæring i bedrift må også vurderes som investeringer i den kompetansen Trøndelag trenger for å sikre verdiskaping, offentlige tjenester, omstilling og beredskap. Før kapasiteten på yrkesfag reduseres, må fylkeskommunen dokumentere konsekvensene for det enkelte fagområdet og den enkelte regionen. Vurderingen må omfatte framtidig kompetansebehov, læreplasskapasitet, gjennomføring, regional næringsstruktur og planlagte investeringer. Strategisk viktige tilbud må vurderes over flere år. Ett år med lave søkertall bør ikke alene føre til at et relevant tilbud eller et etablert fagmiljø avvikles. Fylkeskommunen må også vurdere sammenhengen mellom tilbudene. En reduksjon i et bredt Vg1-tilbud kan få konsekvenser for rekrutteringen til flere Vg2-tilbud, lærefag og bransjer. Næringsalliansen anbefaler derfor at regionene så langt som mulig har et bredt og tilgjengelig Vg1-tilbud. Mer spesialiserte Vg2-tilbud kan fordeles regionalt når dette gir stabile tilbud, sterke fagmiljøer og god sammenheng med lærebedriftene. 2+2-modellen er en etablert og viktig modell for utdanning av fagarbeidere og må fortsatt være tilgjengelig som et solid hovedløp. Samtidig må ikke tilbudsstrukturen låses til én opplæringsmodell. Fylkeskommunen bør i samarbeid med arbeidslivet legge bedre til rette for fleksible og bedriftsnære løp, blant annet 1+3-løp, vekslingsmodeller og andre kombinasjoner av opplæring i skole og bedrift. Valg av modell må bygge på hva som gir best kvalitet, gjennomføring og relevant kompetanse innenfor det enkelte fagområdet og i den enkelte regionen. Arbeidslivet bør få en større rolle i opplæringen, både som opplæringsarena og som bidragsyter med oppdatert fagkompetanse, moderne utstyr og kunnskap om nye arbeidsmetoder. Mange bedrifter opplever at de må bruke betydelige ressurser på å gi lærlinger den praktiske og tidsriktige kompetansen som kreves i virksomheten. Et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom skolene, opplæringskontorene og lærebedriftene kan redusere dette gapet. Alternative opplæringsmodeller må utvikles sammen med det regionale arbeidslivet og brukes der de gir et faglig godt og attraktivt tilbud for elevene. De må ikke innføres først og fremst som et innsparingstiltak eller på en måte som svekker kvaliteten og gjør tilbudet mindre attraktivt. Trøndelag trenger både fagarbeidere og personer med høyere utdanning. Dimensjoneringen må derfor sikre en regionalt tilpasset balanse mellom yrkesfag, studiespesialisering, påbygg og overgangen til høyere utdanning. Det bør ikke fastsettes én

prosentvis fordeling som skal gjelde likt for hele fylket. Når elevenes utdanningsvalg og arbeidslivets kompetansebehov ikke samsvarer, må fylkeskommunen styrke karriereveiledningen. Ungdom bør få møte bransjer, yrker og utdanningsveier gjennom jobbprøving, bedriftsbesøk og utdannings- og yrkesmesser allerede i ungdomsskolen. Målet må være at elevene kan ta informerte valg på grunnlag av egne interesser, evner og kunnskap om framtidige muligheter.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Næringsalliansen i Trøndelag avgir ikke et felles høringssvar på dette punktet. Spørsmålet berører konkrete tilbud og har ulike regionale konsekvenser. Eventuelle uttalelser til dette punktet ivaretas derfor av de berørte næringsforeningene og regionene.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Påbygg må inngå som en strategisk del av Trøndelags samlede kompetanseforsyning. Fylkeskommunen må legge til rette for at flest mulig yrkesfagelever fullfører fagopplæringen og tar fagbrev, men påbyggstilbudet må ikke reduseres på en måte som stenger nødvendige veier til høyere utdanning. Trøndelag trenger både fagarbeidere og personer med bachelor-, master- og profesjonsutdanning. Helsesektoren illustrerer dette godt, fordi det både er behov for helsefagarbeidere, sykepleiere, leger og andre profesjoner. For noen elever vil et yrkesfaglig utdanningsløp kombinert med påbygg være en relevant og motiverende vei til høyere utdanning. Fylkeskommunen bør utvikle flere fleksible kombinasjoner av yrkesfag, læretid, fagbrev og studiekompetanse. Dette kan gi elevene flere muligheter til å kombinere praktisk og teoretisk læring, samtidig som arbeidslivet får tilgang på personer med både yrkeskompetanse og mulighet for videre utdanning. Næringsalliansen tar ikke stilling til hvor mange skoler som skal tilby påbygg, eller hvor tilbudene konkret skal plasseres. Dimensjoneringen må bygge på forventet kompetansebehov, elevenes gjennomføring og geografisk tilgjengelighet, og ikke bare på ønsket om å redusere kostnader.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Tilbud til elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring må holde god kvalitet og være tilgjengelige i hele fylket. Nærhet til hjemmet, støtteapparatet, arbeidspraksis og et inkluderende skolemiljø har særlig stor betydning for denne elevgruppen. Tilbud bør bare flyttes dersom fylkeskommunen kan dokumentere at den nye løsningen gir minst like god faglig og sosial oppfølging. Endringer kan ikke begrunnes med ledige arealer eller økonomi alene. Konsekvensene for eleven, familien, reiseveien, samarbeidet med kommunale tjenester og muligheten for praksis og overgang til arbeid må inngå i vurderingen. Skolene, kommunene, NAV og arbeidslivet bør samarbeide om lokale og bedriftsnære opplæringsarenaer når dette gir elevene en bedre og mer realistisk vei til kompetanse, mestring og deltakelse i arbeidslivet.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole?

Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Næringsalliansen i Trøndelag avgir ikke et felles høringssvar på dette punktet. Spørsmålet gjelder en konkret skole og bør ivaretas av de berørte regionale aktørene.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Næringsalliansen mener at videregående opplæring for voksne ikke i tilstrekkelig grad er innrettet og dimensjonert etter arbeidslivets framtidige behov. Når ungdomskullene blir mindre, må flere voksne, innvandrere og personer som står utenfor arbeid og utdanning, få mulighet til å kvalifisere seg til områder med behov for arbeidskraft. Fylkeskommunen må styrke ordningen med fagbrev på jobb og utvikle mer modulbasert opplæring som kan kombineres med arbeid. Realkompetansevurdering må brukes mer aktivt for å gi voksne en kortere og mer tilpasset vei til fagbrev. Det bør også legges bedre til rette for å kombinere norskopplæring og fagopplæring og for omskolering til bransjer med stort arbeidskraftbehov. Tilbudene må være mulig å gjennomføre ved siden av arbeid og være tilgjengelige i alle regioner gjennom en kombinasjon av lokale opplæringsarenaer, samlinger, bedriftsbasert opplæring og nettstøttet undervisning. Dette krever tettere samarbeid mellom skolene, NAV, kommunene, opplæringskontorene og arbeidslivet. Fylkeskommunen må også kartlegge arbeidslivets kapasitet og hvilke forhold som hindrer virksomheter i å ta inn lærlinger og voksne deltakere. Målet må være å utnytte den samlede opplæringskapasiteten i skolene og virksomhetene bedre.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Tilbudsstrukturen må utvikles som en langsiktig kompetansestrategi for Trøndelag. Mindre ungdomskull og reduserte økonomiske rammer krever omstilling, men elevtall og kostnad per elev kan ikke være de eneste styringskriteriene. Dimensjoneringen må bygge på dokumenterte kompetansebehov, læreplasskapasitet, søkertall, gjennomføring og overgang til lære over flere år. Utdanning til kritiske samfunnsfunksjoner må prioriteres, og det må sikres en regionalt tilpasset balanse mellom yrkesfaglige og studieforberedende tilbud. Hver region bør ha stabile og toneangivende utdanningstilbud som er koblet til regionens næringsstruktur, lærebedrifter, samfunnsbehov og framtidige utviklingsmuligheter. Regional spesialisering kan være hensiktsmessig når det gir bedre kvalitet og sterke fagmiljøer, men må vurderes opp mot reiseavstander, tilgjengelighet og konsekvensene for rekruttering og gjennomføring. Kravene til klasseoppfylling må differensieres. Like grenser for store byskoler og områder med mindre elevgrunnlag og lange avstander kan føre til at arbeidslivsrelevante tilbud forsvinner. Ett svakt søkerår må ikke alene avgjøre framtiden til et strategisk viktig tilbud eller fagmiljø. Tilbudene, opplæringsmodellene og samarbeidet med arbeidslivet må være fleksible nok til å møte behov som kan se annerledes ut i 2040 enn i dag. Fylkeskommunen bør legge til rette for at bygg, verksteder, utstyr, ledelse og lærerressurser kan brukes mer effektivt på tvers av tilbud og i samarbeid med arbeidslivet. Næringsalliansen ber om en fast årlig prosess der fylkeskommunen, skolene, kommunene,

næringsforeningene, bransjene, opplæringskontorene, NAV og regionale kompetansemiljøer vurderer framtidige behov. Prosessen må gjennomføres tidlig nok til at kunnskapen faktisk kan påvirke dimensjoneringen.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Trøndelagssamfunnets beste innebærer at hele fylket har tilgang på kompetansen som trengs for privat verdiskaping, offentlige tjenester, omstilling og beredskap. Tilbudsstrukturen må gi ungdom og voksne mulighet til å fullføre opplæringen og gå videre til arbeid eller utdanning, samtidig som virksomhetene får tilgang på relevant kompetanse. En arbeidsplass er også en arena for mestring, egenverdi og tilhørighet. Et utdanningstilbud som gir en realistisk vei til arbeid, læreplass eller videre utdanning, er derfor både i elevens, arbeidslivets og samfunnets interesse. I distriktsområder med store avstander har videregående opplæring betydning for regional tilhørighet, bolyst og næringslivets framtidige rekrutteringsgrunnlag. Når ungdom kan ta hele eller deler av utdanningen nær hjemstedet, opprettholder de lettere kontakten med det regionale arbeidslivet gjennom praksis, deltidsarbeid og sommerjobber. Dette gir ungdommene bedre kjennskap til regionale karrieremuligheter og styrker virksomhetenes mulighet til å rekruttere og beholde kompetanse. Nærhet til læreplasser og sterke fagmiljøer er viktige kriterier, men kan ikke vurderes isolert. Ved samling eller flytting av tilbud må fylkeskommunen også vurdere reiseavstander, behovet for hybel, risikoen for frafall og hvilke langsiktige konsekvenser endringen kan få for bosetting, rekruttering og verdiskaping. Den samme strukturendringen kan få vesentlig større konsekvenser i områder med lange avstander mellom skolene enn i områder der flere tilbud finnes innenfor akseptabel dagpendling. Geografi og tilgjengelighet må derfor inngå som selvstendige kriterier i beslutningsgrunnlaget. En innsparing i skolesektoren kan også føre til større kostnader andre steder dersom flere faller fra, flere må flytte, kommunene får større oppfølgingsbehov eller virksomhetene ikke får kvalifisert arbeidskraft. Beslutningsgrunnlaget må derfor omfatte de samlede samfunnsvirkningene og ikke bare fylkeskommunens egne driftskostnader. Trøndelagssamfunnets beste betyr ikke at alle skoler skal tilby alt, eller at dagens struktur aldri kan endres. Det betyr at endringene må bygge på et helhetlig samfunnsregnskap og en langsiktig plan for kompetanseforsyningen i hele fylket.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Kompenserende tiltak må være konkrete, finansierte og avklart før et tilbud flyttes eller et skolested eventuelt legges ned. De kan ikke bare være generelle intensjoner som skal konkretiseres etter at vedtaket er fattet. Behovet for kompenserende tiltak må vurderes ut fra de faktiske geografiske konsekvensene i den enkelte regionen. Fylkeskommunen må beregne samlet reisetid, muligheten for dagpendling, behovet for hybel og konsekvensene for elevenes tilhørighet, læringsmiljø og gjennomføring. Aktuelle tiltak kan være bedre og tilpasset skoleskyss, samordning av skole- og kollektivruter, trygge og rimelige hybeltilbud med voksenoppfølging, støtte til elever som får vesentlig lengre reisevei, lokale praksis- og

opplæringsarenaer i samarbeid med arbeidslivet og nettstøttet undervisning kombinert med fysiske fagmiljøer og samlinger. Sårbare elever og elever med individuelt tilrettelagt opplæring må få særskilt oppfølging. Fylkeskommunen bør også bruke prøveordninger og overgangsperioder før omfattende og permanente endringer gjennomføres. Det må vurderes om tiltakene reelt kan kompensere for tapet av et nært utdanningstilbud. I områder med store avstander kan transport- og hybeltiltak redusere enkelte ulemper, men de vil ikke nødvendigvis erstatte betydningen av lokal tilknytning, kontakt med arbeidslivet og deltakelse i lokalsamfunnet. De faktiske kostnadene ved tiltakene må tas med i beregningen av netto innsparing. Konsekvensene for gjennomføring, læringsmiljø, familier, kommuner og arbeidsliv må følges opp og evalueres.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Næringsalliansen mener at de skolefaglige vurderingene må suppleres med en tydeligere vurdering av arbeidslivets kompetansebehov og de samlede samfunnsvirkningene av strukturendringene. Før tilbud samles, flyttes eller avvikles, må fylkeskommunen dokumentere det framtidige regionale behovet for kompetansen, tilgangen på læreplasser og relevante arbeidsplasser og utviklingen i søkertall, gjennomføring og overgang til lære over flere år. Konsekvensene for elevenes reisevei, hybelbehov, læringsmiljø og gjennomføring må komme tydelig fram. Vurderingen må også omfatte konsekvensene for sårbare elever, regional rekruttering, verdiskaping, bosetting og lokalsamfunn. Kvaliteten i eksisterende fagmiljøer, investeringer i verksteder og utstyr og muligheten for administrative sammenslåinger, ressursdeling og alternative opplæringsmodeller må inngå i beslutningsgrunnlaget. Fylkeskommunen må synliggjøre den reelle nettoinnsparingen etter at investeringer, ombygging, transport, hybelbehov og kompenserende tiltak er regnet inn. Det må også vurderes om kostnader overføres til elever, familier, kommuner eller andre offentlige tjenester. Både konsekvensene av å gjennomføre og av ikke å gjennomføre en foreslått endring må dokumenteres. Dette er særlig viktig når et tilbud dekker et strategisk kompetansebehov, men har varierende søkertall. Næringsalliansen støtter at fylkeskommunen vurderer strukturelle grep når de gir dokumentert bedre kvalitet, gjennomføring og ressursutnyttelse. Vi støtter ikke flate kutt som svekker alle tilbud, eller standardiserte krav til klasseoppfylling som ikke tar hensyn til geografi, læreplasskapasitet og regionale kompetansebehov. Næringsalliansen ber fylkeskommunen publisere et årlig kunnskapsgrunnlag for hver region. Kunnskapsgrunnlaget bør vise forventet rekrutteringsbehov, læreplasskapasitet, søkertall, gjennomføring, overgang til lære, behov for voksenopplæring, demografisk utvikling og planlagte investeringer. AVSLUTTENDE MERKNAD Næringsalliansen ber Trøndelag fylkeskommune utvikle skole- og tilbudsstrukturen som en langsiktig kompetansestrategi for hele Trøndelag. Færre ungdommer krever tilpasning, men gir ikke i seg selv grunnlag for å redusere strategisk viktige fag og fagmiljøer. Yrkesfag, studieforberedende tilbud, påbygg og voksenopplæring må sees i sammenheng. Hver region må ha tilgjengelige og stabile tilbud som støtter verdiskaping, offentlige tjenester og kritiske samfunnsfunksjoner. Regional spesialisering

og fleksible opplæringsmodeller bør brukes når de gir bedre kvalitet, tilgjengelighet og ressursutnyttelse. Fylkeskommunen må samtidig ta hensyn til at geografiske avstander gir ulike forutsetninger i ulike deler av Trøndelag. Endringer må derfor vurderes ut fra både kompetansebehov, kvalitet, økonomi, elevenes gjennomføring og de langsiktige konsekvensene for arbeidsliv og lokalsamfunn. Næringslivet ønsker å bidra med læreplasser, praksisarenaer, utstyr, fagkompetanse og bedre dokumentasjon av framtidige behov. Dette forutsetter et mer systematisk og forpliktende samarbeid mellom fylkeskommunen, skolene, arbeidslivet og de regionale kompetansemiljøene.

Næringsalliansen i Trøndelag

FO (FELLESORGANISASJONEN) TRØNDELAG

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Sylvi Tømmerås Dybvik

Stilling: Nestleder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

FO Trøndelag har ikke tatt stilling til de enkelte foreslåtte endringene i tilbudsstrukturen, men ønsker å understreke noen hensyn som bør veie tungt i vurderingen av alternativene. Arbeidslivets behov for kompetanse er et viktig hensyn når tilbudsstrukturen planlegges. Samtidig må dette ses i sammenheng med elevenes ulike forutsetninger, behov og mulighet til å gjennomføre opplæringen. Unge tar viktige utdanningsvalg tidlig, før de har oversikt over egne interesser, forutsetninger og framtidige muligheter. Når unge skal ta slike valg tidlig, blir det desto viktigere at utdanningssystemet gir rom for å ombestemme seg. For noen elever kan muligheten til å justere utdanningsløpet underveis være helt nødvendig for å kunne fullføre videregående utdanning. Ved strukturendringer som medfører lengre reisevei eller at elever må bo på hybel, mener FO Trøndelag at de samlede konsekvensene for elevene tillegges stor vekt. Med det sikter vil til økonomi, sosialt fellesskap, fritidsaktiviteter, struktur i hverdagen med mer.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

FO Trøndelag har ingen innspill til dette.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

FO Trøndelag støtter målet om høy gjennomføring i videregående opplæring. For noen elever kan muligheten til å justere utdanningsløpet underveis være nødvendig for å kunne fullføre. Arbeidslivets behov for kompetanse er et viktig hensyn når tilbudsstrukturen planlegges. Samtidig må dette ses i sammenheng med elevenes ulike forutsetninger, behov og mulighet til å gjennomføre opplæringen. Unge tar viktige utdanningsvalg tidlig, før de har oversikt over egne interesser, forutsetninger og framtidige muligheter. Når unge skal ta slike valg tidlig, blir det desto viktigere at utdanningssystemet gir rom for å ombestemme seg. Interesser, motivasjon og livssituasjon endrer seg gjennom ungdoms- og voksenlivet. Dette bør også være et viktig hensyn ved utforming av tilbudet til voksne og ved framtidig dimensjonering av påbygg.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

FO Trøndelag deler høringsgrunnlagets vurdering av at tilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring stiller særskilte krav til arealer, universell utforming, kompetanse og organisering. Høringsgrunnlaget viser at behovet for individuelt tilrettelagt opplæring vil øke i årene framover. Det gjør det særlig viktig at framtidig skole- og tilbudsstruktur gir gode rammer for denne delen av opplæringen. Ikke alle videregående skoler oppfyller i dag kravene til universell utforming. De fysiske omgivelsene må legge til rette for bruk av nødvendige hjelpemidler. God fysisk tilrettelegging styrker elevenes mulighet til å mestre hverdagen og legger samtidig til rette for forsvarlige arbeidsforhold for ansatte. De må også legge til rette både for fellesskap og mulighet til å bygge sosiale relasjoner, og for oversikt, ro og skjerming når det er nødvendig. Dette er viktig både for den enkelte elev og for et trygt og godt skolemiljø. Organisering av tilbudet til elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring må ta utgangspunkt i den enkelte elevs behov og forutsetninger. For mange elever er nærhet til hjemmet en viktig forutsetning for trygghet, utvikling og læring. Dette bør tillegges stor vekt når framtidig skole- og tilbudsstruktur vurderes. Dette stiller særlige krav til hvordan fylkeskommunen organiserer den helhetlige kompetansen rundt eleven. Tilbudene må bygge på relevant tverrfaglig kompetanse, der sosialfaglig kompetanse er en viktig del av helheten. Når tilbudene er små eller geografisk spredt, blir det særlig viktig at fylkeskommunen legger til rette for faglige fellesskap og videreutvikler de etablerte fagnettverkene. Slik kan ansatte få mulighet til samarbeid, fagutvikling og kompetansedeling som en del av den overordnede organiseringen av tilbudene.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Dette har FO Trøndelag ikke tatt stilling til.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

FO Trøndelag har ikke gjort en konkret vurdering av dimensjoneringen av de enkelte utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne. Arbeidslivets behov for kompetanse er et viktig hensyn ved dimensjoneringen av tilbudet. Samtidig må dette ses i sammenheng med deltakernes ulike forutsetninger, behov og mulighet til å gjennomføre opplæringen. Interesser, motivasjon og livssituasjon endrer seg gjennom ungdoms- og voksenlivet. FO Trøndelag mener derfor at behovet for fleksibilitet og mulighet til å justere utdanningsløpet også bør være et viktig hensyn ved utforming og dimensjonering av tilbudet til voksne.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Videregående opplæring har et bredt samfunnsoppdrag. Skolen skal gi faglig kompetanse og samtidig bidra til utvikling, dannelse, inkludering og aktiv deltakelse i samfunns- og

arbeidslivet. FO Trøndelag støtter målet om at flere elever skal fullføre videregående opplæring. Høy gjennomføring forutsetter at skolene har gode nok rammer for å fange opp og støtte elever med ulike behov og forutsetninger. Elevenes behov er ofte sammensatte. Det krever ulik fagkompetanse og godt tverrfaglig samarbeid. FO Trøndelag vil spesielt løfte fram sosialfaglig kompetanse som en nødvendig del av den kompetansen skolene trenger. Systematisk sosialfaglig arbeid bidrar til inkludering, tidlig innsats og forebygger frafall. Framtidig skole- og tilbudsstruktur må gi rom både for gode tilbud til elever med omfattende tilretteleggingsbehov og for den brede, forebyggende innsatsen som gjør at flere elever lykkes i videregående opplæring

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

For FO Trøndelag handler trøndelagssamfunnets beste både om ungdommene som vokser opp her, og om samfunnets behov for kompetanse og arbeidskraft. Vi trenger at ungdom fullfører utdanning og kommer ut i arbeid. For å lykkes med det må skolen også bidra til at ungdom opplever mestring, trygghet, tilhørighet og trivsel. Utdanning må være et reelt alternativ for alle, uavhengig av familiens økonomi og hvor i fylket de bor. For noen ungdommer er nærhet til foreldre og støtte hjemme viktig for å mestre skolehverdagen og fullføre utdanningen. Når framtidig skole- og tilbudsstruktur skal vurderes, må vi derfor se bredt på hva som er til det beste for Trøndelag. Med det tenker vi på arbeidskraft, så vel som om like muligheter, sosial og økonomisk utjevning og gode oppvekstvilkår for ungdom i hele fylket.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Høringsgrunnlaget viser at enkelte endringer kan medføre lengre reisevei eller at flere elever må bo på hybel. For mange elever vil dette være håndterbart. For andre kan slike endringer få større konsekvenser. Lengre reisevei og hybeltilværelse påvirker elevens forutsigbarhet, struktur i hverdagen og mulighet til å delta i skolemiljø, fritidsaktiviteter og sosiale fellesskap. Dette kan igjen påvirke trivsel, læring og gjennomføring.

Høringsgrunnlaget viser til forskning som peker på både positive og negative erfaringer med hybeltilværelse. FO Trøndelag mener det er viktig at de psykososiale konsekvensene tillegges stor vekt i de videre vurderingene. For enkelte elever kan ensomhet, økonomiske utfordringer og mangel på støtte og oppfølging i hverdagen gjøre overgangen til videregående opplæring mer krevende. For familier med dårlig økonomi kan økte kostnader knyttet til reise eller hybel bli en stor belastning. FO Trøndelag vil understreke betydningen av å se ulike endringer i sammenheng. Flere forhold kan forsterke hverandre og ramme enkeltelever hardt. Dette må veie tungt i fylkeskommunens vurderinger av framtidig skole- og tilbudsstruktur. Strukturendringer krever kompenserende tiltak fra første dag. Tiltakene må være treffsikre og tilpasset elevenes ulike behov. Gode transportløsninger, trygge botilbud i nærheten av skolen og systematisk oppfølging av hybelboere kan være viktige virkemidler. Oppfølgingen må være en tydelig definert oppgave, med tilstrekkelige ressurser og ansvar for å følge opp elever både i og utenfor

skolehverdagen. Etter vår mening vil denne oppgaven best ivaretas av ansatte med sosialfaglig kompetanse, slik at oppfølgingen bygger på faglige vurderinger av den enkelte elevs situasjon. Behovet for kompenserende tiltak vil kunne variere. Det er derfor viktig at fylkeskommunen har handlingsrom til å tilpasse tiltakene til de utfordringene strukturendringene medfører.

HELSE NORD-TRØNDELAG HF

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Andrine Margareta Skotvold

Stilling: Rådgiver

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

Helse Nord-Trøndelag HF (HNT) ønsker å trekke frem følgende innspill til høringen. Det er viktig å opprettholde geografisk tilgjengelige utdanningstilbud i hele fylket for som ivaretar både elevers valgmuligheter og regionens behov for kompetanse. Skole- og tilbudsstrukturen bør dimensjoneres ut fra dokumenterte kompetansebehov i arbeidslivet. Valgene som gjøres knyttet til tilbudsstrukturen kan påvirke framtidig tilgang på nødvendig kompetanse og framtidig arbeidskraft til samfunnskritiske tjenester i hele Trøndelag. HNT ser behovet for fremtidige økonomiske tilpasninger, ivaretagelse av robuste fagmiljøer og effektiv ressursutnyttelse i fremtiden. Samtidig bør framtidig tilgang på kompetanse og arbeidskraft vektes i forbindelse med dimensjoneringen av den videregående opplæringen. Hele helse- og omsorgssektoren står overfor rekrutteringsutfordringer og behovet for faglært helsepersonell forventes å øke i årene fremover, dette gjelder også i Trøndelag. Tilbudsstrukturen må sikre en geografisk tilgjengelighet for utdanningsløp i hele fylket og bidra til å ivareta samfunn og kompetansebehov også i distriktene. Tilbudsstrukturen som velges må heller ikke bidra til å redusere rekrutteringsgrunnlaget til utdanningsløp som fører frem til yrker og profesjoner som står ovenfor rekrutteringsutfordringer i tiden fremover.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Påbygging til generell studiekompetanse bør sikre at alle som ønsker det får muligheten til å kunne ta utdanning på høyere nivå. Påbygg kan være en rekrutteringsmulighet til profesjoner som bygger videre på den yrkesfaglige kompetansen som også står overfor et økt behov for arbeidskraft i tiden framover. Dette tilbudet bør også sikres geografisk tilgjengelighet for elever i hele regionen.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Namdalsregionen er svært viktig for Helse Nord-Trøndelag. Tilbudsstrukturen i den videregående skolen i Namdalen bør skje i tett dialog med arbeidslivet og de regionale aktørene. For HNT er det viktig at endringer i tilbudsstrukturen i Namdalsregionen ikke svekker verken rekrutteringsgrunnlaget eller bolysten i området og sikrer en ivaretagelse av framtidig arbeidskraft i regionen.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Voksenopplæringen i regionen er en viktig rekrutteringskanal inn til arbeidslivet, særlig i helse- og omsorgssektoren. HNT støtter en fortsatt utvikling av fleksible og relevante opplæringsløp knyttet til arbeidslivet. Det er viktig at de alternative opplæringsløpene har tydelige rammer som gjør det enkelt for arbeidslivet å håndtere i praksis. Opplæringsløpene må ha en fleksibilitet som gjør det mulig for kandidatene å kombinere opplæringsløpet med eventuelt arbeid og familieliv for å bidra til å styrke fullføring av hele løpet. Flere typer fleksible og tilpassede opplæringsløp gjør at arbeidslivet må tilpasse og sette seg inn i de ulike opplæringsløpene. Det er ønskelig at fylkeskommunen legger til rette for at bedriftene får støtte og opplæring i de ulike opplæringsløpene og bidrar til kompetanseheving. Dette gjennom blant annet webinar, kurs for veiledere, flytskjema og annet støttemateriell.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Helse Nord-Trøndelag har forståelse for at redusert elevgrunnlag, inntektsnedgang og økt konkurranse om arbeidskraft vil kreve endringer i tilbuds- og skolestrukturen fram mot 2040, i tillegg til å møte målsetningene. Dimensjonering av tilbud kan baseres på dokumenterte kompetansebehov i arbeidslivet. Tilbudsstrukturen må bidra til å sikre rekruttering både til fagbrev og til høyere utdanning. Geografisk tilgjengelige tilbud bør prioriteres for å ivareta hele regionen og kravet om effektiv ressursutnyttelse må balanseres sett mot dette behovet. Samarbeidet mellom fylkeskommunen og arbeidslivet bør fortsatt ivaretas og utvikles i fremtidige arbeid knyttet til skolestrukturen og tilbud.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Trøndelagssamfunnets beste vil være å sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft til samfunnskritiske tjenester i hele fylket. I tillegg til at trøndelagseleven har et bredt og arbeidsrelevant utdanningstilbud i både distriktene og sentrale strøk.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Kompenserende tiltak vil ikke erstatte betydningen av nærhet til et utdanningstilbud. I distriktene vil dette være viktig hvor den geografiske tilgjengeligheten til et skoletilbud kan påvirke både utdanningsvalg og framtidig bosetting i regionen. Planlagte kompenserende tiltak støttes for å ivareta den enkelte elev og sikre gjennomføring av full skolegang.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Sikring av framtidig kompetanse til særlig samfunnskritiske tjenester bør vektes når vurdering av skolestrukturen og tilbudsstrukturen skal skje. Videregående opplæring er

viktig for å sikre tilgang på både fagarbeidere og profesjoner som krever høyere utdanning. Strukturer som berører disse områdene, er viktig for at helse- og omsorgstjenestene i hele Trøndelag skal kunne møte framtidens behov for fagpersonell. Helse Nord-Trøndelag viser til at endringer i tilbudsstrukturen må bidra til bærekraftige utdanningstilbud og bidra til å sikre god nok rekruttering av framtidig arbeidskraft i regionen. Dette innebærer å opprettholde god geografisk tilgjengelighet av både yrkesfaglige og studiespesialiserende utdanningsløp. Samarbeidet mellom fylkeskommunen og arbeidslivet i regionen bør videreføres og videreutvikles i arbeidet med skole- og tilbudsstrukturen. Dette er viktig for at valg av skole- og tilbudsstrukturer sees i sammenheng med framtidige kompetansebehov i arbeidslivet.

UTDANNINGSFORBUNDET TRØNDELAG

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Monica Haaseth

Stilling: Fylkesstyremedlem og hovedtillitsvalgt

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

Utdanningsforbundet er bekymret for en strategi som bygger på å flytte elever fra yrkesfaglige utdanningsprogram til studieforberedende utdanningsprogram gjennom å kutte antallet plasser på ulike vg1 yrkesfag og fylle opp ledige plasser på studieforberedende eller opprette flere studieforberedende klasser. Forslaget bygger på en antagelse om at en reduksjon i yrkesfaglige elevplasser kan gi bedre balanse mellom yrkesfag og studieforberedende utdanninger. Vi mener det er nødvendig å vurdere hvilke konsekvenser dette kan få for gjennomføring, frafall og rekruttering til fagarbeideryrkene. Fylkeskommunen peker selv på at arbeidslivet vil ha behov for både fagarbeidere og personer med høyere utdanning. Vi må ikke glemme fellesfagene og betydningen av gode fagmiljø for lærerne som underviser i fellesfag og studieforberedende utdanningsprogram i diskusjonen om hvordan tilbudsstrukturen skal legges. Det må være samsvar mellom dimensjonering av opplæringstilbud, tilgang på læreplasser og arbeidslivets behov. Dersom antallet læreplasser er utilstrekkelig, må dette løses gjennom sterkere samarbeid med arbeidslivet, ikke nødvendigvis ved å redusere yrkesfagtilbudene. Dette gjelder særlig der bransjen selv uttrykker et økt behov for fagarbeidere. Vi er også bekymret for at en innstramming kan føre til høyere karakterkrav for inntak til yrkesfaglige programmer. Dette kan svekke yrkesfagenes rolle som en viktig og inkluderende utdanningsvei for mange elever. Tilbudsviften i Trøndelag er bred, noe som for elevenes del er positivt. En bred tilbudsvifte på vg1, gir elever mulighet til å bo hjemme det første året på videregående, dersom de ønsker det. Dette mener vi er både positivt og viktig. For å kunne opprettholde kvaliteten i opplæringen må tilbud som lyses ut og settes i gang være fullt finansiert. Utdanningsforbundet støtter derfor tydelige kriterier for oppstart av klasser og tilbud, men understreker at slike kriterier må brukes med faglig skjønn og ta hensyn til geografi, elevgrunnlag og samfunnsbehov. Hensynet til elevenes mulighet til å gjennomføre videregående opplæring må veie tungt.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Utdanningsforbundet støtter prinsippet om at idretten selv må finansiere aktivitet som foregår utenfor skoletid og utenfor skolens regi. Skolens ressurser må i hovedsak brukes til opplæringsoppdraget. Samtidig vil vi advare mot en for sterk nedtoning av ordningen spisset toppidrett, da dette kan åpne opp for flere private tilbud innen toppidrett, som også

vil gi økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen. Opplæringstilbud som opprettholdes må finansieres på et nivå som sikrer kvalitet, også for elevene på spisset toppidrett. I likhet med musikk, bidrar toppidrett til kulturutvikling, næringsliv, frivillighet og lokalsamfunn i hele fylket.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

Utdanningsforbundet mener at dimensjoneringen av påbygg bør strammes inn gradvis over tid. Tallene i høringen viser en tydelig sammenheng mellom grunnskolepoeng og gjennomføring på påbygg. Oversikten viser at gjennomføringsgraden er betydelig høyere blant elever med høyt karaktersnitt. Vi mener likevel at eventuelle reduksjoner må innføres gradvis og ledsages av god informasjon til elever og foresatte. Ungdom må få forutsigbarhet og reelle muligheter til å planlegge utdanningsløpet sitt. Rådgiverne i ungdomsskolen må også informeres grundig, i god tid i forveien. Målet bør være at flere fullfører med fagbrev, samtidig som påbygg fortsatt er en tilgjengelig mulighet for dem som ønsker det.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Utdanningsforbundet ser behovet for å tilpasse kapasiteten for elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring. Vi ønsker ikke å komme med forslag på hvor skoletilbud til ITO-elever bør plasseres og hvilke tilbud som må flyttes ut av skolen. Dette bør baseres på en helhetlig vurdering som tar hensyn til pedagogiske, faglige og sosiale behov. ITO-tilbud ved de fleste skolene bør vurderes, slik at denne elevgruppen får relativt kort skolevei. Planlegging av framtidig kapasitet må baseres på gode prognoser for søkerutvikling og elevbehov, slik at man unngår kortsiktige løsninger med for eksempel midlertidige brakker som permanent strategi. Finansiering av de utvidede rettighetene i henhold til opplæringsloven burde ideelt sett kommet av friske midler og ikke bli tatt fra den eksisterende rammen til avdeling kompetanse.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overensstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Vi støtter fleksibilitet i opplæringsløpet slik at det er tilpasset voksnes livssituasjon, men det kan ikke være ensbetydende med økt bruk av digitale løsninger. Voksenopplæringen må ta høyde for at mange deltakere har ulike faglige forutsetninger og begrensede norskerfardigheter. Nettbasert undervisning kan ikke erstatte ordinær undervisning eller være hovedtilbudet, men kan være et supplement. Undervisning i fellesskap og klasserom er viktig både for læring, integrering, danning og gjennomføring. Det bør være normer for gruppestørrelser også innen voksenopplæringen. Kvaliteten på opplæringen har stor betydning for muligheten til videre utdanning og arbeid, og for å kunne fullføre på normert tid. Vi ser heller ikke behov for å etablere flere modulstrukturerte lærefag enn de som allerede er under innføring, før erfaringene med dagens ordning er grundig evaluert.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Når fylkeskommunen ber om innspill til hva som ligger i trøndelagssamfunnets beste, mener Utdanningsforbundet at dette må forstås som å utvikle Trøndelag til det beste fylket for barn og unge å vokse opp, lære og leve i. På fylkeskommunens spørsmål om hva som ligger i trøndelagssamfunnets beste, tar Utdanningsforbundet utgangspunkt i barn og unges oppvekstvilkår og utviklingsmuligheter med følgende innspill: Trøndelagssamfunnets beste for elever i videregående opplæring vil innebære at det finnes et likeverdig, relevant og tilgjengelig opplæringstilbud i hele fylket og at det er høy kvalitet i undervisningen. Dette krever kompetente ansatte med gode arbeidsvilkår og opplæringstilbud som er fullt ut finansierte. Det må også være gode muligheter for både yrkesfaglig og studieforberedende opplæring, og flere tiltak som bidrar til gjennomføring. Opplæringstilbudet skal være inkluderende og ivareta alle elever med ulike behov i Trøndelag. Økonomiske innsparinger må ikke gjennomføres på en måte som svekker disse grunnleggende målene. Videre vil vi igjen minne om at vi ønsker at nærscoleprinsippet, der eleven er sikret å komme inn på sin nærscole dersom eleven ønsker det, skal være gjeldende for inntak i videregående opplæring i Trøndelag. For å kunne tilby gode opplæringstilbud og likeverdige muligheter for elevene, og forutsigbarhet og gode arbeidsvilkår for våre medlemmer og andre ansatte, er forutsigbarhet i økonomiske rammer og tilbudsstruktur helt avgjørende. Det er et politisk ansvar å sikre en slik forutsigbarhet.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Generell betraktning Utdanningsforbundet representerer medlemmer ved alle videregående skoler i fylket og har et helhetlig blikk på elevenes opplæringstilbud og ansattes arbeidsvilkår. Vår vurdering bygger på vedtatte organisasjonspolitiske prinsipper om kvalitet i opplæringen, likeverdig tilgang til utdanning, desentralisert tilbudsstruktur, fullt finansierte opplæringstilbud og gode arbeidsvilkår for våre medlemmer. Vi vil ikke ta stilling til hvilke enkeltstående skoler eller utdanningstilbud som skal opprettholdes eller legges ned, men vurdere forslagene ut fra overordnede prinsipper og konsekvensene for elever, ansatte og samfunn. Vi vil advare mot organisatorisk sammenslåing av skoler, som kan ha negative konsekvenser for skoleledelsen, for de ansatte, for elevene og for driften av skolen. Det bør ikke bukes som et kostnadsbesparende tiltak. Utdanningsforbundet Trøndelag deler bekymringen for en samfunnsutvikling med færre elever i videregående opplæring på sikt. Dette vil gi utfordringer med å dekke lokalsamfunnenes og næringslivets behov for kompetanse. Samtidig må man finne en balanse mellom hva som er realistisk å kunne tilby og elevenes ønsker og behov. For oss er det viktig at tilbudet som gis er av god kvalitet i hele Trøndelag. Musikktilbud Vi har forståelse for behovet for å se på musikktilbudet i fylkeskommunen, men vil advare mot å redusere disse tilbudene i så stor grad at det går ut over kvaliteten i opplæringen og svekker fagmiljøene. Når det nå løftes alternativ om å legge ned to musikktilbud i Trøndelag, vil vi samtidig minne om arbeidet

med nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring som skal munne ut i nye læreplaner tidligst i 2030. Musikktilbudene er ikke bare av betydning for elevene, men de bidrar til kulturutvikling, næringsliv, frivillighet og lokalsamfunn i hele fylket. Slike tilbud har betydning for lokalt kulturliv og bolyst. Vårt klare utgangspunkt er at opplæringstilbud som opprettholdes må finansieres på et nivå som sikrer kvalitet. Vi skal ikke gå på akkord med kvaliteten i opplæringen. Finansieringen må speile de faktiske kostnadene ved å drive tilbudene.

Trøndelag nettskole

Type innsender: Offentlig videregående skole i Trøndelag

Kontaktperson: Frode Øren

Stilling: Rektor

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Nettskolen berøres ikke direkte av forslagene. På generelt grunnlag støtter vi forslagene fra opplæringsdirektøren. Gitt den situasjonen vi står i er vi nødt til å gjøre grep som innebærer bedre oppfylld av grupper.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Nettskolen har ingen sterke meninger om dette men vi bør først og fremst levere på det som er lovpålagt.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

PB3 bør reduseres slik at du ikke kommer inn med poengsum under 3,5 slik som vist i tabellen. Det er kostbart både for eleven og fylkeskommunen å gå påbygg uten å ha forkunnskaper nok til å kunne gjennomføre. PB4 kan i sin helhet tilbys gjennom nettskolen. Det gir stor fleksibilitet og Nettskolen gir distribuert opplæring til elever uavhengig av bosted.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Nettskolene er lokalisert på Byåsen vgs så forslaget om å øke antall ITO-elever på Byåsen vgs berører Nettskolen. Dersom antall ITO kategori A og B elever skal økes støttes forslaget om å flytte THYF ut fra Byåsen vgs. Flytting av THYF gir et handlingsrom for at Nettskolen kan få hensiktsmessige lokaler. Det gir også en mulighet til å kunne håndtere en økning i aktiviteten, eksempelvis dersom Nettskolen skal bidra med å tilby mer-opplæring for elever over hele fylket.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Nettskolen har ingen sterke meninger i denne saken men forventer nøye vurderinger av de økonomiske konsekvensene før utbygging av Olav Duun vgs.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

MFY: norsk og samfunnsfagsmodullene bør tilbys gjennom nettskolen. Nettskolen tilbyr distribuert undervisning i fellesfagene i VO. Dette ser vi som hensiktsmessig å fortsette med. Vi når deltagerne uavhengig av bostedsadresse.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Nettskolen støtter forslagene fra opplæringsdirektøren. Det må gjøres grep med både dyre tilbud, oppfylning av klasser, tilbudsstruktur og på sikt skolestruktur.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

For Nettskolen er det viktig at opplæringstilbudet skal være godt i hele fylket. Nettskolen har den fordel at vi kan distribuere opplæringen ut til hele fylket og ser nettopp det som et viktig oppdrag for oss.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Nettskolen er allerede et godt og viktig bidrag, og tilbudet bør styrkes. Nettskolen er viktig for å tilby en akseptabel valgfrihet i programfag på Studieforbereende. Dette gjelder særlig for distriktsskoler. Men også for store skoler er tilbudet i Nettskolen viktig for å øke valgfriheten av programfag. I høst er det Steinkjer, Heimdal, Strinda og Thora Storm som har klart flest elever i Nettskolen. Sparingspotensiale ved å tilby fag i nettskolen er stort. Ved at vi tilbyr et 5-timers programfag med deltagere fra 5 skoler sparer TRFK omtrent 1 mill i forhold til at alle de 5 skolene skulle tilbudt faget. Nettskolen vil også ha en viktig rolle for mindre fag, og fag der det er vanskelig å finne kvalifiserte lærere. Rettslære er et eksempel på et fag der det er vanskelig å finne kvalifiserte lærere. Det er nå over 60 elever fra hele fylket som tar rettslære i nettskolen dette skoleåret. Tilbakemeldinger fra elever som tar fag i nettskolen er at nettundervisning er et fint bidrag også til å bli mer selvstendig og dermed studieforbereid. I tillegg gir nettskolen tilbud i tilrettelagte fellesfag for elever som av helsemessige grunner ikke klarer å møte opp fysisk på skolen. Pr i dag har vi 50 elever fra hele Trøndelag som tar tilrettelagt fellesfag i nettskolen.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Skal vi klare å opprettholde kvalitet må det gjøres grep. - dyre tilbud må vurderes - oppfylning av klasser - tilbudsstruktur - på sikt skolestruktur. Vi har effektivisert mye i nettskolen de siste årene, men nå ser vi ikke hva mer vi kan knipe inn på. Skal Nettskolen beholde kvaliteten må det gjøres grep, å fortsette å ta ned budsjetter etter ostehøvelprinsippet går ikke lengre.

OPPLÆRINGSKONTORET FOR TEKNOLOGIFAG NORD I TRØNDELAG

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Aud Oddbjørg Hjelde

Stilling: Daglig leder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Forslag i høringsdokumentet: Levanger vgs: redusere fra 3 til 2 klasser på VG1 teknologi- og industrifag (TIF), med begrunnelse i at det er redusert kapasitet ved Aker Solutions Verdal. Nevnte lærebedrift har ikke reduksjon i inntak av lærlinger i de tradisjonelle industrifagene, platearbeider og sveiser, fag som bygger på Vg1 teknologi- og industrifag. Ved reduksjon i Vg1 TIF-tilbud v. Levanger vgs kan det bli vanskelig å fylle opp tilgjengelige Vg2-tilbud som pr. i dag tilbys på Innherred. Det er jobbet bredt blant lærebedrifter i kjemiprosessfag i Værnes og Innherredsregionen for å styrke og bevare Vg2 laboratorie- og kjemiprosessfag ved Levanger vgs. Tilbudet har de siste årene hatt full klasse, og elevene har i stor grad gått over i læreplass etter fullført Vg2. Tilgangen på læreplasser fra dette Vg2 tilbudet er pr. i dag riktig dimensjonert. OTEK er bekymret for rekruttering til både dette og andre Vg2 tilbud i teknologifagvifta, samt Vg3 automatisering, hvis Vg1 TIF blir redusert ved Levanger vgs. Erfaring tilsier at det er elever fra egen skole som søker videre ved samme skole. Vår erfaring er at elever som søker Vg1 TIF ikke har Vg1 studiespes. som alternativt valg ved søknad til videregående skole. Argumentasjonen med å fylle opp klasser i studiespes. på bekostning av en Vg1 TIF-klasse, tror vi ikke er reell. Det er pr. i dag ca 200 lærekontrakter i godkjente lærebedrifter i teknologifagene på Innherred. Dette er lærekontrakter tilknyttet industribedriftene, men TIF rekrutterer også til andre bransjer hvor det er en stor andel lærekontrakter. (Eks. kjøretøy, transport og landbruksmaskiner.) Dette viser at det er god tilgang på læreplasser i regionen hvor Levanger vgs er lokalisert. Lærebedriftene i industrien har hatt et jevnt inntak av lærlinger over flere år, og prognoser for årene som kommer viser samme stabile behov for rekruttering via lærlingeordningen til TIF-fagene. Fylkeskommunen poengterer i høringsnotatet at samfunnsansvaret med å utdanne til lokalt næringsliv er viktig, og da må det opprettholdes et bredt skoletilbud for TIF-fagene, med tilnærmet samme volum. Vi mener det er viktig å opprettholde tilbud og volum i skoletilbud der det er dokumentert god tilgang på læreplasser.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Målgruppen er viktig for rekruttering til næringslivet i alle regioner. Trøndelagsmodellen fremheves som et område for samarbeid mellom fylkeskommune og NAV. Modellen var i sin opprinnelige form en god og fleksibel modell tilpasset den enkelte deltaker og lærebedrift, men har de siste årene inngått i ordinær voksenopplæring uten forutsigbare planer og avtaler ved start av tilbudet. Et viktig suksesskriterie for modellen var kopling mellom elev/kandidat og lærebedrift allerede ved start av opplæring. Nå er kandidatene tatt inn i ordinær voksenopplæring uten avtale om opplæring i bedrift, noe som kan gjøre det krevende å få fullført opplæring mot sluttkompetanse i form av fagbrev. Det er i mange tilbud om voksenopplæring en majoritet av minoritetsspråklige deltakere, og de er en viktig ressurs for trøndersk næringsliv, men norskferdighetene er i mange tilfeller for svake. God kommunikasjonsevne er viktig for både faglig utvikling og sikkerhet på en arbeidsplass. Ferdighetene i norsk, både lesing, skriving og muntlig kommunikasjon, må styrkes i voksenopplæringen.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

I regioner hvor det er vanskelig å fylle hele klasser på Vg2-nivå kan det være et alternativ å opprette BYF-tilbud i nært samarbeid mellom skole og lærebedrift. Et eksempel kan være en kombinasjon av industrideknologi, kjøretøy og arbeidsmaskiner. Fellesfagene er like for alle tre tilbud, og det er mange felles tema/områder i programfagene også. Den unike, fagspesifikke opplæringen kan gjennomføres i lærebedrift. Kollektivtransport med både buss og tog er mye bedre utbygd i Trondheimsregionen enn ellers i fylket. (Både mot Værnesregionen og mot Trøndelag sør) Det bør være like mulig å reise ut fra Trondheim til nærliggende skole, som at distriktsungdom må tilpasses seg lang reiseveg i et dårlig utbygd kollektivtilbud.

Privatperson

Type innsender: Privatperson

Kontaktperson: Leda Lucia Moxnes

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Jeg er i hovedsak positiv til alternative endringer i tilbudsstrukturen for skoleåret 2027-2028, men mener at endringene bør ses i sammenheng med hvordan fylkeskommunen kan bruke eksisterende kompetanse, verksteder, utstyr og fagmiljøer til å kvalifisere flere mennesker til fagbrev og arbeid, ikke bare tilpasse antall skoleplasser til fallende ungdomskull. For yrkesfag, og spesielt innen elektro- og datateknologi, mener jeg at framtidig tilbudsstruktur bør legge til rette for mer fleksible opplæringsløp som kombinerer digitale læringsarenaer, simulering, praktisk opplæring på verksted og opplæring i bedrift. Dette kan bidra til at både ungdom, voksne, lærlinger, praksiskandidater og personer med relevant arbeidserfaring får flere veier fram til fagbrev. Jeg mener også at fylkeskommunen bør vurdere å utvikle lokale eller regionale opplæringssentre innen fagområder med stort kompetansebehov, som elektro og automasjon. Slike sentre kan bygge på samarbeid mellom videregående skoler, opplæringskontor, bedrifter og andre kompetansemiljøer, og bidra til bedre utnyttelse av eksisterende kapasitet dersom elevtallet går ned. Videre bør tilbudsstrukturen i større grad støtte fleksible modeller for videregående opplæring for voksne. Digitale læringsplattformer, kombinert med fysiske samlinger og praksis i bedrift, kan gjøre opplæringen mer tilgjengelig for personer som er i arbeid, har familieforpliktelser eller bor langt fra et opplæringssted. For studieforbereidende utdanningsprogram mener jeg det er viktig å opprettholde et desentralisert og robust tilbud som gir elever reelle valgmuligheter i egen region. Samtidig bør det vurderes hvordan digitale løsninger og samarbeid mellom skoler kan brukes for å opprettholde fagtilbud der elevgrunnlaget blir mindre. Dette kan bidra til å sikre både kvalitet og ressursutnyttelse. Oppsummert mener jeg at tilbudsstrukturen bør utvikles fra å være et system som primært organiserer skoleplasser, til i større grad å fungere som et regionalt kompetansesystem som kvalifiserer flere mennesker til arbeidslivet gjennom fleksible, praksisnære og arbeidslivsrelevante opplæringsløp.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Ingen mening.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

Jeg mener at tilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) i størst mulig grad bør være knyttet til ordinære videregående skoler, slik at elevene får tilgang til skolens fagmiljøer, sosiale fellesskap og aktiviteter. Inkludering bør være et bærende prinsipp, samtidig som tilbudene må organiseres slik at elevene får den oppfølgingen og tilretteleggingen de har behov for. Samtidig bør plasseringen av ITO-tilbud vurderes ut fra elevgruppens behov, tilgang til spesialpedagogisk kompetanse, helse- og velferdstjenester, transportmuligheter og egnede lokaler. Det kan derfor være hensiktsmessig å samle enkelte spesialiserte tilbud ved utvalgte skoler for å sikre robuste fagmiljøer og høy kvalitet på opplæringen. Når det gjelder tilbud som eventuelt kan flyttes ut av skolene, mener jeg at opplæring som er tett knyttet til arbeidstrening, arbeidsforberedelse og praktisk kompetanseutvikling i større grad kan organiseres i samarbeid med arbeidslivet, opplæringscentre, attføringsbedrifter, kommunale virksomheter eller andre arenaer utenfor skolen. Dette kan gi elevene mer realistiske læringssituasjoner og bedre overganger til arbeid eller varig tilrettelagt aktivitet. For enkelte elever kan en kombinasjon av skole, arbeidsliv og andre læringsarenaer være den beste løsningen. Jeg anbefaler derfor fleksible modeller der elevene kan ha deler av opplæringen på skolen og deler i bedrift eller andre praksisarenaer, tilpasset individuelle mål og forutsetninger. Oppsummert mener jeg at: 1. ITO-tilbud bør i hovedsak være tilknyttet ordinære videregående skoler. 2. Spesialiserte tilbud kan samles ved enkelte skoler for å sikre kompetanse og kvalitet. 3. Arbeidsrettede og praksisnære deler av opplæringen kan i større grad gjennomføres utenfor skolen. 4. Fleksible kombinasjonsløsninger mellom skole, arbeidsliv og andre opplæringsarenaer bør utvikles videre. 5. Målet bør være størst mulig inkludering, læring, mestring og overgang til arbeid eller annen meningsfull aktivitet.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Både ja og nei. Jeg mener at utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i Trøndelag i stor grad er tilpasset arbeidslivets behov, men at det fortsatt finnes et betydelig potensial for å utnytte både skolenes og arbeidslivets opplæringskapasitet bedre. Arbeidslivet etterspør i økende grad fagarbeidere innen blant annet elektro, automasjon, industri, teknologi og helse, samtidig som fylket står overfor mindre ungdomskull og behov for omstilling og kompetanseheving blant voksne. For å møte disse behovene bør videregående opplæring for voksne i større grad organiseres gjennom fleksible opplæringsløp som kombinerer: 1. digital teori og læringsressurser 2. simulering og virtuelle læringsmiljøer 3. praktisk opplæring i verksted eller opplæringscenter 4. opplæring og praksis i bedrift 5. dokumentert progresjon fram mot fagbrev Dette vil gjøre det enklere for voksne å gjennomføre opplæring ved siden av arbeid og familieforpliktelser. Jeg mener også at eksisterende verksteder, utstyr og fagmiljøer ved de videregående skolene kan brukes mer aktivt overfor voksne, lærlinger, praksiskandidater og ansatte som

trenger kompetanseheving. Dersom elevtallet blant ungdom går ned, bør ikke dette automatisk føre til redusert aktivitet i fagmiljøene. Kapasiteten kan i stedet benyttes til å kvalifisere flere voksne til fagbrev og arbeid. Samtidig er arbeidslivets opplæringskapasitet avgjørende. Tilgangen på læreplaner, praksisarenaer og samarbeid med bedrifter må styrkes dersom fylket skal dekke framtidens behov for fagarbeidere. Derfor bør videregående skoler, opplæringskontor og bedrifter samarbeide tettere om fleksible og arbeidslivsnære opplæringsmodeller. Vurdering: Utdanningstilbudene er i hovedsak i tråd med arbeidslivets behov, men Trøndelag bør i større grad utvikle fleksible modeller som gjør det mulig å kvalifisere flere voksne til fagbrev gjennom en kombinasjon av digitale læringsarenaer, praktisk opplæring og opplæring i bedrift. Slik kan både skolenes og arbeidslivets samlede opplærings kapasitet utnyttes bedre. Jeg vil foreslå et forprosjekt for en opplæringscenter innen elektrofag, Ta kontakt med Ole Vig VGS elektrofag avdeling så kan vi hjelpe dere med dette.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Jeg mener at målsetningene best kan oppnås ved å utvikle videregående opplæring fra å være et system som hovedsakelig er dimensjonert for ungdomsskull, til et mer fleksibelt og livslangt kompetansesystem. Når elevtallet forventes å gå ned samtidig som arbeidslivet får økende behov for kvalifisert arbeidskraft, bør eksisterende skoler, verksteder, utstyr, lærere og bedrifter utnyttes bedre og av flere målgrupper. For yrkesfagene bør fylkeskommunen legge til rette for mer fleksible opplæringsmodeller som kombinerer: 1. digitale læringsarenaer og fjernundervisning 2. simulering og virtuelle læringsmiljøer 3. praktisk opplæring på skole eller opplæringscenter 4. opplæring og praksis i bedrift 5. fleksible veier fram til fagbrev for både ungdom og voksne. Jeg mener også det bør vurderes å etablere regionale kompetanse- og opplæringscenter innen fagområder med stort kompetansebehov, som elektro, automasjon og industri. Slike center kan brukes av elever, lærlinger, voksne deltakere, praksiskandidater og ansatte som trenger etter- og videreutdanning. På den måten kan kapasiteten ved skolene opprettholdes selv om ungdomskullene blir mindre. Videre bør samarbeidet mellom videregående skoler, opplæringskontor, bedrifter, kommuner og andre utdanningsaktører styrkes. For å møte framtidens kompetansebehov må skole og arbeidsliv ses som deler av ett felles kompetansesystem, der flere kan kvalifiseres til arbeid og fagbrev gjennom hele yrkeslivet. For studieforberedende utdanningsprogram bør digitale løsninger, samarbeid mellom skoler og fleksibel organisering brukes for å opprettholde et bredt fagtilbud også i områder med færre elever. Dette kan bidra til å sikre både kvalitet, valgfrihet og god ressursutnyttelse. Oppsummert mener jeg at målsetningene fram mot 2040 oppnås gjennom bedre utnyttelse av eksisterende ressurser, sterkere samarbeid med arbeidslivet, mer fleksible opplæringsløp og et tydeligere fokus på livslang læring. Målet bør ikke bare være å tilpasse skolestrukturen til færre ungdommer, men å kvalifisere flere mennesker til den kompetansen arbeidslivet i Trøndelag trenger.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Jeg legger i begrepet trøndelagssamfunnets beste at innbyggere, næringsliv og offentlige tjenester i hele Trøndelag har tilgang til den kompetansen som er nødvendig for å skape gode lokalsamfunn, verdiskaping, velferd og bærekraftig utvikling over tid. Dette handler ikke bare om dagens elever, men også om voksne som trenger ny kompetanse, fagarbeidere som arbeidslivet etterspør, og lokalsamfunn som skal opprettholde arbeidsplasser og bosetting. For å ivareta trøndelagssamfunnets beste mener jeg at videregående opplæring må planlegges ut fra både demografiske endringer og framtidige kompetansebehov. Når ungdomskullene blir mindre, bør målet ikke bare være å redusere kapasitet, men å utnytte eksisterende skoler, verksteder, utstyr og fagmiljøer bedre slik at flere kan kvalifisere seg til arbeid og fagbrev gjennom hele livet. Jeg mener også at Trøndelag vil være tjent med en sterkere kobling mellom skole og arbeidsliv. Skolene bør i større grad fungere som regionale kompetansearenaer som kan brukes av elever, lærlinger, voksne deltakere, praksiskandidater og ansatte som trenger kompetanseheving. Dette kan bidra til å møte mangelen på fagarbeidere innen blant annet elektro, industri, teknologi og andre yrkesfaglige områder. Samtidig er det viktig å opprettholde et desentralisert skoletilbud som gir ungdom og voksne rimelig tilgang til opplæring i hele fylket. Digitale læringsarenaer, fleksible opplæringsmodeller og samarbeid mellom skoler kan bidra til å opprettholde kvalitet og bredde i tilbudet også der elevgrunnlaget blir mindre.

Oppsummert mener jeg at trøndelagssamfunnets beste handler om å sikre at flest mulig mennesker får mulighet til å utvikle kompetanse og delta i arbeidslivet, samtidig som arbeidslivet får tilgang på den kompetansen det trenger. For å lykkes må vi se skoler, bedrifter, opplæringskontor og digitale læringsarenaer som deler av ett felles kompetansesystem for hele Trøndelag. Hvordan styrke samarbeid med næringslivet? Jeg mener at samarbeidet mellom skole og næringsliv må styrkes gjennom mer forpliktende og langsiktige partnerskap. Arbeidslivet bør involveres tidligere og mer systematisk i planleggingen av utdanningstilbud, utvikling av læreplaner, utforming av praksisopplæring og vurdering av framtidige kompetansebehov. Dette vil bidra til at opplæringen blir mer relevant og bedre tilpasset arbeidslivets behov. For yrkesfagene bør det etableres flere arenaer der skoler, opplæringskontor og bedrifter samarbeider om opplæring. Jeg mener spesielt at regionale kompetanse- og opplæringsentre kan være en interessant modell. Slike sentre kan fungere som møteplasser mellom elever, lærlinger, voksne deltakere og bedrifter, og bidra til bedre utnyttelse av både skolens og arbeidslivets ressurser. Samarbeidet kan også styrkes ved å: 1. øke antallet læreplasser og praksisarenaer 2. involvere bedrifter i undervisningsprosjekter og utviklingsarbeid 3. bruke fagpersoner fra næringslivet som gjesteforelesere og veiledere 4. utvikle flere kombinerte opplæringsløp mellom skole og bedrift 5. legge til rette for etter- og videreutdanning av ansatte gjennom skolens fagmiljøer 6. etablere faste regionale dialogforum mellom skole, opplæringskontor og næringsliv. Digitale læringsarenaer kan også gi nye samarbeidsmuligheter. Bedrifter kan i større grad bidra med caseoppgaver, digitale omvisninger, simuleringer og opplæringsressurser som kobler teori tett til reelle arbeidsoppgaver. Dette kan gjøre overgangen mellom skole og arbeidsliv mer sømløs. For elektrofagene spesielt ser jeg et

potensial i å fortsette samarbeid mellom videregående skoler, opplæringskontor, teknologibedrifter og leverandører av opplæringsutstyr og digitale læringsplattformer. Slik kan elevene møte teknologi og arbeidsmetoder som er aktuelle i bransjen, samtidig som bedriftene får bidra til utviklingen av framtidens fagarbeidere. Oppsummert mener jeg at samarbeid med næringslivet styrkes når arbeidslivet blir en aktiv medutvikler av opplæringen, ikke bare en mottaker av ferdig utdannet arbeidskraft. Målet bør være et tettere og mer forpliktende partnerskap som bidrar til å kvalifisere flere mennesker til den kompetansen Trøndelag trenger i framtiden. Ta kontakt så ser vi på dette i lag.

132 Luftving/Ørland Flystasjon

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: Torstein Braseth

Stilling: Sjeffssersjant 132 Luftving

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Som en stor lærlingebedrift vil 132-luftving/Ørland flystasjon kunne påvirkes, spesielt ved endringer av tilbudsstrukturen på yrkesfag. Dette forsterkes ved eventuelle endringer i fosenregionen. Vi kan likevel ikke se at de spesifikke tilbudsendringer som foreslås for perioden har negative konsekvenser for de behov vi har ved 132-luftving/Ørland flystasjon. Eventuelle tiltak/insentiver for å stimulere til at flere går ut i lære versus påbygning anses positivt og støttes.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

132-luftving/Ørland flystasjon kan ikke se justeringer på tilnærmingen til spisset toppidrett vil ha noen negativ påvirkning for våre behov.

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

1: redusere summen skolen får per elev (da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen)

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

For 132-luftving/Ørland flystasjon anses det som viktig at når det tvinges frem endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag, da spesielt flytting/sentralisering av spesifikke VG2-linjer, men også andre endringer endringer, at man involveres i dette arbeidet.

Lokalisering/geografisk tilknytning anses som avgjørende i både et rekrutterings- og beholderperspektiv for oss. Det vil også forhåpentligvis bidra til å redusere de negative effektene eventuelle reduksjoner i tilbud vil ha på vår evne til å tilegne oss den kompetanse vi trenger for å levere på samfunnets beredskapsbehov i fremtiden.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

132-luftving/Ørland flystasjon har ingen innspill i denne saken

Cissi Klein videregående skole

Type innsender: Offentlig videregående skole i Trøndelag

Kontaktperson: Astrid Vasseljen

Stilling: Adjunkt m/tillegg

Region: Ingen bestemt region

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

1: redusere summen skolen får per elev (da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen)

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole?

Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

Vi bør gå for alternativ 1 - dvs. beholde musikktilbudet på MDD, selv om det blir en reduksjon i elevsatsen.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Vi foreslår at noe av den individuelle undervisninga på musikk foregår i gruppe. Både hoved- og biinstrument.F. eks. kan hovedinstrumentundervisningen på VG1 være i gruppe. Mens VG2 og VG3 kan få individuell undervisning.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

At man legger til rette for at kulturlivet i byene og distriktene har gode livsvilkår. Det innebærer at de økonomiske rammene sørger for at kulturarbeidere kan bo i hele fylket.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Gjelder svar på 1c - 1. Her kommer det ikke fram hvor stor prosent reduksjon skolene vil få. Vi mener det er viktig at alle tillitsvalgt blir involvert i denne prosessen. Deler av undervisningen på fordypningsinstrumentet bør være en- til en, mens andre deler av undervisning i fordypningsinstrumentet mener vi kan foregå i gruppe.

Faggruppe kunst og kulturfag

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: Ola Marius Ryan

Stilling: Faggruppeleder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

Å ivareta videregående opplæring med fordypning innen idrett, musikk, dans, drama, samt KDA er en investering for framtida. Det er også svært viktig strategisk for at vi skal få et større mangfold av våre ungdommer til å velge et videregående tilbud som gir studiekompetanse. Mange av de som går disse utdanningene vil få en grunnutdanning innen sine områder. Selv om de senere velger en annen yrkesretning, så har de med seg denne kompetansen inn i de ulike samfunnene der de etterhvert bosetter seg. Disse menneskene vil bli viktige aktører for å oppfylle punkt 6.4 i nasjonal beredskapsplan. Å ha videregående skoler med et mangfoldig tilbud spredt utover i fylket er også en viktig del av beredskapsplanen. De små skolene utenfor de store byene må derfor ivaretas, slik at alle ungdommer har en reell mulighet til å velge ulike fordypningsfag. Det er viktig å se på geografisk avstand i denne sammenhengen og vurdere struktur med utgangspunkt i at de fleste bør kunne ha tilgang til f.eks en musikklinje uten å måtte flytte alt for langt.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Man bør bevare idrettslinjer rundt om i regionen, slik at ungdom har mulighet til å velge dette tilbudet på lik linje med musikk, dans og drama. Den ekstra spissingen inn mot toppidrett utover dette bør man vurdere å kutte ytterligere.

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

4: la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Organisatorisk sammenslåing kan være aktuelt, dersom man finner en modell som ikke fører til en større kostnad pga ekstra administreringsfunksjoner. Dette er alltid en fare ved sammenslåinger.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Vi trenger mangfold for å ivareta trøndelagsamfunnets beste. Det er viktig at de som ønsker seg studiekompetanse kan få dette gjennom andre utdanninger enn ren studiespesialiserende retning. Vi tenker da på både musikk, dans, drama, idrett og kunst, design og arkitektur. Vi er redd for at avgjørelser om reduksjon i tilbud vil føre til et mye større frafall fra videregående skole. At ungdom hopper av skolegangen og siden kanskje ikke får seg jobb pga manglende utdanning er en langt større kostnad for samfunnet enn det er å opprettholde et mangfoldig tilbud i videregående utdanning.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Musikklinjene står for en stor andel av rekrutteringer til høyere musikkutdanninger i regionen, både ved Nord universitet og NTNU. For at elevene skal være best mulig rustet for videre musikkutdanning er det essensielt at de har et solid utgangspunkt for videre arbeid med fordypningsinstrument/ hovedinstrument. Dette arbeidet gjennomføres best gjennom en-til-en-undervisning. Faggruppe kunst og kulturfag ved Nord mener at dette er bærebjelken i utdanningen, og en del av fagets egenart. Tar man bort dette mister man kvaliteten i undervisningen, og også en ytterligere del av elevgrunnlaget.

NÆRINGSFORENINGEN I TRONDHEIMSREGIONEN MID- NORWAY CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrige skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Ingunn Rokseth

Stilling: Næringspolitisk rådgiver

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

- Det er kompetansebehovet i nærings- og arbeidslivet som må være førende for dimensjoneringen og balansen mellom studiespesialisering og yrkesfag. Både NAVs Bedriftsundersøkelse og NHOs Kompetansebarometer viser tydelig til den store volumetterspørselen etter fagarbeidere. "Norge trenger flere fagarbeidere. Det sees gjennomgående innen helse, industri, og innen bygg- og anlegg, som er de tre yrkesgruppene med størst mangel på arbeidskraft" (NAVs Bedriftsundersøkelse 2026). At det er mange som går yrkesfag er med andre ord i tråd med volumetterspørselen. Det er også behov for høyere utdanning, men det er ulikt i volum og bransjer og slike analyser må ligge til grunn i dimensjoneringen. - Ved å etablere et mer forpliktende samarbeid mellom næringsliv og de vgs. skolene innen studiespes., og øke kontakt til bedrifter kan vi også i større grad sikre at elever som tar høyere utdanning finner arbeid i regionen(e). - Det er en generell bekymring i næringslivet at yrkesfag skal tas ned til fordel for studiespes. med økonomisk besparelse som hovedmotivasjon. Igjen, pekes på det store behovet for fagarbeidere. - Næringsstrukturen i de ulike regionene må også være førende for tilbudsstrukturen, samt aldersfordelingen innen enkelte bransjer der det ventes stor pensjonsavgang. Region Trondheim: - Det er bekymring for at det blir flere ostepølvekutt for studiespesialisering i Trondheimsskolene. Det er store klasser allerede noe som kan gi negativt utslag for læringsutbytte til elever som har tenkt seg videre på universitet/høyskole. - NiT registrerer at det nå er mange som søker påbygg i Trondheim. Det å ha elever inn på yrkesfag, som ikke gjennomfører yrkesfaglige løp, men hopper over på påbygg er kostbart. Det bør settes inn tiltak og ressurser som gjør elever bedre i stand til å velge det som er det beste for de fra starten av. Region Trøndelag Sør: - Tilbudsstrukturen må i større grad dimensjoneres etter dokumenterte og framtidige kompetansebehov i regionalt arbeidsliv, ikke utelukkende etter historiske søkertall og kortsiktig klasseoppfylling. - En region i sterk vekst og med behov for både fagarbeidere og høyere utdannet kompetanse må ha et robust studieforbereidende tilbud. Tilbudsstrukturen må vurderes ut fra langsiktig kompetanse- og samfunnsutvikling, ikke bare ett års søkertall. - Fylkeskommunen bør utvikle mer forpliktende modeller for skole-næringslivssamarbeid i alle regioner, også innen studieforbereidende utdanningsprogram. - Når fylkeskommunen nå vurderer én eller to paralleller på studiespesialisering ved Melhus vgs, mener vi vurderingen må ta utgangspunkt i mer enn dagens elevtall. Næringslivets framtidige kompetansebehov,

kommunens vekst og behovet for et bredt og attraktivt utdanningstilbud lokalt må også inngå. To paralleller vil kunne gi et mer robust fagmiljø og større bredde i programfagene, samtidig som flere unge får mulighet til å ta studieforberedende utdanning i egen kommune. - NiT mener tilbudsstrukturen må legge bedre til rette for rekruttering til betongfaget. Regionen har bedrifter med behov for denne kompetansen, og manglende tilgang på kvalifisert arbeidskraft kan bli en begrensning for både vekst og gjennomføring av framtidige bygg- og anleggsprosjekter. Region Fosen/Johan Bojer vgs.: - Det er god sammenheng mellom vgs.tilbud og næringsstruktur i regionen. - Det er allerede gjort strukturendring da Rissa og Leksvik vgs. ble sammenslått. De videregående skolene på Fosen samarbeider godt og har utfyllende tilbud i regionen, spesielt på vg2. -

Bedriftene mener 2+2-løpet absolutte er å foretrekke, men der det ikke tilbys Vg2 tilbud i regionen er 1+3 et godt alternativ. Det gjelder f.eks. rørslag, landbruksmekaniker. -

Den store volum-etterspørselen for Indre Fosen er innen industri. Industrien utgjør 28% av sysselsettingen i privat sektor. Samtidig er 31% av disse over 55 år. Innen helse er 26% over 55 år. Det betyr at vi har stor pensjonsavgang i vente de neste 10 årene, spesielt innen disse to sektorene. Her er også YSK-løpet innen TIF særdeles viktig for næringslivet. Banken med bedrifter er der og vi jobber aktivt med rekruttering av elever. Drone- og YSK- er viktig for en tydelig satsing som er i tråd med næringslivets behov og en fremtidsrettet kompetanse. - Vi støtter også forslaget innsendt fra Fosenregionen IKPR.

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

- At flere ungdommer velger en kombinasjon av yrkesfag og påbygg kan også være et tegn på et behov og interesse for å kombinere praksis og teori i sterkere grad enn før. Enkelte bedrifter peker også på at dette ikke nødvendigvis er en ulempe. De kan få tilgang til arbeidskraft som da har noe praktisk erfaring, men også høyere utdanning. -

Konsekvensene kan likevel slå utilsiktet ut med at man utdanner færre fagarbeidere som det er mest behov for, at flere elever sliter med å komme igjennom påbygg, eller at elever som primært vil bli fagarbeider ikke kommer inn på ønsket sitt. Eller at det blir færre som i utgangspunktet kunne ha gått på Studiespesialisering. - Dette er en stor og viktig diskusjon som vi vil oppfordre til løftes til det beste for elevene og arbeidslivet. Her bør både innretning og mulige krav til opptak til påbygg vurderes opp mot elevenes valgmuligheter og næringslivets behov - for både fagarbeidere og praktiske høyt utdannede.

Karriereveiledernes råd i grunnskolen vil også være sentralt her. Slik vi ser det krever spørsmålet en grundig gjennomgang, og mulig er det tid for fornying? Et utdanningstilbud som kombinerer yrkesfag og studiespesialisering? Det kan støttes basert på resultatene i NHOs Kompetansebarometer som viser til at behovet for Høyere yrkesfaglig utdanning har gått forbi behovet for høyere utdanning (s. 22, Rapport 2026:4). Ser vi det samme nå bare på et lavere utdanningsnivå?

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Det bør åpnes for at de videregående skolene i distriktene kan tilby modulbasert yrkesopplæring innenfor flere fag. Dette kan organiseres i sammenheng med skolenes Vg2 tilbud og næringslivet. At voksne har tilgjengelig utdanningstilbud i sin region er viktig for å møte regionenes behov.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Ved endringer i struktur må det følge gode og forutsigbare kollektivløsninger for elever.

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Innspill til musikktilbudet: NiT, støttet av vårt fagråd for kreative og kulturbaserte næringer, er uenig i premisset om at man må velge mellom å kutte i musikklinjene, toppidretten eller yrkesfag. Linjenes verdi og tilbud må vurderes separat og ikke settes opp mot hverandre, og fylkeskommunen bør gå langt i å vurdere andre sparetiltak som ikke undergraver den kreative kompetansekjeden, der både musikklinjene og yrkesfag inngår. Vi forstår samtidig at fylkeskommunen må tilpasse antallet studieplasser til elevtallene, men savner en helhetlig tenkemåte som ikke skal være rent kostnadsdrevet. Vurderingen må ta utgangspunkt i: 1. Kompetansebehovet i arbeids- og næringslivet. I tillegg til at flere blir profesjonelle musikere så utdanner musikklinjene framtidens ledere, lærere og gründere, med unike perspektiv som man ikke får i andre utdanningsløp. Vi vet ikke nå hva kompetansebehovet blir i 2040, men ifølge World Economic Forum er kreativitet, originalitet og initiativ helt sentral kompetanse for fremtiden. Kompetansen som utvikles på musikklinjene er etterspurt i et arbeidsliv preget av teknologi, kunstig intelligens og kontinuerlig omstilling. 2. Et mangfold av elever med ulike forutsetninger for å fullføre videregående opplæring. For flere elever bidrar musikken til at de fullfører og får generell studiekompetanse, en påstand som støttes av forskning (se rapporten "Kultur for kompetanse", laget for Spekter og LO av inFuture). Resultatet vises i høy gjennomføringsgrad på musikklinjene. 3. Ringvirkninger som skapes i annet næringsliv. De profesjonelle musikerne er helt sentrale for å ha en sunn kulturnæring, hvor f.eks. helårsscenene skaper et årlig merforbruk i annet næringsliv på 800 millioner kroner, bare i Trondheim (Konsertundersøkelsen 2024). Alt henger sammen med alt, og det er uforsvarlig å gjennomføre et 18,5% budsjettreduksjon per elev uten en grundig og uavhengig analyse av konsekvensene for tilbudets kvalitet og dermed for framtidens arbeidstakere og næringsliv. Vær samtidig bevisst på at uforsvarlige kutt i én linje kan føre til at skolene må gjøre uønskede kutt i andre linjer. Når det kommer til forslaget om nedleggelse av musikktilbud så tar vi ikke stilling til om linjer skal legges ned, da dette ikke er konkretisert i høringsdokumentet. Vi oppfordrer også her til å se et større perspektiv på

musikklinjenes samfunnsverdi. Utdanningstilbudene innen kunst, kultur og kreativ næring må vurderes som investeringer i regional kapasitet – ikke bare som kostnader i den enkelte skole.

NAV TRØNDELAG

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Marie Pauline Nilsen Holtan

Stilling: Seniorrådgiver

Region: Ingen bestemt region

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overenstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

Det er viktig å formidle at fylkeskommunen har et stort spekter av virkemidler man kan ta i bruk for å gjennomføre og fullføre en fagutdanning. Vi i Nav ser at vi sammen bør jobbe med å formidle og vise at opplæring inneholder mye mer enn tradisjonelle skoleløp, og en 2 pluss 2 modell. At vi får frem både for oss i hjelpeapparatet som fylkeskommune, kommune, Nav, helse, for innbyggere og arbeidsgivere at det er mange veier til rom. -hvordan lage reell skreddersøm? Vi er opptatt av opplæring for voksne skal gi opplæring på det vedkommende trenger, altså ikke det man er opplært i fra før. I denne sammenhengen er realkompetansevurdering og godskriving sentralt. Her har fylkeskommune og Nav et potensial til å samarbeide tettere. Vi i Nav kan jobbe mer med at våre brukere får dokumentert sin praksis gjennom Nav opp mot læreplanmål, slik at Fylkeskommunen bruker kortere tid på å innhente denne typen dokumentasjon i en søknadsprosess. På denne måten kan vi reelt korte ned opplæringstiden til brukere, og vi kan korte ned perioden som Nav bruker. -vi håper at man gjennom modulstrukturerte læreplaner får enda bedre skreddersøm ute hos bedrift. Vi er også kjent med at dette hører sammen med arbeidsgivers opplæringskapasitet, men vi håper at man tilstreber seg å legge opplæringen ute i bedrift slik vi har oppfattet er hensikten i modulariserte opplæringsløp. -vi håper kommende løp som skal tilbys modularisert, legges ute hos bedrift og at det blir lagt opp til at søkerne får den opplæringen de trenger etter realkompetansevurdering, og ikke må ta alle modulene. -vi ser at det er behov for fleksible opplæringsløp, når for eksempel når det gjelder oppstart. Det er utfordrende å holde på motivasjonen fra man søker voksenopplæring til man starter løpet i praksis. Dette kan føre til at flere velger å ikke starte. Vi håper også at man kan jobbe for å opprette opplæringsløp utenfor det som planlegges gjennom tilbudsstrukturen om det dukker opp muligheter for å sette igang ute hos bedrifter som ønsker det. Med raske omstillinger i arbeidslivet, er det mange bedrifter som er gode på å finne gode tiltak. Et eksempel på det er å skolere opp. Da kan det f.eks være at de kan tilby løp ute hos seg. Det kan også tenkes at man i samarbeid med Nav eller fylkeskommunen har kjennskap til flere kandidater som kan benytte seg av et tenkt opplæringstilbud. Da er det dumt om denne muligheten ikke blir realisert på grunn av rigide systemer som ikke i like stor grad klarer å macche omstillingshastigheten ute i nærings- og arbeidsliv. -dette krever god opplæringskapasitet ute hos arbeidsgivere. Hvordan ivareta og støtte arbeidsgivere i dette? Hvordan gi gode insentiver for at

arbeidsgivere skal oppleve støtte og oppfølging underveis. - For flere voksne kan et lærekandidatløp være et mer hensiktsmessig løp. Hvilke muligheter har man her? Vi håper at bedriften får økonomisk støtte for å kunne tilrettelegge for slike løp.

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Her vil vi også fremheve tverrsektoriell samhandling som et svar, vi må alle bidra for at vi skal ha gode løp for den enkelte samtidig som arbeidslivet skal kunne dekke sine behov for faglært arbeidskraft.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

At flere av dem som står utenfor, kommer inn i jobb eller utdanning, og at arbeidslivet får tilstrekkelig faglært arbeidskraft. At innbyggere går fra å heve ytelser, til å ha skattbar inntekt. Perspektivmeldingen (Meld.St. 31, 2023-2024) trekker frem kvalifisering og opplæring som et av de viktigste tiltakene for å nå målet om at flere skal komme seg i arbeid. Så det å jobbe med gode løsninger gitt redusert relevanttall blir viktig fremover. Dere har gjort en grundig jobb i å involvere berørte parter gjennom folkemøter.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Det er interessant å se nærmere på bedriftsnær opplæring, og da er det viktig at bedriftene får gode rammebetingelser, det være seg ressurser som kompetanse, opplæring, veiledning, oppfølging etc.

UNGDOMMENS FYLKESUTVALG TRØNDELAG

Type innsender: Gruppe/råd (uten organisasjonsnummer)

Kontaktperson: Magnus Wolden

Stilling: Utvalgsleder i utdanning (UFU)

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforbereidende for skoleåret 2027-2028?

UFU foretrekker å redusere antall plasser på VG1 yrkesfag med 60 plasser.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

UFU mener vi bør redusere tilbudet om breddeidrett, men ivareta tilbudet med spisset toppidrett for å sørge for at tilbudet treffer de utøverne som har best utbytte av satsningen.

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

1: redusere summen skolen får per elev (da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen)

1d: Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?

UFU stiller seg bak en reduksjon av tilbudet på påbygg med 306 plasser for å sørge for at de som velger yrkesfag blir dyktige fagarbeidere som arbeidslivet etterspør.

1e: Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?

UFU tar ikke stilling til dette spørsmålet. Vi har ikke nok kunnskap om ITO til å uttale oss om tilbudet.

1f: Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole? Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?

UFU støtter alternativ 2 fra fylkesdirektøren.

1g: Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overensstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?

UFU tar ikke stilling til dette spørsmålet.

SØR-TRØNDELAG SKISKYTTERKRETS

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Kjetil Værnes

Stilling: Styreleder

Region: Ingen bestemt region

1a: Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?

Vi som organisasjonsledd i Norges skiskytterforbund har ingen innspill til dette punktet, men har forståelse for at færre elever utløser behov for endringer.

1b: Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?

Med tanke på Fylkeskommunens totale budsjett er bevilgningen til spisset toppidrett (20 mill kr) en nesten ubetydelig andel, og en reduksjon til 12 mill kr vil knapt bli synlig på overordnet nivå. Konsekvensen av redusert tildeling kan derimot få en betydelig konsekvens for Trøndelag som stolt idrettsfylke. Vi har sett på strukturendringene som er beskrevet med henvisning til rapporten fra arbeidsgruppa som har sett på forslag til endring, forenkling og effektivisering av ordningen spisset toppidrett. Et sterkt samarbeid mellom idretten og skolen har vi i skiskyting god erfaring med. Men vi ser også utfordringer med denne modellen. Den er sårbar økonomisk, og har ikke den forutsigbarhet/robusthet som bør være tilstede for å bygge opp kompetanse hos trenere over tid. Dette vil særlig kunne være tilfeller for mindre idretter uten administrativt ansatte, slik som tilfelle er for skiskyting. Å bygge opp og videreutvikle et kompetansemiljø er svært utfordrende når rammevilkårene stadig er i endring. De foreslåtte endringene flytter kostnadene fra fylkeskommunen over på idretten, og hvis ikke idretten klarer å finansiere disse kostnadene så vil tilbudet spisset toppidrett miste både kvalitet og omfang. Det innebærer stor risiko å gjennomføre de foreslåtte besparelsene i satsningen på idrett i Trøndelag, og vi ber instendig om at nødvendige reduksjoner i fylkeskommunens budsjett tas på andre områder. Ungdommen er framtida og bør satses på, og idrett er et varemerke for Trøndelag!

1c: Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

3: lage en kombinasjon av alternativ 1 og 2, ved å legge ned bare ett musikktilbud i fylket, og i mindre grad redusere elevsatsen enn foreslått i alternativ 1

2a: Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Drifte effektivt og ikke overinvestere i ny bygningsmasse. Store/fulle klasser kan gå utover kvaliteten i undervisninga, de flinkeste elevene klarer seg bra uansett, mens de svakere kanskje har det bedre i mindre klasser. Elevene skal bli gode mennesker, de er mer enn hva vitnemålet forteller.

2b: Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste? Og hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Fylkeskommunen som skoleeier skal ikke bare gi elevene et grunnlag for å ha noe å leve av, det er minst like viktig å gi elevene noe å leve for.

2c: Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Kanskje kompenserende tiltak må nedprioriteres og noe av det overlates til frivilligheten? (F.eks. oppfølging av hybelboere, dette kan være ei foreldregruppe sitt ansvar).

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Nei

INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD FOR NORD-ØSTERDAL

Type innsender: Organisasjon/kommune/fagskole/øvrig skole eller utdanningsinstitusjon

Kontaktperson: Silje Frogner Tangen

Stilling: Daglig leder

Region: Ingen bestemt region

2d: Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen i vedlegg 2, kapittel 12?

Dette er en generell uttalelse fra Interkommunalt politisk råd Nord-Østerdal: Høringssvar fra Interkommunalt politisk råd Nord-Østerdal (IPRNØ) - Tilbudsstruktur fram mot 2040 Interkommunalt politisk råd Nord-Østerdal (IPRNØ) registrerer forslaget til ny videregående skolestruktur i Trøndelag og den krevende situasjonen fylkeskommunen står i med fallende elevtall og stramme økonomiske rammer. IPRNØ har forståelse for at Trøndelag fylkeskommune må gjøre nødvendige prioriteringer og tilpasninger. Samtidig vil IPRNØ være tydelige på at økonomiske og demografiske utfordringer ikke kan løses gjennom en sentralisering som rammer distriktsungdom hardest. Røros videregående skole er viktig for hele Fjellregionen Røros VGS er ikke bare en skole for Røros. Den er en regional samfunnsinstitusjon som har stor betydning for ungdom, arbeidsliv og bosetting i hele Fjellregionen. Regionen er en bo- og arbeidsregion, og for mange av våre ungdommer er Røros det naturlige og nærmeste alternativet for videregående opplæring. Røros VGS gir ungdom mulighet til å bo hjemme eller ha en overkommelig reisevei, samtidig som de får tilgang til relevante og gode utdanningstilbud. Røros VGS har også utviklet et tett og godt samarbeid med lokalt næringsliv og offentlige aktører. Dette er viktig for å sikre at utdanningstilbudene er tilpasset arbeidslivets behov og at regionen får tilgang på nødvendig kompetanse i årene som kommer. Det viktigste er at tilfanget av fagutdannede og læringer til det lokale næringslivet ikke begrenses. Dette er avgjørende for næringslivet i distriktene. Å svekke Røros VGS vil derfor ikke bare være et spørsmål om skolestruktur. Det vil være et regionalpolitisk valg med konsekvenser for bosetting, arbeidskraft, næringsutvikling og framtidig samfunnsutvikling. Ungdom i distriktene skal ikke betale prisen for sentralisering IPRNØ mener det er avgjørende at ungdom i distriktene sikres reelle og likeverdige muligheter til videregående opplæring. Når avstandene allerede er store, kan en ytterligere sentralisering av tilbudene få betydelige konsekvenser. Lengre reisevei, økt pendling og større behov for hybel vil kunne gjøre videregående opplæring mer krevende – både praktisk og økonomisk – for elever og familier. Det kan ikke være slik at ungdom skal få et dårligere utdanningstilbud fordi de bor i en distriktskommune. Likeverdige utdanningsmuligheter betyr ikke nødvendigvis at alle skoler skal ha de samme tilbudene, men at ungdom i hele fylket må ha en reell mulighet til å gjennomføre videregående opplæring uten urimelig belastning knyttet til bosted. Fleksible løsninger med digital undervisning eller samlinger, slik at elevene slipper å reise hver dag til

studiested, eller kan ta deler av skoleuka hjemme, kan være et viktig tiltak for å ivareta distriktselevenes behov. Slike løsninger bør vurderes som en del av verktøykassen før mer omfattende strukturelle endringer gjennomføres. Utdanningstilbudet må ses i sammenheng med behovet for fagarbeidere. For distriktskommunene er tilgangen på fagarbeidere og lærlinger avgjørende for næringslivets utvikling og framtidig rekruttering. Endringer i tilbudsstrukturen må derfor vurderes ut fra hvilke konsekvenser de får for søkningen til yrkesfag og for tilgangen på lærlinger og fagutdannet arbeidskraft. Å redusere mulighetene for påbygg fra yrkesfag kan gi økonomiske besparelser, men bør forsøkes ut med forsiktighet for ikke å redusere den generelle søkningen til yrkesfag. IPRNØ mener en forsøksperiode på tre år, med en systematisk vurdering av konsekvensene i etterkant, kan være en fornuftig inngang. Det er også viktig for Fjellregionen at samarbeidet om å skaffe lærlingeplasser til voksne på tvers av fylkesgrensa til Innlandet fortsetter. Dette er et godt eksempel på hvordan fylkesgrensene kan håndteres fleksibelt for å møte behovene i en felles bo- og arbeidsregion. Samarbeid på tvers av fylkesgrensene gir muligheter. Fjellregionen er en sammenhengende bo-, arbeids- og utdanningsregion, selv om den er delt av fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet. IPRNØ mener derfor at framtidig tilbudsstruktur må legge til rette for at eksisterende samarbeid på tvers av fylkesgrensene kan videreføres og utvikles. For Rørosregionen er det viktig at tilbudene ved Nord-Østerdal videregående skole i Innlandet er et tilgjengelig alternativ for elever fra Trøndelag, og vice versa. Dette har lange og gode tradisjoner i Fjellregionen. Et lignende samarbeid over fylkesgrensa kan også tenkes for Oppdal og Rennebu, som samlet sett vil kunne gi et bedre videregående opplæringstilbud for elevene i Trøndelag sør. Samarbeid på tvers av fylkesgrensene bør derfor inngå som et konkret virkemiddel i arbeidet med å møte fallende elevtall og strammere økonomiske rammer, framfor at løsningen ensidig blir nedbygging av lokale tilbud. Langsiktige regionale hensyn må veie tungt. IPRNØ forventer at Trøndelag fylkeskommune legger et bredt regionalpolitisk perspektiv til grunn når den framtidige skolestrukturen skal avgjøres. Elevtall og økonomi er viktige faktorer, men de kan ikke være de eneste kriteriene. Når skoler vurderes nedskalert eller tilbud fjernet, må også konsekvensene for elever, familier, arbeidsliv, rekruttering og bosetting tas med i regnestykket. En videregående skole er en investering i framtidig kompetanse og samfunnsutvikling. Det som kan framstå som en økonomisk innsparing på kort sikt, kan samtidig få store kostnader for regionen på lang sikt. Å styrke fagmiljøene ved de minste videregående skolene er viktig. En utveksling av kompetanse mellom Røros VGS og Nord-Østerdal VGS vil kunne bidra til å sikre og utvikle læretilbudet ved Røros VGS. Reiseavstanden mellom disse to skolene er under en time, og dette gir et godt utgangspunkt for samarbeid om kompetanse og fagmiljø. IPRNØ mener at slike samarbeidsmodeller bør utredes og prøves ut før en konkluderer med at tilbud må legges ned eller flyttes. Kompenserende tiltak må være reelle alternativer. IPRNØ merker seg at Trøndelag fylkeskommune peker på kompenserende tiltak for elever som får ulemper dersom skolesteder legges ned eller utdanningsprogram flyttes. IPRNØ mener imidlertid at kompenserende tiltak ikke bare bør være løsninger som settes inn etter at en strukturendring er besluttet. Fleksible opplæringsmodeller, samarbeid mellom skoler og fylker, styrking av fagmiljøer og bedre utnyttelse av eksisterende kompetanse bør vurderes

som tiltak som kan bidra til å opprettholde et godt tilbud uten unødvendig sentralisering. Dersom strukturendringer likevel gjennomføres, må kompensierende tiltak være tilstrekkelige til å ivareta elevenes reelle utdanningsmuligheter. Dette gjelder blant annet: - forbedret skoleskyss for elever som får vesentlig lengre reisevei - oppfølging og støtte til elever som må bo på hybel - fleksible opplæringsmodeller med digital undervisning og samlinger - mulighet for å gjennomføre deler av skoleuka nærmere hjemstedet - samarbeid mellom videregående skoler om fag, kompetanse og undervisning - samarbeid på tvers av fylkesgrensene der dette gir bedre samlet tilbud for elevene. Tydelig oppfordring fra IPRNØ Interkommunalt politisk råd Nord-Østerdal ber Trøndelag fylkeskommune om å: - opprettholde Røros VGS som en fullverdig og sentral regional videregående skole - sikre et bredt og relevant utdanningstilbud ved skolen, tilpasset ungdommenes og arbeidslivets behov - legge avgjørende vekt på reiseavstander og konsekvensene for distriktsungdom når framtidig skolestruktur vurderes - vurdere skolestrukturen i et langsiktig regionalt utviklingsperspektiv, der bosetting, rekruttering og næringsutvikling inngår som sentrale hensyn - sikre at nødvendige økonomiske tilpasninger ikke gjennomføres på en måte som systematisk svekker utdanningsmulighetene for ungdom i distriktene - legge større vekt på samarbeid mellom skoler, kommuner og fylkesgrenser som virkemiddel for å opprettholde og utvikle tilbudene - ivareta tilgangen på fagarbeidere og lærlinger som et sentralt hensyn ved endringer i tilbudsstrukturen - vurdere en treårig forsøksperiode for endringer i mulighetene for påbygg fra yrkesfag, med evaluering av konsekvensene før en eventuell permanent endring - videreføre samarbeidet om lærlingeplasser for voksne på tvers av fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet - utrede og prøve ut kompetansesamarbeid mellom Røros VGS og Nord-Østerdal VGS for å styrke fagmiljøene og sikre et bredt læretilbud - ta i bruk fleksible opplæringsmodeller, herunder digital undervisning og samlingsbaserte løsninger, der dette kan redusere reisebelastningen for distriktsungdom. IPRNØ vil samtidig understreke at Nord-Østerdal ønsker et konstruktivt samarbeid med Trøndelag fylkeskommune om framtidens videregående opplæring. IPRNØ er innstilt på å bidra til gode og framtidsrette løsninger, men oppfordringen er klar. Røros VGS er viktig for hele Fjellregionen. Skolen må ikke bygges ned som følge av en ensidig sentralisering av videregående opplæring. Distriktsungdom skal ha reelle, likeverdige og framtidsrette utdanningsmuligheter – uavhengig av hvor i regionen de bor. Samtidig må framtidens tilbudsstruktur sikre næringslivet tilgang på fagarbeidere og lærlinger. Det krever at vi ser skole, arbeidsliv, bosetting og regional utvikling i sammenheng – og at vi tar i bruk samarbeid og fleksible løsninger før vi bygger ned etablerte tilbud. Med vennlig hilsen Bjørnar Tollan Jordet (politisk leder IPRNØ) og Silje Frogner Tangen (daglig leder IPRNØ)

Høringssvar –

Framtidig tilbuds- og skolestruktur i videregående opplæring fram mot 2040

Innledning

Fagforbundet avd.169 takker for muligheten til å gi innspill til høringen om framtidig tilbuds- og skolestruktur i videregående opplæring fram mot 2040. Vi anerkjenner behovet for omstilling som følge av økonomiske og demografiske utfordringer, men mener at framtidige løsninger må være kunnskapsbaserte, langsiktige og forankret i fylkeskommunens samfunnsoppdrag.

Vi har vektlagt vårt svar på utfordringene mot tilbuds- og skolestruktur mot 2040.

Videregående skoler som samfunnsbærere

De videregående skolene er mer enn undervisningsarenaer. De er viktige arbeidsplasser, kompetansesentre og drivkrefter for lokal bosetting, næringsutvikling og regional verdiskaping. Ved vurdering av strukturendringer må konsekvensene for lokalsamfunn, arbeidsplasser og rekruttering til lokalt arbeidsliv tillegges betydelig vekt.

Elevers beste og gjennomføring

Høy gjennomføringsgrad må være et hovedkriterium i alle vurderinger. Lengre reiseavstander, økt behov for hybelboing og svakere tilknytning til skolemiljøet kan føre til økt frafall. Eventuelle endringer må derfor konsekvensutredes grundig med hensyn til læringsmiljø, frafallsrisiko og elevenes totale opplærings situasjon.

Samfunnsregnskap må vektlegges

Beslutninger kan ikke vurderes utelukkende ut fra fylkeskommunens økonomi. Konsekvenser for arbeidsliv, bosetting og framtidig verdiskaping må inngå i et helhetlig samfunnsregnskap.

Yrkesfag og kompetansebehov

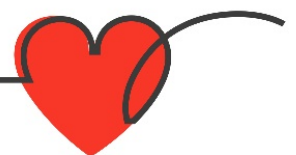
Trøndelag vil ha et betydelig behov for fagarbeidere innen helse- og oppvekstfag, bygg- og anlegg, elektro, tekniske fag og samferdsel. Fylkeskommunen må derfor prioritere å opprettholde og videreutvikle yrkesfaglige tilbud i hele fylket.

Alternative løsninger før sentralisering

Før nedlegging eller vesentlig reduksjon av skoletilbud vurderes, bør fylkeskommunen prioritere omstilling av tilbud, økt samarbeid mellom skoler, fleksible undervisningsmodeller, kombinasjoner av ungdoms- og voksenopplæring samt styrket etter- og videreutdanning.

Fagforbundets anbefalinger

- Ingen videregående skoler bør legges ned før alternative løsninger er grundig utredet.

- Distrikts- og samfunnskonsekvenser må vektlegges på lik linje med økonomiske hensyn.
- Gjennomføringsgrad og elevens beste må være overordnede kriterier.
- Yrkesfaglige tilbud må sikres i alle regioner av fylket.
- Ansatte og tillitsvalgte må involveres i alle faser av det videre arbeidet.

Avslutning

Fagforbundet mener at utfordringen med færre ungdommer må møtes med innovasjon, samarbeid og utvikling, ikke primært gjennom sentralisering og reduksjon av tilbud. En sterk og desentralisert videregående opplæring er et viktig virkemiddel for å sikre bosetting, verdiskaping og kompetanse i hele Trøndelag.

Fagforbundet Trøndelag fylkeskommune avd. 169 v/ leder Ørjan Nilsson
Strømmen

Trøndelag fylkeskommune

Attn.: Martin Pütz

Trondheim, 15.09.2026

Vår ref. 26/1673-9

041.230/TOGR

Deres ref. 202622907-1

Høringssvar: Høring av tilbudsstruktur i videregående opplæring i Trøndelag fram mot 2040

LO Trøndelag takker for muligheten til å gi innspill til høringen om tilbudsstruktur i videregående opplæring fram mot 2040.

LO organiserer arbeidstakere i både privat og offentlig sektor, og har et særlig ansvar for å bidra til et utdanningssystem som sikrer framtidig kompetanse, høy sysselsetting og små forskjeller i samfunnet. Videregående opplæring er en av de viktigste samfunnsinstitusjonene vi har for å forebygge utenforskap, sikre rekruttering til arbeidslivet og legge grunnlaget for regional utvikling.

LO Trøndelag har forståelse for at Trøndelag fylkeskommune står overfor betydelige økonomiske utfordringer, samtidig som antallet ungdommer i alderen 16–18 år forventes å bli redusert fram mot 2040. Dette innebærer at det vil være behov for tilpasninger i skole- og tilbudsstrukturen. Samtidig mener vi at økonomiske hensyn alene ikke kan være premissgivende for beslutningene som tas. Konsekvensene for elever, lokalsamfunn, arbeidsliv og framtidig kompetanseforsyning må tillegges stor vekt.

Overordnede prinsipper

LO Trøndelag mener følgende prinsipper må ligge til grunn for det videre arbeidet:

- alle ungdommer skal ha reell tilgang til videregående opplæring av høy kvalitet, uavhengig av bosted
- videregående opplæring skal bidra til sosial utjevning og redusere risikoen for utenforskap
- tilbudsstrukturen må dimensjoneres ut fra behovene i arbeidslivet og samfunnet
- fag- og yrkesopplæringen må styrkes, ikke svekkes
- fylket må opprettholde attraktive utdanningstilbud i hele Trøndelag for å sikre bosetting og regional utvikling
- hensynet til elevenes beste må være overordnet i alle strukturendringer

Fag- og yrkesopplæringen må styrkes

LO Trøndelag er bekymret for forslag som innebærer reduksjon i yrkesfaglige tilbud eller elevplasser.

Arbeidslivet i Trøndelag vil i årene framover ha et betydelig behov for fagarbeidere innen blant annet:

LO Trøndelag

Landsorganisasjonen i Norge
www.lo.no/trondelag
E-post: trondelag@lo.no
Telefon: +47 23 06 10 00

Organisasjonnr: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182
Elektronisk faktura (EHF):
9908:971074337

Postadresse: Postboks 791, 7408 Trondheim
Besøksadresser:
Trondheim, Olav Trygvassonsgt. 5, 7011 Trondheim
Steinkjer, Bomveien 3, 7725 Steinkjer

- bygg- og anleggsgfag
- industri- og teknologifag
- elektro og automatisering
- helse- og oppvekstfag
- transport og logistikk
- havbruk og maritime næringer

Mangelen på kvalifisert arbeidskraft er allerede en betydelig utfordring for mange virksomheter. LO Trøndelag mener derfor at fylkeskommunen bør være varsom med å redusere kapasiteten innen yrkesfagene, selv om dette på kort sikt kan gi økonomiske besparelser.

Fagarbeidere er en forutsetning for både det grønne skiftet, industrisatsinger og utviklingen av offentlig velferd. En svekkelse av yrkesfagene vil kunne få langsiktige konsekvenser for verdiskaping og sysselsetting i hele fylket.

Hovedmodellen 2+2 må ligge fast

LO Trøndelag støtter at hovedmodellen med to år i skole og to år i lære fortsatt skal være grunnlaget for fag- og yrkesopplæringen.

Alternative opplæringsmodeller kan være gode supplementer i enkelte områder eller fag, men må ikke erstatte hovedmodellen. Eventuelle fleksible løsninger må utvikles i tett samarbeid med partene i arbeidslivet og Yrkesopplæringsnemnda.

Kvalitet, læringsutbytte og tilgang til læreplass må alltid være viktigere enn kortsiktige innsparinger.

Skolestruktur og distriktsutvikling

LO Trøndelag vil understreke at videregående skoler har stor betydning langt utover opplæringstilbudet.

Skolene er:

- viktige arbeidsplasser
- kompetansemiljøer
- drivere for lokal utvikling
- avgjørende for bosetting og rekruttering

Eventuelle nedleggelser eller sammenslåinger av skoler må derfor vurderes svært grundig.

LO Trøndelag er særlig opptatt av at strukturendringer ikke bidrar til økt sentralisering eller svekker mulighetene for unge mennesker til å bo og utdanne seg i egen region.

For mange elever kan lengre reiseavstander eller hybeltilværelse føre til økt risiko for frafall og dårligere læringsutbytte.

Tilbud innen musikk, kultur og idrett

LO Trøndelag mener at videregående opplæring skal bidra til utvikling av hele mennesket.

Kulturtilbud, musikkfag og idrettstilbud har stor betydning for elevenes motivasjon, trivsel og psykiske helse. Slike tilbud bidrar også til levende lokalsamfunn og et aktivt frivillig kulturliv.

LO Trøndelag er derfor skeptisk til løsninger som svekker kvaliteten i disse tilbudene betydelig.

Dersom det må gjennomføres tilpasninger, bør fylkeskommunen søke løsninger som ivaretar både kvalitet og geografisk tilgjengelighet.

Videregående opplæring for voksne

LO Trøndelag mener at framtidens tilbudsstruktur må ha et langt sterkere fokus på voksne enn det tradisjonelt har vært tilfelle.

Arbeidslivet er i kontinuerlig endring, og behovet for omstilling og kompetansepåfyll vil øke.

Videregående opplæring må derfor legge til rette for:

- fagbrev på jobb
- praksiskandidatordninger
- modulbasert opplæring
- etter- og videreutdanning
- omskolering ved omstillinger i arbeidslivet

Dette er viktig både for den enkelte arbeidstaker og for samfunnets samlede kompetansebehov.

Kompenserende tiltak ved strukturendringer

Dersom det gjennomføres endringer som gir lengre reisevei eller flere hybelboere, må fylkeskommunen etablere gode kompenserende tiltak.

LO Trøndelag anbefaler særlig:

- styrket skoleskyss
- bedre kollektivtilbud tilpasset skoledagen
- økt oppfølging av elever som bor på hybel
- styrket rådgivning og elevtjeneste
- målrettede tiltak mot frafall

Det er viktig at kostnaden ved strukturendringer ikke skyves over på elever og deres familier.

LO Trøndelags anbefalinger

LO Trøndelag anbefaler at fylkeskommunen legger følgende prinsipper til grunn i det videre arbeidet:

1. Hensynet til elevenes beste skal være overordnet.
2. Arbeidslivets framtidige kompetansebehov må være styrende for dimensjoneringen av tilbudene.
3. Fag- og yrkesopplæringen må styrkes og ikke bygges ned.
4. Hovedmodellen 2+2 må videreføres som grunnmodell.
5. Yrkesopplæringsnemnda må tillegges stor vekt i beslutningene.
6. Strukturendringer må vurderes opp mot konsekvenser for bosetting, distriktsutvikling og regional verdiskaping.
7. Videregående opplæring for voksne må styrkes betydelig.
8. Eventuelle endringer må følges av gode ordninger for skoleskyss, hybelboere og elevoppfølging.
9. Fylkeskommunen må sikre moderne utstyr, gode fagmiljø og høy kvalitet i opplæringen.
10. Det må utvikles en langsiktig og forutsigbar tilbudsstruktur som sikrer kompetanse og utdanningsmuligheter i hele Trøndelag.

LO Trøndelag mener at framtidens skole- og tilbudsstruktur må bygge på prinsippene om like muligheter, høy kvalitet, sterk fagopplæring og et arbeidsliv som trenger kompetente fagarbeidere, yrkesutøvere og profesjonsutdannede i hele fylket. Målet må være å sikre både den enkelte elevs muligheter og Trøndelags framtidige verdiskaping og samfunnsutvikling.

Med vennlig hilsen

LOs regionkontor i Trøndelag

Eric Berget

(sign.)

Kristine Svendsen

(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Innspill til Trøndelag fylkeskommune om tilbudsstruktur og helse- og oppvekstfag

Fagforbundet Trøndelag Yrkesseksjon helse og sosial ønsker med dette å gi innspill til fylkeskommunens arbeid med framtidig skole- og tilbudsstruktur. Vi har forståelse for at fylkeskommunen står overfor krevende prioriteringer som følge av demografiske endringer, strammere økonomiske rammer og behovet for en bærekraftig organisering av videregående opplæring. Samtidig mener vi at vurderingene må ta tydelig hensyn til samfunnets økende behov for kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgstjenestene.

Konkrete problemstillinger

- Hvordan kan fylkeskommunen sikre nok utdanningskapasitet innen helse- og oppvekstfag når behovet for helsefagarbeidere og annet helsepersonell øker?
- Hvordan kan tilbudsstrukturen bidra til lokal og regional rekruttering, særlig i distriktkommuner som allerede opplever bemanningsutfordringer?
- Hvordan kan eventuelle samlinger eller reduksjoner i tilbud gjennomføres uten at reisevei, hybelbehov og sosiale eller økonomiske barrierer hindrer ungdom i å velge helse- og oppvekstfag?
- Hvordan kan fylkeskommunen, kommunene og andre arbeidsgivere samarbeide bedre om læreplaner, overgang til arbeid og langsiktig rekruttering?
- Hvordan kan voksenopplæring, kvalifisering av voksne arbeidstakere og alternative opplæringsløp inngå som en tydeligere del av løsningen?

Hovedinnspill

Helse- og oppvekstfag bør vurderes som et strategisk viktig utdanningsområde i arbeidet med ny tilbudsstruktur. Når kommuner, helseforetak og øvrige tjenester melder om økende behov for fagarbeidere, bør ikke utdanningsveien inn i disse yrkene bli smalere. Fylkeskommunen bør derfor legge særskilt vekt på rekrutteringsbehov, samfunnsberedskap og tilgang på tjenester når tilbud innen helse- og oppvekstfag vurderes.

Forslag til tiltak

1. Helse- og oppvekstfag bør skjermes og prioriteres i vurderingen av framtidig tilbudsstruktur, særlig der tilbudet har betydning for lokal rekruttering til helse- og omsorgstjenestene.
2. Fylkeskommunen bør gjennomføre regionale konsekvensvurderinger før eventuelle endringer, der reisevei, hybelbehov, elevgrunnlag, frafallsrisiko og kommunenes rekrutteringsbehov inngår.

3. Det bør etableres tettere samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene, helseforetakene og partene i arbeidslivet om læreplasser, praksisplasser og overgang fra opplæring til fast arbeid.
4. Kommunene bør utfordres til å tilby flere læreplasser og tydeligere karriereveier, inkludert faste og hele stillinger etter endt fagbrev.
5. Voksenopplæring, fagbrev på jobb og kvalifisering av ansatte uten formell kompetanse bør styrkes som en del av en samlet rekrutteringsstrategi.
6. Eventuelle strukturendringer bør følges av kompenserende tiltak for elever som får lengre reisevei, slik at økonomi og geografi ikke blir avgjørende for valg av utdanning.

Avsluttende merknad

Fagforbundet Trøndelag Yrkesseksjon helse og sosial anerkjenner at fylkeskommunen må gjøre vanskelige prioriteringer i årene som kommer. Samtidig må kortsiktige innsparinger vurderes opp mot de langsiktige konsekvensene for rekruttering, tjenestekvalitet og beredskap i helse- og omsorgssektoren. Å opprettholde gode, tilgjengelige utdanningsløp innen helse- og oppvekstfag er en investering i framtidens velferdstjenester og i lokalsamfunnene i Trøndelag.

Fagforbundet Trøndelag Yrkesseksjon helse og sosial ønsker med dette å gi innspill til fylkeskommunens arbeid med framtidig skole- og tilbudsstruktur. Vi har forståelse for at fylkeskommunen står overfor krevende prioriteringer som følge av demografiske endringer, strammere økonomiske rammer og behovet for en bærekraftig organisering av videregående opplæring. Samtidig mener vi at vurderingene må ta tydelig hensyn til samfunnets økende behov for kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgstjenestene.

Konkrete problemstillinger

- Hvordan kan fylkeskommunen sikre nok utdanningskapasitet innen helse- og oppvekstfag når behovet for helsefagarbeidere og annet helsepersonell øker?
- Hvordan kan tilbudsstrukturen bidra til lokal og regional rekruttering, særlig i distriktskommuner som allerede opplever bemanningsutfordringer?
- Hvordan kan eventuelle samlinger eller reduksjoner i tilbud gjennomføres uten at reisevei, hybelbehov og sosiale eller økonomiske barrierer hindrer ungdom i å velge helse- og oppvekstfag?
- Hvordan kan fylkeskommunen, kommunene og andre arbeidsgivere samarbeide bedre om læreplasser, overgang til arbeid og langsiktig rekruttering?
- Hvordan kan voksenopplæring, kvalifisering av voksne arbeidstakere og alternative opplæringsløp inngå som en tydeligere del av løsningen?

Hovedinnspill

Helse- og oppvekstfag bør vurderes som et strategisk viktig utdanningsområde i arbeidet med ny tilbudsstruktur. Når kommuner, helseforetak og øvrige tjenester melder om økende behov for fagarbeidere, bør ikke utdanningsveien inn i disse yrkene bli smalere. Fylkeskommunen bør derfor legge særskilt vekt på rekrutteringsbehov, samfunnsberedskap og tilgang på tjenester når tilbud innen helse- og oppvekstfag vurderes.

Forslag til tiltak

7. Helse- og oppvekstfag bør skjermes og prioriteres i vurderingen av framtidig tilbudsstruktur, særlig der tilbudet har betydning for lokal rekruttering til helse- og omsorgstjenestene.
8. Fylkeskommunen bør gjennomføre regionale konsekvensvurderinger før eventuelle endringer, der reisevei, hybelbehov, elevgrunnlag, frafallsrisiko og kommunenes rekrutteringsbehov inngår.
9. Det bør etableres tettere samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene, helseforetakene og partene i arbeidslivet om læreplasser, praksisplasser og overgang fra opplæring til fast arbeid.
10. Kommunene bør utfordres til å tilby flere læreplasser og tydeligere karriereveier, inkludert faste og hele stillinger etter endt fagbrev.
11. Voksenopplæring, fagbrev på jobb og kvalifisering av ansatte uten formell kompetanse bør styrkes som en del av en samlet rekrutteringsstrategi.
12. Eventuelle strukturendringer bør følges av kompenserende tiltak for elever som får lengre reisevei, slik at økonomi og geografi ikke blir avgjørende for valg av utdanning.

Avsluttende merknad

Fagforbundet Trøndelag Yrkesseksjon helse og sosial anerkjenner at fylkeskommunen må gjøre vanskelige prioriteringer i årene som kommer. Samtidig må kortsiktige innsparinger vurderes opp mot de langsiktige konsekvensene for rekruttering, tjenestekvalitet og beredskap i helse- og omsorgssektoren. Å opprettholde gode, tilgjengelige utdanningsløp innen helse- og oppvekstfag er en investering i framtidens velferdstjenester og i lokalsamfunnene i Trøndelag.

Uttalelse til forslag om ny videregående skolestruktur i Trøndelag

Os kommune registrerer at Trøndelag fylkeskommune står overfor betydelige utfordringer knyttet til fallende elevtall og behov for å tilpasse kapasitet og tilbud innen videregående opplæring. Kommunen har forståelse for at dette kan gjøre det nødvendig å gjennomføre endringer i skolestrukturen for å sikre en faglig sterk og økonomisk bærekraftig videregående opplæring i fylket.

Samtidig vil vi understreke at eventuelle strukturendringer må vurderes i et helhetlig regionalt perspektiv, hvor hensynet til bosetting, reiseavstander og likeverdige utdanningsmuligheter tillegges stor vekt. For Os kommune er Røros videregående skole av særlig betydning. Røros er den nærmeste videregående skolen for mange av våre ungdommer, og en del av elevene våre velger sin videregående opplæring der. Tilbudet ved Røros videregående skole er derfor viktig både for den enkelte elev og for utviklingen av Fjellregionen som bo- og arbeidsmarked. Vi deltar i Skoleutvalget på Røros og ser at skolen samarbeider svært godt med lokalt næringsliv og lokalpolitikere for å tilpasse seg til lokale utdanningsbehov.

Os kommune vil særlig understreke betydningen av et godt og forpliktende samarbeid mellom Nord-Østerdal videregående skole og Røros videregående skole. Skolene ligger på hver sin side av fylkesgrensen, men betjener ungdom fra den samme bo- og arbeidsregionen. Det er derfor viktig at fylkesgrensen ikke blir et hinder for å utvikle et helhetlig og best mulig videregående opplæringstilbud for ungdommene i regionen. Gode og langsiktige samarbeidsavtaler mellom Innlandet fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune vil kunne legge til rette for samarbeid om fagtilbud, fagmiljøer, kompetanse og ressurser, og gjøre det mulig for skolene å utfylle hverandre på en god måte.

I forbindelse med tidligere vurderinger av skolestrukturen ved Nord-Østerdal videregående skole, pekte Næringslivet i Fjellregionen (NIF) på nettopp betydningen av å se tilbudet ved Nord-Østerdal videregående skole i sammenheng med Røros videregående skole. NIF fremhevet at Nord-Østerdal og Røros inngår i en tett og integrert bo- og arbeidsregion, og at skolestrukturen og linjetilbudene derfor må ses i sammenheng for å sikre et helhetlig tilbud i regionen. NIF viste også til behovet for å utvikle utdanningstilbudene i tråd med næringslivets framtidige kompetansebehov. Os kommune mener disse vurderingene fortsatt er relevante, og at et godt samarbeid mellom skolene vil være viktig både for å gi ungdommene et best mulig utdanningstilbud og for å sikre regionens framtidige behov for kompetanse og arbeidskraft i regionen.

Nødvendige tilpasninger i videregående opplæring kan ikke ensidig gjennomføres ved å redusere tilbud i områder der elevene allerede har de lengste reiseavstandene. En

slik utvikling vil svekke ungdommers reelle valgfrihet, gi økt pendling og hybelbehov, samt bidra til større geografiske forskjeller i tilgangen til utdanning.

Kommunen mener at målet om en bærekraftig skolestruktur må balanseres mot den overordnede målsettingen om å sikre likeverdige tjenester i hele fylket.

Distriktskommunenes ungdom skal ha reelle muligheter til å ta videregående opplæring uten urimelige belastninger knyttet til reise og bosted.

På denne bakgrunn ber Os kommune om at tilbudet ved Røros videregående skole opprettholdes som en sentral del av det videregående opplæringstilbudet i regionen, og at konsekvensene for elever med lange reiseavstander tillegges betydelig vekt når endelig skolestruktur skal fastsettes.

Med vennlig hilsen

Ivar Midtdal, ordfører Os kommune